

DE STER

97E JAARGANG

NUMMER 11

DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN

NOVEMBER 1997

DE STER

OP DE OMSLAG:

Milton en Irene Soares, twee van de eerste bekeerlingen in Brazilië, hebben in de loop van de jaren het evangeliezaad uitgestrooid, dat door hun familieleden en vrienden kon worden geoogst. Zie 'Tudo bem in Brazilië', blz. 34. (Foto Don L. Searle en David Mitchell.)

OMSLAG DE KINDERSTER:

Deze tekening van broeder Nain en zijn gezin, Filipijnse bekeerlingen van het eerste uur, is gemaakt door de zesjarige Ella Mae L. Olivare uit de Filipijnen.

ARTIKELN

- 2 **BOODSCHAP VAN HET EERSTE PRESIDIUM: GA ZE VAN DE VLAKTEN OPHALEN**
PRESIDENT JAMES E. FAUST
- 16 **EEN GESPREK MET ALLEENSTAANDEN** PRESIDENT GORDON B. HINCKLEY
- 26 **THUIS IN EEN NIEUWE WIJK** JOANNE DOXEY
- 28 **EEN ZAAK VAN EERLIJKHEID** ALAN V. FUNK
- 34 **TUDO BEM IN BRAZILIË** DON L. SEARLE EN DAVID MITCHELL

VOOR DE JONGEREN

- 10 **BENT U ZIJN VRIEND?** MICHAEL GRIFFITH
- 12 **NA ALLES TE ZIJN KWIJTGERAAKT**
- 33 **DRUK VAN DE KETEL** TERESA HUNSAKER

RUBRIEKEN

- 1 **POST**
- 15 **MORMORANDUM: DE HEMELPOORT**
- 25 **HUISBEZOEKBOODSCHAP: HET WOORD DER KENNIS**

DE KINDERSTER

- 2 **OP ONDERZOEK UIT: OVER DE VLAKTEN** SHERRIE JOHNSON
- 5 **VEEL PLEZIER!**
- 6 **VAN VRIEND TOT VRIEND: PRESIDENT THOMAS S. MONSON**
- 8 **PARTICIPATIEPERIODE: IK GA BELANGRIJKE BESLISSINGEN NEMEN**
KAREN ASHTON
- 10 **KEVINS VERJAARDAGSCADEAU** TIMOTHY S. WIGHT
- 14 **JE BENT EEN PIONIER**

ZIE BLZ. 12

ZIE BLZ. 16

ZIE BLZ. 28

ZIE DE KINDERSTER, BLZ. 14

DE STER

November 1997 97e jaargang Nummer 11

Officiële Nederlandstalige uitgave van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen

Eerste Presidium:

Gordon B. Hinckley, Thomas S. Monson, James E. Faust

Raad der Twaalf:

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, David B. Haight, Neal A. Maxwell, Russell M. Nelson, Dyllin H. Oaks, M. Russell Ballard, Joseph B. Wirthlin, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, Henry B. Eyring

Editor: Jack H. Gosselin

Adviseurs: Jay E. Jensen, John M. Madsen

Directie afdeling leerplannen:

Hoofdredacteur: Ronald L. Knighston

Directeur planning en redactie: Brian K. Kelly

Directeur grafische vormgeving: Allan R. Layborg

Redactie:

Hoofdredacteur: Marvin K. Gardner

Adjunct-hoofdredacteur: R. Vei Johnson

Redacteur: David Mitchell

Redacteur De Kinderen: DeAnne Walker

Adjunct-redacteur: Jennifer Green

Rooster: Maryann Marfinkle

Assistent publicaties: Beth Dayley

Afdeling vormgeving:

Leidingsgavend architect: M. M. Kawasaki

Art-director: Scott Van Kampen

Vormgeving: Shari Cook

Vertaling en nieuwsredactie:

CPB Vertaalcabureau

Heshepad 1, NL-5341 GS Oss

Telefoon: 04 12-69 04 90

Fax: 04 12-69 02 66

Nieuwsredacteur: A. H. Niessink

Abonnementenadministratie:

Administratie: R. de Kester/Leuvenberg

Postbus 224, NL-3430 AE Nieuwegein

Telefoon: 030-6 05 38 04

Fax: 030-6 00 05 02

Uitgever:

Kirche Jesu Christi der Heiligen der Laetzten Tage

Industriestraße 21, D-61381 Friedrichsdorf

© 1997 De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen

Alle rechten voorbehouden

Gedrukt in Duitsland

De tijdschriften van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen verschijnen maandelijks in het Chinees, Deens, Duits, Engels, Fins, Frans, Italiaans, Japans, Koreaans, Nederlands, Noors, Portugees, Samoaans, Spaans, Tongaans en Zweeds; eens in de twee maanden in het Indonesisch, Tahitiaans en Thais; en eens per kwartaal in het Bulgaars, IJslands, Russisch, Tjechisch en Hongaars.

Informatie voor abonnees in de V.S.:

USA and Canadian subscription price is \$9.00 per year.

Single copy price is \$1.00. Payment in US dollars only.

Send USA and Canadian subscriptions and queries to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84129-3668, USA.

Subscription help line: 1-800-453-3860, USA ext. 2947, Canada ext. 2031. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. Periodicals postage paid at Salt Lake City, Utah.

DE STER ISSN 1080-9554 is published by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150.

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84150-3223, USA.

Abonnementenprijs

Nederland: NLG 22,00 - België: BEF 390,00

Het jaarabonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd. U ontvangt een acceptatiekaart (België: stortings/overschrijvingsformulier).

Verschijnt twaalf maal per jaar

97991 120

Dutch

POST

'HIJ ZAL ONS NIET DWINGEN'

Ik ben op zending in het zendingsgebied Osorno (Chili). Vorige week zaten mijn collega en ik het verslag van de algemene oktoberconferentie 1996 in de *Liahona* (Spaans) van januari 1997 te lezen. Een uitspraak sprak mij persoonlijk en als vertegenwoordiger van Jezus Christus bijzonder aan. In zijn toespraak "Volgens het verlangen van ons hart" zei ouderling Neal A. Maxwell: 'Het hangt van ons af. God helpt, maar dwingt niet' (*De Ster*, januari 1997, blz. 21).

Als zendingen moedigen we de mensen voortdurend aan om aan bepaalde eisen te voldoen, zodat ook zij het plan van onze Vader in de hemel kunnen navolgen en zoals Hij kunnen worden. Sinds ik de toespraak van ouderling Maxwell heb gelezen, ben ik in staat om tegen de mensen te zeggen: 'Weet u, het hangt van u af. God helpt, maar dwingt u niet'.

Zuster Duarte

Zendingsgebied Osorno (Chili)

EEN KOSTBAAR BEZIT

Het lezen van *Seito no Michi* (Japans) is voor mij een vreugdevolle ervaring. Ik heb de afgelopen 27 jaar, sinds ik lid van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen ben geworden, ieder exemplaar van het tijdschrift bewaard. Ik lees iedere nieuwe uitgave en vergelijk deze met voorgaande uitgaven. Op deze wijze kan ik de snelle groei van het koninkrijk van onze Vader in de hemel beter begrijpen.

Masaru Fukuoka

Wijk Hikone

Ring Kyoto (Japan)

ANDEREN DEELGENOOT VAN DE VREUGDE MAKEN

Ik heb me in februari 1994 laten dopen. Ik voel me sinds mijn doop bijzonder gelukkig, veilig en zelfverzekerd. Ik weet dat dit de ware kerk van Jezus Christus is.

Ik werk in een ziekenhuis, een huis van pijn en verdriet, waar al onze broeders en zusters liefde, verzorging en hoop nodig hebben. Ik doe alles wat ik kan om anderen in mijn getuigenis en mijn geluk te laten delen. Ik nodig patiënten uit om de avondmaalsdienst in ons plaatselijke kerkgebouw bij te wonen. Met toestemming van de directie van het ziekenhuis leg ik ook exemplaren van *A Liahona* (Portugees) in de wachtkamer, zodat medewerkers, patiënten en familieleden er in kunnen lezen.

Het is geweldig om te weten dat we door het verzoeningswerk bij onze Vader in de hemel kunnen terugkeren!

Maria Fernanda Góis

Gemeente Faro

District Algarve (Portugal)

DE BELOFTE VAN DE PROFEET

Hartelijk dank voor de toespraak van president Gordon B. Hinckley, 'Wees niet bevreesd, geloof alleen' in de *Liahona* (Spaans) van mei 1996. Ik heb 2 Timoteüs 1:8 gelezen, 'Schaam u dus niet voor het getuigenis van onze Here,' en ik zie wonderen plaatsvinden, net als onze profeet heeft beloofd.

Margarita Salmerón Garrido

Gemeente Granada 2

District Jaen (Spanje)

GA ZE VAN DE VLAKTEN OPHALEN

President James E. Faust

Tweede raadgever in het Eerste Presidium

In een van de meest klassieke confrontaties in de Bijbel zegt de Heer tegen Kaïn: 'Waar is uw broeder Abel?' Kaïn antwoordde: 'Ben ik mijns broeders hoeder?' (Genesis 4:9.) Ik stel die vraag aan iedereen: Zijn wij ons broeders hoeder? Koning Benjamin onderwees: 'Gij zult hun leren elkander lief te hebben en elkander te dienen' (Mosiah 4:15). Een van de belangrijke beginselen die we in de kerk leren, is om in de behoeften van anderen te voorzien. Er wordt vaak over dienstbetoon gesproken. Waarom?

De behoeften van de heiligen der laatste dagen zijn precies hetzelfde als van iedereen, omdat ook wij gewoon mensen zijn, en onze behoeften zijn voorname-lijk geestelijk. Ouderling Marion D. Hanks heeft eens tegen een bekend psychiater gezegd: 'Vertel me eens in het kort wat u voor de mensen kunt doen.' De psychiater zei: 'Ik probeer de mensen ervan te overtuigen dat God van hen houdt.' Liefde is de eerste, grote behoefte. Hoe goed weten we dat niet. Omdat de Heer dat heeft gezegd. Het eerste gebod is om God lief te hebben en te dienen, en het tweede is daaraan gelijk: heb uw naasten lief als uzelf (zie Matteüs 22:37-39). Daarom weten we dat een van de eerste beginselen van het evangelie dienstbetoon moet zijn.

**Toen het nieuws van de
gestrande handkargroep Willie
Salt Lake City bereikte,
zei Brigham Young tegen de
heiligen op de algemene
conferentie: 'haal deze mensen
[nu] van de vlakten
op (...) anders zal uw geloof
zinloos zijn.'**

Koning Benjamin vroeg: 'Moest gij dan niet arbeiden om elkander te dienen?' (Mosiah 2:18.) En het beste antwoord op die vraag luidt: 'Wanneer gij in de dienst van uw naasten zijt, [zijt] gij louter in de dienst van uw God' (Mosiah 2:17).

Zijn wij ons broeders hoeder? In Galaten zei Paulus tegen de heiligen dat zij elkaar moesten liefhebben en dienen (zie Galaten 5:13-14). In Jakobus wordt 'zuivere en onbevleete godsdienst voor God' gedefinieerd als: 'Omzien naar wezen en weduwen in hun druk en zichzelf onbesmet van de wereld bewaren' (Jakobus 1:27). En wie kan zich de grote boodschap van Petrus niet herinneren toen de verlamde bedelaar buiten de poorten van de tempel om hulp vroeg: 'Zilver en goud bezit ik niet, maar wat ik heb geef ik u' (Handelingen 3:6).

In afdeling 81 van de Leer en Verbonden staat: 'Ondersteun de zwakken.' En ik houd van dit woordgebruik: 'Hef de handen op, die slap hangen, en sterk de zwakke knieën' (vs. 5). De Leer en Verbonden herinnert ons ook aan het oordeel waarmee wij geoordeeld zullen worden: 'En gedenkt in alle dingen de armen en de behoeftigen, de zieken en de lijdenden, want hij, die deze dingen niet doet, is Mijn discipel niet' (Leer en Verbonden 52:40). Zijn wij ons broeders hoeder?

President Harold B. Lee heeft tijdens de aprilconferentie in 1973 over een grote openbaring verteld. Hij zei: 'Het gebeurde vlak voor de inwijding van de Los Angeles-tempel. We waren ons allemaal op die grote gebeurtenis aan het voorbereiden. Het was nieuw voor mij toen ik om ongeveer drie of vier uur in de nacht een ervaring had die volgens mij geen droom was, maar die een visioen moet zijn geweest. Het leek wel of ik een grote geestelijke vergadering bijwoonde, waar mannen en vrouwen, twee of drie tegelijk, opstonden en in tongen spraken. De sfeer was heel bijzonder. Het leek wel of ik de stem van president David O. McKay hoorde: "Als u God wilt liefhebben, moet u leren andere mensen lief te hebben en te dienen. Zo kunt u uw liefde voor God kenbaar maken"¹

Zijn wij ons broeders hoeder? Ja! Kijk maar eens naar een ervaring uit onze kerkgeschiedenis.

John Chislett, onderofficier in de handkargroep van Willie schreef het volgende:

'We bereiken op 1 of 2 september Fort Laramie, maar de voorraden die we hadden verwacht, waren er niet. Kapitein Willie belegde een vergadering om onze omstandigheden en

voorzichten te bespreken, en om te bekijken wat er gedaan kon worden. Er werd vastgesteld dat we met het huidige tempo van reizen en consumeren ongeveer 560 kilometer voor onze bestemming door de voorraad meel heen zouden zijn. De oplossing was om het dagelijkse rantsoen terug te brengen van één pond tot driekwart pond. Ook zouden we ons uiterste best doen om sneller te reizen. We leefden op dit rantsoen van Laramie tot Independence Rock.

Rond die tijd ontving kapitein Willie een brief van ouderling Willard Richards, met de informatie dat we voorraden uit de vallei konden verwachten tegen de tijd dat we de South Pass zouden bereiken. Na onze voorraad meel te hebben bekeken, kwamen we tot de conclusie dat de voorraad op zou zijn voordat we dat punt zouden bereiken. Het enige alternatief was om ons rantsoen nog verder te beperken. Het gemiddelde rantsoen meel werd teruggebracht tot een half pond per dag (...).

'We waren nog niet ver langs de Sweetwater River getrokken toen de nachten, die sinds ons vertrek uit Laramie steeds kouder waren geworden, zeer streng werden. Naarmate we dichterbij kwamen, kon je zien dat de bergen die voor ons lagen, bedekt waren met sneeuw. Ook waren er steeds meer aanwijzingen in de wolken, die met de dag dichterbij kwamen, dat er storm op komst was (...).

'De acht kilo kleding en beddegoed die iedere handkar bij zich had, was al snel onvoldoende om iedereen warm te houden. Bijna iedereen had 's nachts in meer of mindere mate last van de kou. In plaats van 's morgens sterk en fris op te staan om aan de beproevingen van een nieuwe dag te beginnen, kwamen de arme heiligen gekweld en verkleumd uit hun tent kruipen. Er was een volkomen gebrek aan de noodzakelijke vitaliteit om te slagen.

'Koud weer, gebrek aan voedsel en de vermoedheid die voortkomt uit veel te grote inspanning eisten al snel hun tol. De oudere en zwakkere mensen begonnen de moed te verliezen. Zodra zij hun verlangen en moed verloren, kon je de voortekens van de dood op hun gezicht zien verschijnen. Het leven liep ten einde zoals een lamp die geen olie meer heeft. Aanvankelijk waren de sterfgevallen sporadisch, maar na enkele dagen namen ze toe, totdat we geen enkele rustplaats verlieten zonder een of meer mensen te hebben begraven.

Er werd een groep verkenners vooruitgestuurd om de handkarponiers te zoeken. In een boodschap aan president Young beschreef de leider van de groep de erbarmelijke omstandigheden waarin de groep zich bevond: 'Het is zelfs voor de sterksten onder ons bijna te erg om aan te zien.'

De dood beperkte zich niet alleen meer tot de ouderen en de zwakkeren, want ook de jongeren en de van nature sterkeren vielen aan de dood ten prooi. (...) Veel vaders trokken hun handkar, waarop hun kleine kinderen zaten, tot op de dag dat zij stierven. Ik heb sommigen hun handkar's morgens nog zien trekken, totdat ze 's middags instortten en voor de volgende ochtend waren overleden (...).

'Dag in dag uit reisden we in ellende en verdriet verder. Soms legden we een aardige afstand af, maar andere dagen reisden we slechts een paar kilometer. Uiteindelijk werden we door een sneeuwstorm overvallen met keiharde windstoten die ons belaagden (...).

'In de ochtend lag er meer dan dertig centimeter sneeuw. Ons vee dwaalde tijdens de storm af, en enkele dieren vonden de dood. Maar nog veel erger was het feit dat we vijf mensen, zowel mannen als vrouwen, vonden die in de kou waren overleden.

'De ochtend voor de storm, of eigenlijk de ochtend van de dag dat de storm begon, deelden we de laatste porties meel uit. Op die fatale ochtend hadden we niets meer te verdelen. We hadden nog wel een of twee vaten met harde broden, die kapitein Willie in Fort Laramie had bemachtigd. De broden werden eerlijk en gelijkelijk verdeeld (...)

'Omgeven door dertig centimeter sneeuw, zonder voor-

raad, met veel zieken en stervend vee, besloten we om in ons huidige kamp te blijven totdat de voorraden ons zouden bereiken (...). De kleine voorraad hard brood en slecht rundvlees werd voornamelijk op de eerste dag door de uitgehongerde mensen opgegeten.

'We doodden meer vee en verdeelden het vlees, maar zonder brood stilde het de honger niet. En voor hen die aan dysenterie leden, deed het meer kwaad dan goed. Die verschrikkelijke ziekte verspreidde zich die drie dagen razendsnel en velen stierven eraan. (...) De herinnering eraan ontnemt me nu nog de moed – die drie dagen! Gedurende die dagen bezocht ik de zieken, de weduwen van wie de echtgenoten in hun dienst waren gestorven, en de ouderen die zichzelf niet konden helpen. Op die manier probeerde ik er voor mijzelf achter te komen hoe ik de weinige artikelen die aan mij waren toevertrouwd het beste kon verdelen. Ik heb nog nooit zoveel verschrikkelijke honger gezien en ik hoop dat God mij in zijn genade wil besparen om dat ooit nog te hoeven zien.'²

Tot die groep behoorde ook ene mevrouw Jackson. Zij heeft gezegd:

'Ik ging om ongeveer negen uur slapen. Het beddengoed was heel schaars geworden, dus ik kleepte me niet om. Ik denk dat ik tot ongeveer middernacht geslapen heb. Ik had

het erg koud. Het weer was verschrikkelijk. Ik luisterde of ik mijn man kon horen ademen, hij lag zo stil. Ik kon hem niet horen. Ik werd erg ongerust. Ik legde mijn hand op zijn lichaam, en tot mijn afschuw werd mijn ergste angst bewaarheid. Mijn man was dood. Ik riep de hulp in van de anderen die in de tent sliepen. Ze konden niets meer doen; ik had geen keus dan tot de ochtend naast het lichaam te blijven liggen. O, wat kropen de lange uren traag voorbij. Toen het licht werd, maakten enkele mannen in de groep het lichaam klaar voor de begrafenis. Ach, wat een begrafenis en uitvaartdienst. Ze deden zijn kleren niet uit – hij had er maar weinig. Ze wikkelden hem in een deken, legden hem op een hoop met dertien anderen die waren overleden, en bedekten hem toen met sneeuw. De grond was zo hard bevroren dat ze geen graf konden graven. Hij werd daar te ruste gelegd tot de bazuin van God zal schallen, en de doden in Christus zullen ontwaken en in de ochtend van de eerste opstanding zullen voortkomen (...).

‘Een paar dagen na de dood van mijn man (...) waren er nog maar weinig mannen over in de groep. De overgeblevenen waren zo zwak, en vermagerd door ziekte, dat er ’s avonds niet genoeg mannen met voldoende kracht waren om de tenten op te zetten. Uiteindelijk sliepen we onder de blote hemel met de sterren als gezelschap. Er lag tien centimeter sneeuw op de grond. De nacht was bitter koud. Ik zat op een rots met een kind op schoot en twee kinderen naast me. Zo bleven we tot de ochtend zitten.’¹³

Rond die tijd werd door kapitein Grant, een van de verkenners, de volgende boodschap naar Brigham Young verzonden:

‘Het is voor mij onnodig om een beschrijving van de omstandigheden van deze mensen te geven, want dat kunnen uw zoon Joseph A. en [broeder] Garr, die deze brief hebben bezorgd, ook doen. Maar u kunt u misschien tussen de vijf-honderd en zeshonderd mensen, mannen, vrouwen en kinderen, voorstellen die uitgeput zijn door het trekken van hun handkar door de sneeuw en de modder; die langs de kant van de weg flauwvallen; die door de kou neervallen; huilende kinderen met door de kou verstijfde ledematen, en sommigen met blote en bloedende voeten. Het is zelfs voor de sterksten onder ons bijna te erg om aan te zien.’¹⁴

Tijdens de algemene conferentie op 5 oktober 1856 in Salt Lake City zei president Brigham Young:

‘Veel van onze broeders en zusters zijn op de vlakten met handkarren en de meesten zijn hier waarschijnlijk nog elfhonderd kilometer vandaan. Zij moeten hiernaartoe gebracht worden; we moeten hun hulp sturen (...).

‘Ik zal vandaag nog met de bisschoppen spreken. Ik zal niet tot morgen of overmorgen wachten. Ik heb zestig span goede muilezels nodig en twaalf of vijftien wagens. Ik wil geen ossen sturen, maar goede paarden en muilezels. Ze zijn al in dit gebied en we moeten ze halen. Ik heb elfduizend kilo meel nodig en veertig goede voermannen, afgezien van hen die de spannen muilezels mennen (...). Ten eerste: veertig goede jongemannen die weten hoe ze een span moeten mennen, om de spannen over te nemen van de mannen, vrouwen en kinderen die er geen ervaring in hebben. Ten tweede: zestig of vijftenzestig goede spannen muilezels of paarden, met tuig, zwenghout, jukken, dwarshouten, riemen enzovoorts. En ten derde: elfduizend kilo meel, die we toch in voorraad hebben (...).

‘Ik zeg u dat uw geloof, godsdienst en betuiging van godsdienst niemand in het celestiale koninkrijk van onze God zal redden, tenzij u de beginselen zoals ik u die nu uitleg in praktijk brengt. *Ga die mensen van de vlakten ophalen*. En voer deze dingen die we wereldlijk, of wereldlijke taken, noemen nauwkeurig uit. Anders zal uw geloof zinloos zijn. De preek die u hebt gehoord, zal zinloos voor u zijn en u zult tot in de hel wegzinken, tenzij u dit uitvoert.’¹⁵

Ondertussen had de groep Willie bericht ontvangen dat er een karavaan wagens met voorraad onderweg was. Kapitein Willie en een andere man gingen de karavaan wagens tegemoet om de reddingsactie voor de heiligen te bespoedigen. John Chislett schreef:

‘Tijdens de avond van de derde nacht (21 oktober) na het vertrek van kapitein Willie, toen de zon net achter de bergen in de verte onderging, kwamen er ten westen van ons kamp een aantal paarden en wagens in het zicht. Het nieuws ging als een lopend vuurtje door het kamp, en iedereen die in staat was om op te staan, liep hen massaal tegemoet. Na een paar minuten waren ze zo dichtbij dat we onze getrouwe kapitein vooraan zagen rijden. De lucht werd vervuld met

Toen de slachtoffers in de wagens van de reddingsploeg dichterbij de Salt Lake Valley kwamen, riep president Young de heiligen op om onderdak, voedsel en medische hulp te verschaffen: 'We willen dat u ze als uw eigen kinderen, en met dezelfde gevoelens, verwelkomt.'

vreugdekreten; sterke mannen begonnen te huilen totdat de tranen langs hun gerimpelde en zonverbrande gezichten liepen. Kleine kinderen deelden in de vreugde die zij zelf nauwelijks begrepen en dansten vrolijk in het rond. Tijdens de algemene vreugde werd de ingetogenheid aan de kant gezet en toen de broeders ons kamp binnenkwamen, werden ze door de zusters omhelsd en gekust.⁶

Toen deze groep dichterbij de Salt Lake Valley kwam, riep president Brigham Young opnieuw de leden in de Tabernakel bij elkaar en zei:

'Als deze mensen aankomen, wil ik niet dat ze zelfstandig in huizen worden geplaatst. Ik wil dat ze aan families in de stad worden toegewezen die goede en comfortabele huizen hebben. En ik wil dat alle zusters die over de kennis en de middelen beschikken, goed voor de nieuwkomers zullen zorgen, zodat zij de juiste hoeveelheid voedsel en medicijnen zullen ontvangen. Het is een onderdeel van mijn godsdienst om hierover te spreken, want het heeft betrekking op het welzijn van de heiligen (...).

'De vergadering van vanmiddag zal niet doorgaan, want ik wil dat de zusters naar huis gaan en zich voorbereiden om de nieuwkomers te voeden, te wassen en te verzorgen. Weet u, ik zou in hun situatie meer behoefte hebben aan melk, pap of een gebakken aardappel met zout, dan aan al uw gebeden

als u hier vanmiddag naar de vergadering zou komen om te aanbidden. Bidden is goed, maar als er behoefte is aan gebakken aardappelen, melk en pap, kan het gebed in dit geval niet de plaats van het voedsel innemen; alles heeft zijn tijd en plaats (...).

'Sommigen zullen bevroren voeten hebben, anderen bevroren benen tot aan hun knieën en weer anderen bevroren handen (...). We willen dat u ze als uw eigen kinderen, en met dezelfde gevoelens, verwelkomt. Wij zijn hun wereldlijke heiland, want wij hebben ze van de dood verlost.⁷

Ik denk dat onze huidige profeet ook in deze tijd wil dat wij uitgaan en de mensen van de vlakten halen. Iedere jongeman die de gedragsnormen naleeft, dient op zending te gaan. En ieder van ons kan, ook al zijn we niet op een voltijsdending, zendingswerk verrichten. We kunnen betrokken zijn bij een zaak die groter is dan wijzelf, namelijk het grootste doel van de hele wereld: de verlossing van de kinderen van onze Vader in de hemel.

Ik ben onder de indruk van de woorden die president Gordon B. Hinckley tijdens de algemene oktoberconferentie van 1996 over dit onderwerp heeft gezegd: 'Er zijn geweldige toespraken gehouden vanaf dit spreekgestoelte, broeders en zusters. Maar geen was welsprekender dan die van president Young onder die omstandigheden.

'De verhalen van de getroffen heiligen, en van hun lijden en dood, zullen volgend jaar steeds herhaald worden. De verhalen van hun redding moeten ook steeds herhaald worden. Zij spreken van de essentie van het evangelie van Jezus Christus.

'Ik ben dankbaar dat die pionierstijden achter ons liggen. Ik ben dankbaar dat wij geen gestrande broeders en zusters in de sneeuw hebben die bevrozen en sterven in hun pogingen om dit gebied, hun Zion in de bergen, te bereiken. Maar er zijn wel mensen, en niet weinig ook, die in wanhopige omstandigheden verkeren en om hulp roepen.

'Over de hele wereld zijn er zoveel mensen die honger lijden, die volkomen berooid zijn en hulp nodig hebben. Ik ben dankbaar te kunnen zeggen dat wij veel mensen helpen die weliswaar niet van ons geloof zijn, maar die ernstige behoeften hebben waarin wij met onze hulpgoederen kunnen voorzien. Maar we hoeven het niet zo ver weg te zoeken. Ook sommige van onze eigen mensen roepen in verdriet, lijden, eenzaamheid en angst om hulp. Wij hebben een grote en heilige taak om hun de hand te reiken en ze te helpen, ze op te richten, te voeden als ze honger hebben, en hun geest te voeden als ze hongeren naar waarheid en rechtschapenheid.

'Er zijn zoveel jonge mensen die doelloos rondlopen over het tragische pad van drugs, bendes, onzedelijkheid, en alle ellende die daarmee gepaard gaat. Er zijn weduwen die verlangen naar een vriendelijke stem en naar wat bezorgdheid waar liefde uit spreekt. Er zijn mensen die eens een brandend geloof hadden, maar bij wie het geloof gedooft is. Velen van hen willen terugkomen, maar weten niet goed hoe ze dat moeten doen. Ze hebben een vriendelijke, uitgestoken hand nodig. Met wat moeite kunnen velen van hen worden teruggebracht voor het feest aan de dis van de Heer.

'Broeders en zusters, ik hoop en bid dat ieder van ons die heeft deelgenomen aan deze conferentie zich vast zal voorstellen om mensen op te zoeken die hulp nodig hebben, die zich in wanhopige en moeilijke omstandigheden bevinden, en hen met een geest van liefde terug te brengen in de omhelzing van de kerk, waar sterke handen en liefdevolle harten hen zullen verwarmen, troosten, steunen, en hen op het pad naar een gelukkig en productief leven zetten.¹⁸

Moge ieder van ons besluiten om onze naasten te dienen.

Net zoals Brigham Young de heiligen smeekte om de pioniers van de handkargroep Willie te redden, vraagt onze profeet ons om aan het grootste werk op aarde deel te nemen: de verlossing van de kinderen van onze Vader in de hemel.

En moge onze Vader in de hemel ons in staat stellen om dat grote werk dat van ons gevraagd wordt, te verrichten. Dat we mogen uitgaan om hen die 'op de vlakten' vertoeven, binnen te halen. □

NOTEN

- 1 Ensign, juli 1973, blz. 124.
- 2 Citaat uit *Handcarats to Zion* (1960) van Leroy Hafen en Ann W. Hafen, blz. 101-105.
- 3 Idem, blz. 111-112, zie ook *De Ster*, januari 1997, blz. 55.
- 4 Idem, blz. 116-117.
- 5 Idem, blz. 120-121.
- 6 Idem, blz. 106.
- 7 Idem, blz. 139.
- 8 *De Ster*, januari 1997, blz. 83.

IDEËËN VOOR HUISONDERWIJZERS

1. Een van de belangrijke beginselen die we in de kerk leren, is om in de behoeften van anderen te voorzien.
2. Er zijn talloze voorbeelden in de Schiften en in de kerkgeschiedenis die het grote beginsel van dienstbetoon verduidelijken.
3. President Hinckley moedigt ons tegenwoordig aan om:
 - Jonge mensen op te zoeken die doelloos rondlopen over het tragische pad van drugs, bendes en onzedelijkheid.
 - Weduwen, weduwnaren en alleenstaanden op te zoeken die een vriendelijk woord nodig hebben.
 - Mensen op te zoeken die honger hebben en verstoken zijn van aardse en geestelijke middelen.
 - Iedereen op te zoeken die in moeilijke omstandigheden verkeert en door de geest van liefde opgebouwd moet worden.

Bent u zijn vriend?

Michael Griffith

De vraag van de jongen kwam hard aan. Kwam ik wel in aanmerking?

Ik zat aan de kant van een zandweg aan de rand van een plaatsje in Argentinië. Ik was op zending en dit was mijn eerste gebied. Mijn collega had een gesprek met iemand en in plaats van mijn tijd te verspillen, ging ik erbij zitten om de zendelingenlessen te bestuderen.

Toen ik de vijfde les opsloeg, zag ik een jongen over de weg rennen alsof hij werd achtervolgd. *Waar loopt hij zo hard voor weg?* vroeg ik me af. *Wat kan er zo verschrikkelijk zijn?* Toen zag ik de gevreesde aanvaller achter de jongen aanrennen. Het was een meisje. Hij was vast bang voor de vreselijke dingen die ze zou kunnen doen als ze hem te pakken kreeg.

De jongen zag mij nog net op tijd. Ze zou hem vast niet naar die man in het Amerikaanse kostuum durven achtervolgen. Hij had gelijk. Al snel bleven ik, een lege weg en een tienjarige jongen die zich achter mijn jas verstopte over.

Plotseling zaten we middenin een gesprek over het evan-

gelie. Hij pakte de vijfde les snel uit mijn handen en las de titel voor. 'Christus' voorbeeld volgen' zei hij. Ik weet niet zeker wat hij daarna zei, maar ik dacht dat hij bedoelde: 'Wie zijn jullie eigenlijk?'

Toen ik hem oppervlakkig probeerde uit te leggen wat zendelingen doen, werd ik verootmoedigd door zijn diepzinnige reactie. In een poging om mijn woorden samen te vatten, zei hij: '*¿Ustedes son amigos de Jesucristo?*' – 'U bent vrienden van Jezus Christus?'

'Ja,' antwoordde ik, toen hij alweer wegliep om te gaan spelen, zich niet bewust van de uitwerking die hij op mij had gehad.

Ik kon zijn stem niet meer uit mijn hoofd zetten. '*¿Ustedes son amigos de Jesucristo?*' Er was iets bijzonders aan de manier waarop hij het in het Spaans uitsprak. Bedoelde hij het als een feitelijke uitspraak of als een werkelijke vraag?

Ben ik een vriend van Jezus Christus? vroeg ik mezelf af.

*Wat is een vriend van Jezus Christus? Een vriend voor Christus?
Een vriend als Christus?*

Op een ochtend, niet lang na die gebeurtenis, kwam ik in de Leer en Verbonden het gedeelte tegen waar de profeet Joseph Smith de begroeting die in de school der profeten gebruikt werd, vastlegde.

'Zijt gij een broeder, of zijt gij broederen? Ik groet u in de naam van de Here Jezus Christus tot teken of ter gedachtenis aan het eeuwig verbond, in welk verbond ik u ontvang als deelgenoot met een vast, onbeweeglijk en onveranderlijk besluit om in de banden der liefde door de genade Gods uw vriend en broeder te zijn, om voor eeuwig met dankzegging onberispelijk in alle geboden van God te wandelen. Amen' (Leer en Verbonden 88:133).

Ik heb nog nooit een betere definitie van een vriend gevonden. Dit waren broeders die vastbesloten waren om vrienden te zijn, en dit gebed legt uit wat dat betekent. Een

aantal eigenschappen die in die groet genoemd worden, zijn indrukwekkend: vast, onbeweeglijk, onveranderlijk, liefdevol, gehoorzaam en onberispelijk. Ik kwam tot de conclusie dat ik, als dit de vereisten waren om een vriend van Jezus Christus te zijn, niet in aanmerking kwam.

Christus heeft het volmaakte voorbeeld gegeven van wat het betekent om een vriend te zijn. Hij vraagt ons om als vriend van Hem in aanmerking te komen en de zegeningen die Hij mogelijk heeft gemaakt, te ontvangen. In Johannes 15:14 zegt Hij: 'Gij zijt mijn vrienden, indien gij doet, wat Ik u gebied.' In het voorgaande vers staat: 'Niemand heeft grotere liefde, dan dat hij zijn leven inzet voor zijn vrienden' (vers 13).

Hij is geen gewone vriend.

'U bent vrienden van Jezus Christus?' vroeg de jongen. Wij moeten allemaal voor onszelf vaststellen of dit een feitelijke uitspraak is – of een indringende vraag. □

NA ALLES TE ZIJN KWIJTGERAAKT

Naam bekend bij de redactie

ILLUSTRATOR: GREG G. THORKEISON

In dit leven kunnen we letterlijk alles kwijtraken – ons huis, ons gezin en onze bezittingen. Maar niemand kan het waardevolste van ons wegnemen – de kennis dat God de Vader leeft, dat wij zijn kinderen zijn en dat Hij werkelijk van ons houdt. Ik heb dit als kind door een aaneenschakeling van traumatische ervaringen geleerd.

In 1983 was ik vijftien jaar oud. Een jaar eerder was ik met het evangelie in aanraking gekomen en gedoopt.

Het gebied in Peru waar mijn familie woonde, werd geteisterd door geweld. Op 20 april kwam er 's middags een bende terroristen met wapens en

springstoffen ons stadje binnen. Ze joegen de mensen bijeen – waaronder mijn moeder, mijn broer en ik – en dreigden ons te vermoorden. Ik bad zachtjes dat ik, als ik moest sterven, naar het paradijs zou gaan.

De terroristen bonden iedereen vast die stenen, stokken of andere zelfverdedigingsmiddelen in hun bezit hadden, en schoten hen neer met machiegeweren. Vrouwen huilden om het verlies van hun mannen, broers en zonen. Mijn moeder hilde ook, want mijn broer was een van de slachtoffers.

Precies een maand later kwamen ze om één uur 's nachts terug om mijn

vader te zoeken. Hij had een leidinggevende taak in ons stadje en er waren valse geruchten dat hij de stad tegen de terroristen wilde opzetten. Deze keer haalden ze mijn ouders en enkele andere mensen uit hun huizen en vermoordden hen. Als ik niet met mijn broers en zussen bij mijn tante had gelogeed, hadden ze ons waarschijnlijk ook vermoord. Maar nu konden we de heuvels invluchten.

Diezelfde ochtend werden we overvallen door een hagelstorm, maar zodra het licht was, rende ik naar de stad die aan de andere kant van de heuvel lag om hulp te halen. Plotseling merkte ik

dat sommige terroristen zich ook in de heuvels hadden verstopt, en nu achter mij aan kwamen. Terwijl ik van de glibberige heuvel naar beneden rende, smeekte ik God om mij te helpen. Tot mijn verbazing kon ik ontsnappen.

Zodra ik buiten gevaar was, knielde ik neer om God te bedanken en om verdere bescherming te vragen. Toen ik mijn gebed besloot, voelde ik een geweldige vrede, alsof er niets gebeurd was. Mijn benen hadden hevig getrild, maar nu voelde ik hernieuwde kracht om verder te rennen. Mijn angst verdween volledig. Ik was net mijn ouders kwijtgeraakt, maar ik voelde met zekerheid dat mijn hemelse Vader van mij hield.

Met de hulp van de mensen in de andere stad, kon ik de rest van mijn familie in veiligheid brengen.

Mijn belangrijkste zorg was het welzijn van mijn vijf jongere broertjes en zusjes. De jongste was pas vier jaar oud. We leefden een aantal weken als vluchtelingen en leden erg veel honger.

Toen ging ik naar de hoofdstad Lima om werk te zoeken. In die tijd was ik wanhopig bezorgd om mijn broertjes en zusjes die ik aan de zorg van een oudere broer thuis had toevertrouwd. Af en toe hoorde ik nog berichten over bloedvergieten in het gebied waar zij woonden. Het huilen stond me vaak nader dan het lachen, en ik maakte me ernstig zorgen dat ze misschien gedood waren. Toch voelde ik me gesterkt door het getuigenis dat ik die ene dag op de heuvel had ontvangen, dat onze Vader in de hemel leeft en van ons houdt.

Ik had de moed om werk te vinden bijna opgegeven toen ik een tijdelijke

baan als tomatenplukker kreeg. Hoewel ik nog minderjarig was en geen diploma's had, kreeg ik door geloof en gebed eindelijk een vaste aanstelling. Na enkele maanden konden mijn broertjes en zusjes ook naar Lima komen om bij mij te wonen. Een van mijn tantes regelde woonruimte, en van een andere tante kregen we wat huishoudelijke artikelen. We hadden heel weinig spullen, omdat de bezittingen van mijn ouders gestolen waren. Maar geen van die problemen was belangrijk, als we maar samen waren.

Mijn ouders hadden ons allemaal leren werken. Ze hadden ons ook geleerd hoe we huishoudelijke taken moesten verrichten. Later besefte ik steeds meer wat een geweldig voorbeeld ze voor ons zijn geweest. Ik ben dankbaar dat ze me als kleine jongen al hadden geleerd om verantwoordelijkheid te dragen. Ik werd door de omstandigheden gedwongen om snel op te groeien, maar ik was door mijn ouders voorbereid om de problemen van onze familie het hoofd te bieden. En de Heer heeft ons gezegend. Hij heeft voor ons gezorgd en ik heb wonderen zien gebeuren.

Naarmate ik ouder werd, twijfelde ik of ik vanwege de verantwoordelijkheid ten opzichte van mijn familie ooit op zending zou kunnen gaan. Toch had ik een groot verlangen om te dienen, en ik moest vaak aan de zegeningen denken die ik zou mislopen als ik niet op zending ging. Op een nacht droomde ik dat de Heiland naast mij zat. Ik had zo'n bijzonder gevoel van vrede en veiligheid, dat ik niet meer twijfelde wat ik moest doen.

Mijn werkgever gaf mij onbetaald verlof, en ik aanvaardde mijn zendingsoeproe. Toen ik een jaar op zending was, schreef mijn broer dat mijn werkgever zich had bedacht en de baan niet langer voor mij kon vasthouden. Hij zei dat ik, als ik niet onmiddellijk naar huis kwam, mijn baan kwijt zou zijn. 'Maak je geen zorgen over aardse dingen', schreef ik terug. 'Als ik die baan kwijt raak, zal de Heer mij helpen iets beters te vinden.' Ik maakte mijn zending af.

Ik ben dankbaar dat mijn broertjes en zusjes tijdens mijn zending geen ernstige ziekten hebben gehad. Toen ik thuiskwam, waren ze allemaal gezond. We zijn nog steeds samen, en helpen elkaar. We zijn aan onze ouders verzegeld, en ik ben met een bijzondere vrouw in de tempel getrouwd. We hebben nu zelf twee kinderen, dus we zijn in totaal met negen personen.

Ik heb ook nog een aantal andere bijzondere zegeningen ontvangen. Ik werk nu voor de kerk, als administratief medewerker in de Lima-tempel, en ik ben ook tempelwerker geworden. Verder ben ik een aantal jaren bisschop geweest, een bijzondere zegen in mijn leven.

Door mijn roeping als bisschop ben ik in de gelegenheid gesteld om de problemen van andere mensen te begrijpen. Ik heb door deze roeping en door mijn eigen ervaringen het volgende geleerd: De beste manier om problemen te overwinnen, is door ons geloof in de Heer te versterken en Hem met al onze kracht te dienen, met het stellige vertrouwen dat Hij zijn beloften zal vervullen. Ik getuig dat als wij ons deel doen, zijn beloften gegarandeerd zijn. □

MORMORANDUM

DE HEMELPOORT

IN HET HUIS DES HEREN LAAT JE DE WERELD ACHTER, EN BEGINT DE WEG NAAR
DE EEUWIGE HEERLIJKHEID (ZIE LV 110:7-9).

NOVEMBER 1997

Een gesprek met a

leenstaanden

President Gordon B. Hinckley

Geliefde broeders en zusters, ik vind het geweldig om hier vanavond bij u te zijn. Zoals u zich kunt voorstellen, spreek ik nogal eens tot verschillende groepen mensen. Maar er is geen groep die ik nu liever zou willen toespreken dan u. U komt hier om antwoord te krijgen op uw zorgen en uw problemen. En u hebt er vele. U wilt gerustgesteld worden, u wilt geholpen worden. Ik bid dat ik door de leiding van de Heilige Geest in staat zal zijn om een aantal nuttige zaken met u te bespreken.

U bent een gevarieerde groep. Ik begrijp dat u allemaal ouder dan dertig jaar bent. En dat is, behalve dat u lid van de kerk van de Heer bent, een van de weinige dingen die u gemeenschappelijk hebt.

Sommigen van u zijn nooit getrouwd. Sommigen van u zijn getrouwd geweest, en nu gescheiden, met of zonder kinderen. Velen van u zwogen om uw kinderen te onderhouden. U bent erachter gekomen dat we in een harde en wrede wereld leven. U verwacht hulp, en u hebt hulp nodig.

Anderen zijn weduwe of weduenaar, en voor u is eenzaamheid vaak een voortdurende ervaring.

En hoewel u allemaal een andere achtergrond hebt, hebben we toch een etiket op u geplakt alsof u allemaal hetzelfde bent. Dat etiket luidt: A-L-L-E-E-N-S-T-A-A-N-D. Daar houd ik niet zo van. Ik houd er niet van om mensen in vakjes te stoppen. Wij zijn allemaal afzonderlijke personen die, ondanks onze persoonlijke

omstandigheden, hopelijk met respect voor elkaar op deze aardbol leven.

Ik verzeker u dat ik mij in uw midden thuisvoel, omdat u allemaal heiligen der laatste dagen bent. U weet in uw hart dat God leeft, dat Jezus de Christus is en dat zijn kerk, die ook zijn naam draagt, door de Almachtige en de Heiland is opgericht. Ik weet dat u bidt, en dat is geweldig. Soms vraagt u de Heer oprecht om hulp, om een partner, om verlichting van uw lijden. U vraagt zich af waarom uw gebeden niet op uw manier verhoord worden.

Die ervaring hebben we allemaal weleens gehad. Maar na verloop van jaren komen we erachter dat onze hemelse Vader onze gebeden wel degelijk hoort. Zijn wijsheid is groter dan de onze, en we ontdekken dat Hij onze gebeden beantwoordt, hoewel de antwoorden soms moeilijk te onderscheiden zijn.

Mijn hart gaat uit naar ieder van u. Ik weet dat ik uw problemen en verlangens, in ieder geval in bepaalde mate, kan begrijpen. Uw reactie kan zijn: 'U hebt nooit meegemaakt wat wij moeten doorstaan, dus u weet er helemaal niets van af.'

Daar zit een kern van waarheid in, maar ik hoop dat u de gevoelens in mijn hart ten opzichte van u niet zult verwerpen. Ik heb geen medelijden met u, want ik weet dat u niet op zoek bent naar medelijden. Maar ik wil wel graag in een sfeer van liefde en begrip met u praten.

U leeft waarschijnlijk allemaal zonder huwelijkspartner. Velen van u zou-

den graag getrouwd willen zijn. U denkt dat het de oplossing voor al uw problemen kan zijn. Alhoewel een gelukkig huwelijk het doel van iedere heilige der laatste dagen moet zijn, wil ik u wel verzekeren dat het leven voor veel gehuwden ellendig en vol angst is. De zwaarste taak die ik heb, is het behandelen van aanvragen voor het annuleren van tempelhuwelijken, na een scheiding van het burgerlijk huwelijk. Iedere zaak wordt naar de persoonlijke omstandigheden beoordeeld. Ik bid om wijsheid en om de leiding van de Heer als ik moet beslissen over deze heilige verbonden, die in heilige gebouwen zijn gesloten en die van eeuwige aard zijn.

De omstandigheden achter een echtscheiding, en achter een verzoek tot annulering van een tempelhuwelijk, omvatten vaak egoïsme, hebzucht, wreed gedrag, mishandeling, hartzeer en tragiek.

Ik zeg dit alleen maar om aan te geven dat er gehuwden zijn die uiterst ongelukkig zijn, en dat u als alleenstaande, met veel ernstige zorgen, niet de enige met dergelijke gevoelens bent.

Nadat ik een keer eerder over dit onderwerp had gesproken, ontving ik een aantal brieven. Ik krijg trouwens geregeld brieven. Ik wil u uit een van die brieven graag iets voorlezen:

'Al meer dan twintig jaar heb ik het gebrek aan begrip van de kerkleden over het feit dat ik ongehuwd ben, moeten doorstaan. Door mijn beroep werd ik geregeld naar verschillende plaatsen in het land overgeplaatst. In mijn streven om aan de plaatselijke

Vergeet nooit dat er in ieder van u iets van goddelijkheid schuilt.

kerkactiviteiten deel te nemen, ben ik verschillende niveaus van welkom en acceptatie tegengekomen. Het liep uiteen van een aardig, vriendelijk welkom tot een koel en onverschillig welkom, en een gevoel van onbehaaglijkheid dat voortkwam uit het feit dat ze niet wisten wat ze met mij aanmoesten. In één wijk kreeg ik zelfs sterk het gevoel dat ik helemaal niet welkom was. Dat duurde ongeveer zes maanden, waarna ik uiteindelijk een soort passieve acceptatie ervoer – alsof ik een lastpost

was die niet wegging, en dus getoleerd moest worden.'

Als dat zo is, dan is het verschrikkelijk. Het betekent verraad aan de sfeer die in onze wijken en gemeenten zou moeten heersen. Mannen en vrouwen zoals u hebben grote talenten en kunnen geweldig bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs en het leiderschap in bijna iedere wijk in de kerk. Het is een algemene taak van de kerk om de bisschoppen en andere kerkleiders eraan te herinneren om ieder lid vriendelijk welkom te heten en van zijn of haar talenten gebruik te maken.

Het gaat er uiteindelijk niet om of we getrouwd of alleen zijn, maar dat we

lid van de kerk zijn, waar iedereen hetzelfde recht heeft op aandacht, zorg en gelegenheid tot dienstbetoon.

ERKEN UW GODDELIJKHEID

Wij zijn allemaal individuele persoonlijkheden, mannen en vrouwen, zoons en dochters van God. Geen massa evenbeelden die allemaal hetzelfde doen. We lijken wel op elkaar in de zin dat we allemaal kunnen denken, verdrietig kunnen zijn en behoefte hebben aan geluk en liefde. We zijn onderhevig aan dezelfde pijnen, gevoelens en emoties.

Vergeet nooit dat er in ieder van

u iets van goddelijkheid schuilt. U bent een zoon of dochter van God en u hebt een geweldig erfgoed. Ik hoop dat u zichzelf nooit zult verlagen of kleineren.

Op een soortgelijke bijeenkomst heb ik over een eigen ervaring verteld. Op een avond ging mijn echtgenote naar wat vrouwen een 'shower' noemen, en was ik alleen thuis. Ik deed wat lampen uit en zette een vioolconcert van Beethoven op. Terwijl ik daar in het halfduister zat te luisteren, vroeg ik mij af hoe zoiets door een mens kon zijn gecomponeerd – door een man, net als ik. Ik weet niet hoe lang hij was, hoe breed hij was, of hoeveel haar hij had. Maar ik neem aan dat hij er ongeveer hetzelfde als ons heeft uitgezien. Hij kreeg honger, leed pijn, had dezelfde problemen als wij en misschien wel problemen die wij niet hebben. Maar uit de begaafdheid van die geïnspireerde geest kwam de schepping van meesterwerken voort die de wereld al jarenlang vermaken.

Ik verbaas me over het wonder van de menselijke geest en het menselijk lichaam. Hebt u ooit over het wonder van uzelf nagedacht, de ogen waarmee u kunt zien, de oren waarmee u kunt horen en de stem waarmee u kunt spreken? Geen enkele camera kan met het menselijk oog worden vergeleken. Geen enkel communicatiemiddel kan met de stem en het gehoor worden vergeleken. Geen enkele pomp zal ooit zo lang en

effectief blijven werken als het hart. Geen enkele computer of wetenschappelijke uitvinding kan met de hersens worden vergeleken. U bent iets heel bijzonders. U kunt overdag denken en 's nachts dromen. U kunt spreken, luisteren en ruiken. Kijk eens naar uw vinger. De meest geavanceerde pogingen om de vinger mechanisch te reproduceren, kwamen niet eens in de buurt. Als u de volgende keer uw vinger gebruikt, kijk er dan eens naar, en ervaar het wonder.

U bent een kind van God, de kroon op zijn schepping. Nadat Hij de aarde had geformeerd, het licht van de duisternis had gescheiden, de wateren had gescheiden, de planten en de dieren had geschapen – na dit alles schiep hij de man en vervolgens de vrouw. Ik herhaal: Ik hoop dat u zichzelf nooit zult verlagen of kleineren. Sommigen van u denken misschien dat u niet aantrekkelijk bent, of dat u geen talenten hebt. Houd op in uw zelfmedelijden rond te dolen. De grootste zending die de wereld heeft gekend, de apostel Paulus, was kort van stuk, had een grote Romeinse neus, ronde schouders en een jankrige stem. Toch niet al te aantrekkelijk voor de meeste mensen. Abraham Lincoln, de grootste held van de Verenigde Staten, was uiterst onaantrekkelijk. Maar vanuit zijn grote hart en geest kwamen woorden die niet vaak door anderen zijn gesproken.

Ik hoop dat u zich niet zult inlaten

met kleinerende opmerkingen over uzelf of anderen, met pessimisme of met zelfbeschuldigingen. Maak nooit grapjes ten koste van anderen. Kijk naar de goede eigenschappen in iedereen met wie u omgaat.

BEDANK DE HEER VOOR UW ZEGENINGEN EN UW MOEILIKHEDEN

Toen ik een stuk jonger was, was er een populair liedje met de woorden 'beklemtoon het positieve'. Onze houding heeft meer invloed op onze persoonlijkheid, aantrekkelijkheid en omgang met anderen dan iedere andere eigenschap. In de Schriften staat: 'als iemand die zijn eigen plannen maakt, zo is hij' (Spreuken 23:7).

Tegen de alleenstaande mannen en vrouwen die graag getrouwd willen zijn, zeg ik: *Geef de hoop niet op. Geef de moed niet op. Maar geef de obsessie wel op.* De kans is aanwezig dat als u het naast u neerlegt en actief aan andere activiteiten deelneemt, de mogelijkheden zich aanzienlijk zullen verbeteren.

Ik wil graag een aantal woorden uit een vragenrubriek in een krant citeren:

'De sleutel tot populariteit bij zowel mannen als vrouwen is: Wees vriendelijk. Wees eerlijk. Wees tactvol. Als je niet mooi of knap bent, wees dan goed verzorgd, smaakvol gekleed, attent op je eigen houding en *glimlach*.

'Wees zowel lichamelijk als geestelijk rein. Als je geen intellectueel bent, doe dan beter je best. Als je niet atletisch bent, wees dan sportief. Probeer ergens goed in te zijn. Als je niet kunt dansen of zingen, leer dan een instrument spelen.

'Vorm je eigen mening, maar neem wel de regels in acht. Gebruik hartelijke woorden en vriendelijke gebaren, maar overdrijf niet. (...) Je zult blij zijn als je dat gedaan hebt' (*Chicago Tribune*, 17 maart 1991, blz. 6).

Ik zou willen dat iedere vrouw met een goede man getrouwd was. Iemand die het waard is om haar partner te zijn, een kostwinner die voor haar en de eventuele kinderen zorgt, haar beschermer, haar kracht, een partner die van haar houdt en haar koestert. Ik zou willen dat iedere man een eeuwige kameraadschap zou hebben met een vrouw die van hem houdt, hem troost en aanmoedigt, die leest en nadenkt. Iemand die zijn kracht, maar ook haar eigen kracht kent, iemand met wie hij zijn diepste gedachten kan delen, iemand met wie hij hand in hand de weg naar de onsterfelijkheid en het eeuwige leven kan bewandelen. Helaas pakt het niet altijd zo uit. Vaak zelfs niet.

Het huwelijk vereist een hoge mate van verdraagzaamheid, en sommigen van ons moeten hard aan de ontwikkeling van die eigenschap werken. Ik heb genoten van de woorden van Jenkins

Lloyd Jones die ik een aantal jaren geleden uit de krant heb geknipt. Hij zei:

'Duizenden jongemannen en jongevrouwen die in de bioscoop elkaars hand vasthouden en elkaar kussen, hebben het bijgeloof dat het huwelijk een pittoresk huisje is met eeuwig bloeiende rozen, waar een eeuwig jonge en knappe echtgenoot thuiskomt bij een eeuwig jonge en prachtige vrouw. Maar als de rozen verwelken, verveling de kop opsteekt en de rekeningen zich opstapelen, zijn de echtscheidingen niet van de lucht. (...)

'Iedereen die denkt dat gelukzaligheid in het huwelijk normaal is, zal een hoop tijd verspillen met roepen dat hij beroofd is.

'Het is een feit dat de meeste ballen niet in het doel belanden, dat het meeste vlees taai is en dat de meeste kinderen opgroeien tot gemiddelde mensen. De meeste succesvolle huwelijken hebben een hoge mate van wederzijdse verdraagzaamheid nodig. De meeste klusjes zijn vaker saai dan leuk (...)

'Het leven is als een ouderwetse treinreis – met vertragingen, zijsporen, rook, stof, sintels en schokken, af en toe onderbroken door een prachtig uitzicht of een snelheidstraject.

'Het is de kunst om de Heer dankbaar te zijn dat je mag meerrijden.' ('Big Rock Candy Mountains', *Deseret News*, 12 juni 1973, blz. A4).

Laten we het feit onder ogen zien

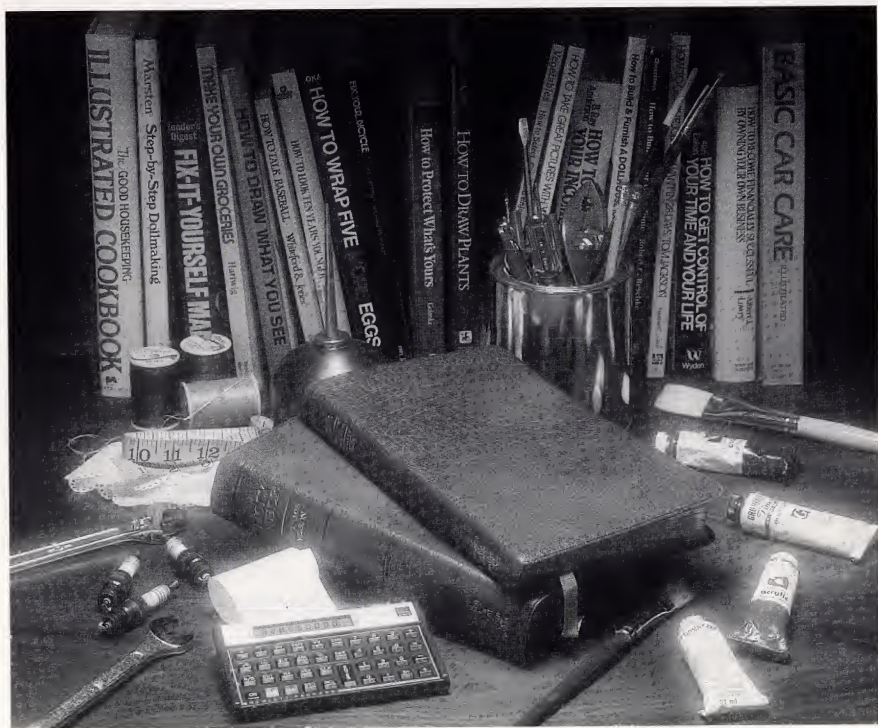
dat sommigen van ons in dit leven zullen trouwen en anderen niet. Als u trouwt, moet u zich zonder aarzeling volledig toewijden. Het huwelijk betekent volledige loyaliteit. Het moet een eeuwig verbond zijn, een kameraadschap die voortdurende aandacht en voeding nodig heeft.

WEES IJVERIG VOOR EEN GOEDE ZAAK WERKZAAM

Zij die niet zullen trouwen, moeten dat feit in het leven resoluut onder ogen zien. Maar de ongehuwde staat is niet zonder kansen, uitdagingen of overvloedige beloningen.

Ik ben van mening dat de beste remedie tegen eenzaamheid voor de meeste mensen werk en dienstbetoon voor anderen is. Ik wil uw problemen absoluut niet bagatelliseren, maar ik aarzel niet om te zeggen dat er andere mensen met veel ernstigere problemen zijn. Steek uw hand uit om hen te helpen, te dienen en aan te moedigen. Er zijn zoveel jongens en meisjes die op school falen omdat ze geen persoonlijke aandacht en aanmoediging ontvangen. Er zijn zoveel oudere mensen die in ellende, eenzaamheid en angst leven, en voor wie een gewoon gesprek een beetje hoop en licht kan brengen.

Verlies uzelf in de dienst van anderen. Zoals Jezus zei: 'Want ieder, die zijn leven zal willen behouden, die zal het

verliezen, maar ieder, die zijn leven verloren heeft (...) zal het vinden' (Matteüs 16:25). Als u het leven beu bent, als u door zenzaamheid wordt overweldigd, als u het gevoel hebt dat u niets waard bent, ga erop uit en zoek iemand op die er slechter aan toe is dan u – en daar zijn er genoeg van. Lees de blinden en bejaarden voor, help hen die in nood verkeren, troost hen die verdriet hebben. Geef iets van uzelf aan hen die het nodig hebben. Deel, en de wereld zal een aangename en vreugdevolle plaats voor u zijn. Zorg dat u 'tot God opziet en leeft' (Alma 37:47). Er kan zoveel dankbaar werk verricht worden.

Onlangs kwam er een circulaire op mijn bureau terecht van de Utah Boys Ranch [een opvangcentrum voor criminele jongeren], met het verhaal van een jongen die Mike heette. Een kinderrechter schreef een stukje over hem:

'Op negenjarige leeftijd sliep Mike in auto's. Hij was bij bendes betrokken en ging met gevaarlijke wapens om. Geen enkele instantie was in staat om het leven van deze jongen te veranderen. Uiteindelijk bood de Utah Boys Ranch hulp aan. De Boys Ranch redde zijn leven. Hij kreeg een plek om te wonen en hij leerde waarden en normen. Zijn omgeving en zijn wereld

Wij hebben veel mogelijkheden om verder te leren.

veranderen, en nu is hij uit het rechtssysteem voor criminele jongeren.'

Er zat ook een brief van Mike zelf bij. Hij schreef:

'Hallo, ik ben Mike. Ik heb een slechte jeugd gehad. Ik was lid van een benede. Toen kwam ik hier naartoe. Ik ben blij dat ik hier naartoe kwam, want als dat niet was gebeurd, dan had ik nou nog in bendes en in de problemen gezeten. Ik was zo blij dat ik hier kwam, omdat hier aardige mensen waren, zoals Chris en Delpha. Maar nu heb ik

een familie en gaat het goed' (Utah Boys Ranch, *New Beginnings Round-up*, najaar 1996, blz. 1).

Er zijn zoveel mensen die gewond zijn, en die een barmhartige Samaritaan nodig hebben om hun wonden te verbinden en hen op weg te helpen. Een beetje vriendelijkheid kan een grote zegen voor iemand in nood zijn, en een goed gevoel geven aan de schenker.

VOORTDUREND LEREN

Iets anders om aan te denken: wij hebben veel mogelijkheden om verder te leren. Ongeacht onze leeftijd, behalve bij ernstige ziekte, kunnen we lezen, studeren en genieten van de woorden van geweldige mannen en vrouwen. Zoals Dr. Joshua Liebman eens heeft gezegd: 'Het is geweldig dat we, zolang als we leven, kunnen blijven groeien. We kunnen nieuwe vaardigheden leren, ons in nieuw werk verdiepen, ons toewijden aan goede doelen, nieuwe vriendschappen sluiten. Als we dan de realiteit accepteren dat we op andere gebieden beperkt zijn, dat genialiteit zeldzaam is, en dat middelmatigheid bij de meesten van ons voorkomt, dan moeten we beseffen dat we onszelf kunnen en moeten veranderen. Tot op de dag van onze dood, kunnen we groeien. We kunnen in

onszelf steeds weer nieuwe bronnen aanboren.'

Als leden van de kerk hebben we een geweldige belofte van de Heer gekregen. Hij heeft gezegd: 'Hetgeen van God is, is licht; hij, die licht ontvangt en in God voortgaat, ontvangt meer licht; en dat licht neemt toe in helderheid tot de volle dag toe' (Leer en Verbonden 50:24).

Wat een geweldige uitspraak. Het is een van mijn lievelingsteksten in de Schriften. Er wordt van groei, ontwikkeling en het streven naar godschap gesproken. En deze tekst gaat hand in hand met de volgende uitspraken: 'De heerlijkheid Gods is intelligentie, of met andere woorden, licht en waarheid' (LV 93:36); 'En indien een persoon in dit leven door zijn ijver en gehoorzaamheid meer kennis en ontwikkeling verworft dan een ander, zal hij in de toekomstige wereld zo veel verder vooruit zijn' (Leer en Verbonden 130:19); en 'Welk grondbeginsel van ontwikkeling wij in dit leven ook zullen verwerven, in de opstanding zal dit met ons verrijzen' (Leer en Verbonden 130:18).

Wat een diepzinnige uitdaging staat er in deze geweldige uitspraken. We moeten blijven groeien. We moeten voortdurend leren. Het is een gebod van God om onze kennis te vergroten.

We hebben de mogelijkheid om aan het instituut deel te nemen en aan andere opleidingsfaciliteiten van de

kerk. Als we studeren en onze kennis met anderen bespreken, zullen we een enorme hoeveelheid mogelijkheden in onszelf ontdekken.

Het is nooit te laat om te leren. Dat geloof ik met heel mijn hart. Zuster Hinckley en ik worden oud. We zijn al dik in de tachtig. Maar ik verbaas me voortdurend hoe enthousiast ze nog van alles leest. Ze leest twee kranten per dag, bladert door tijdschriften, bestudeert ijverig het Boek van Mormon en de Leer en Verbonden, en onlangs zag ik haar 's avonds een uitgebreide biografie lezen.

Er is niets dat iemand in gesprekken met anderen aantrekkelijker maakt dan goed op de hoogte te zijn van verschillende onderwerpen. De Heer heeft tegen u en mij gezegd: 'Put woorden van wijsheid uit de beste boeken; zoek wetenschap, ja, door studie alsmede door geloof. Organiseert u (...). Houdt op ledig te gaan' (LV 88:118-119, 124).

De Schriften zijn de beste boeken. De Heer heeft gezegd: 'Gij onderzoekt de Schriften, want gij meent daarin eeuwig leven te hebben, en deze zijn het, welke van Mij getuigen' (Johannes 5:39). Lees ook de tijdschriften die de kerk uitgeeft. Er zijn zoveel waardevolle dingen om te lezen. Lezen zal uw verstand scherpen. Het zal uw intellect versterken. Als u de gedachten van grote mannen en vrouwen uit de geschiedenis, en uit onze eigen tijd,

FOTOGRAAF STEVE BUNDEKSON

bestudeert, zal ook uw spraakvermogen verbeteren.

Maar, pas wel op wat u leest. Vermijd pornografie als een besmettelijke ziekte, want het is een dodelijke ziekte. Vermijd de grove taal en de zinnenprikkelende rommel van veel tv-programma's, videobanden, sensuele tijdschriften, 06- en 0900-nummers en de rommel die nu, naar ik hoor, ook op het Internet te vinden is. Hier kunt u geen enkel voordeel uithalen, en het kan u alleen maar vernietigen.

Ik wil graag nog iets opmerken. Het gebeurt steeds vaker dat alleenstaande mannen en vrouwen samen reizen, en verre bestemmingen bezoeken. Daar

schuilt erg veel gevaar in. Bedenk dat u in uw omstandigheden wel erg kwetsbaar bent. U denkt misschien dat u met vuur kunt spelen zonder uw vingers te branden. Dat is een gevaarlijke veronderstelling. Blijf trouw aan uw waarden en normen. In gevaarlijke omstandigheden zult u een ijzeren zelfbeheersing nodig hebben.

Tegen de mannen wil ik zeggen dat u geen enkel recht hebt om onzedelijk gedrag te stimuleren. Een man die het priesterschap van God heeft ontvangen, dient geen oneerbare voorstellen te doen. Het is uiterst belangrijk dat u zichzelf beheerst, dat u uw gedachten en drijfveren onder controle houdt.

Ik zeg tot u allen: aanvaard iedere roeping om in de kerk te dienen.

DIENSTBAAR ZIJN IN DE KERK

Ik zeg tot u allen: aanvaard iedere roeping om in de kerk te dienen. Wees getrouw, loyaal en behulpzaam in dit geweldige werk van de Heer. Ik hoop dat u zich nooit zult verlagen of uzelf zult kleineren. Een ieder van ons is een onderdeel van dit grote koninkrijk. Er is in dit werk van de Almachtige geen plaats voor iemand die de kanten eraf loopt, kritiek uit of pessimistisch is. Geef les aan een klas, en misschien

stuurt u een jongen of een meisje in de goede richting. Geef u op voor vrijwilligersprojecten. En, wat het belangrijkste is, overdenk de zegeningen die u van de Heer hebt ontvangen. U bent in een goed land en in een goed tijdperk in de geschiedenis geboren. U bent een van de relatief weinigen die gezegend is met de kennis van het herstellende evangelie, met lidmaatschap in de kerk en met een getuigenis in uw hart aangaande het werk van de Heer.

Bid geregeld. Ik hoop dat u allemaal 's morgens en 's avonds op uw knieën gaat, uw dankbaarheid aan de Heer uit, de rechtvaardige verlangens van uw hart met Hem bespreekt en voor de behoeftigen en de noodlijdenden bidt.

Tegen de alleenstaande moeders en vaders wil ik graag een bijzonder woord van dank uitspreken. Uw lasten zijn zwaar. Dat zijn we ons bewust. Uw zorgen zijn groot. Er is nooit genoeg geld. Er is nooit genoeg tijd. Doe uw uiterste best en vraag de Heer om hulp om uw kinderen in dankbaarheid, begrip en geloof op te voeden. Als u dat doet, zal de dag aanbreken dat u met tranen in de ogen op uw knieën zult gaan en de Heer voor zijn zegeningen zult bedanken.

Tegen de oudere vrouwen en mannen die weduwe of weduwnaar zijn, wil ik zeggen dat u heel bijzonder bent. U hebt al een tijd geleefd en veel ervaring opgedaan. U hebt goede en slechte tijden meegemaakt. U hebt pijn, verdriet,

eenzaamheid en angst gekend. Maar u hebt in uw hart ook het geweldige vertrouwen dat onze hemelse Vader ons nooit in de steek zal laten. Ik hoop dat de toekomstige jaren goed voor u zullen zijn. Ik hoop dat de hemel u zal toelachen. Ik hoop dat u troost en kracht uit uw herinneringen kunt putten. En ik hoop dat u met uw volwassen vriendelijkheid en liefde anderen zult helpen die in nood verkeren.

Broeders en zusters, kijk verder dan uw beproevingen. Probeer uw eigen pijn te vergeten door de pijn van anderen te verlichten. Ga met elkaar om. Dat is belangrijk. We hebben anderen nodig om mee te praten en om onze gevoelens en ons geloof te bespreken. Koester uw vriendschappen. Begin met zelf een goede vriend te zijn.

Bespreek uw lasten met de Heer. Hij heeft tegen ons allen gezegd: 'Komt tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven;

'Neemt mijn juk op u en leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uw zielen;

'Want mijn juk is zacht en mijn last is licht' (Matteüs 11:28-30).

Ik wil u ook aanmoedigen om aan uw familiegeschiedenis te werken. U zult erdoor geboeid worden.

Zorg dat u in aanmerking komt voor een tempelaanbeveling, en houd u altijd en onder alle omstandigheden aan de

gedragsnormen. Ik neem aan dat u allemaal een tempelaanbeveling hebt. Zo niet, breng dan uw leven op orde en bereid u voor om naar het huis des Heren te gaan. Ga geregeld naar de tempel. Daar kunt u mensen helpen die zichzelf niet meer kunnen helpen. En iedere keer dat u gaat, zult u er als een betere man of vrouw uitkomen. De aanbeveling die u in uw handtas of portefeuille hebt, zal een voortdurende bescherming zijn. Het plaatsvervangende werk dat u voor anderen doet, zal een enorme voldoening geven die u nergens anders zult vinden.

Ik wil nog een punt bespreken. Er is geen plaats voor arrogantie of eigendunk. De Heer heeft geopenbaard: 'Wees nederig, en de Here, uw God, zal u aan de hand leiden, en u antwoord geven op uw gebeden' (LV 112:10). Daar ben ik van overtuigd. En ik hoop dat u dat ook bent.

Tot slot wil ik u zeggen dat wij van u houden. Wij respecteren u, en hebben vertrouwen in u. Voor zover ik daar de macht toe heb, wil ik u zegenen. Ik zegen u dat, als u in geloof en rechtchapenheid voortgaat, u veel geluk zult ervaren, dat u de benodigde aardse zegeningen zult ontvangen, dat u vrienden zult hebben om uw gevoelens en gedachten mee te bespreken, en dat u de liefde van de Verlosser van de wereld zult ervaren. □

Uit een toespraak van 22 September 1996, gehouden in de Tabernakel in Salt Lake City.

Historisch hoogtepunt in Belgische kerkgeschiedenis

Grote pioniersparade in Charleroi

Claude Ypersier, Catherine Hales en Patrick D'Hooge

Zaterdag 23 augustus 1997 werd de pioniersdag voor België. Na maanden van voorbereiding was daar eindelijk de grote dag, 1.350 deelnemers in pionierskledij, 35 paarden, 22 handkarren, zes huifkarren, twee fanfares, twee squaredancegroepen en 150 zendelingen verzamelden zich op de grote parking van 'Le Palais des Expositions de Charleroi'.

Voor deze parade waren de ringen Brussel, Antwerpen en Lille, en het district Luik uitgenodigd.

Om 9.00 's ochtends begon men reeds met de formatie van de parade. Elke vertegenwoordigde unit had zijn eigen vaandel. Zo trof men groepen aan met namen als 'Koning Benjamin', 'Alma', 'Nephi', 'Brigham Young'. Rond 11 uur was de stoet geformeerd en tot een ieders verrassing strekte de stoet zich uit over een lengte van meer dan één kilometer. Aan het hoofd van de stoet reden ruiters die de Belgische, Europese en Amerikaanse vlag

droegen, gevolgd door de fanfare van de blauwjasen. Deze fanfare, een weerspiegeling van het Mormons Bataljon, baande de weg voor het rijwiel van Brigham Young, die in de parade gestalte kreeg door de Luikse districtspresident, Marcel Kahne, onmiddellijk gevolgd door de presidiums van de ringen en het district, alsmede ouderling Péton, een van de gebiedszeventigen.

De parade, die werd opgeluisterd met veel dans en muziek, baande zich een weg doorheen de hoofdstraten van de stad Charleroi. Het traject was ongeveer vier km lang. Op de voetpaden verzamelden zich heel wat mensen die vol belangstelling kwamen kijken naar een parade die door de media en talloze affiches was aangekondigd. Het publiek was onder de indruk van de ingetogenheid die de parade uitstraalde. Tijdens de optocht werden onder de toeschouwers, geschat op 6.000, ongeveer 7.500 *cookies* uitgedeeld.

De parade in de straten van Charleroi.

De delegatie zendingen maakte een sterke indruk op de menigte. Onder leiding van hun zendingspresident, president H. Ray Hart en zijn vrouw, stapten deze jongemannen en -vrouwen, zingend met vlaggen van elke natie waar het zendingswerk plaats heeft.

De media waren massaal aanwezig. Zes tv-stations, waaronder CNN, maakten een reportage. Negen kranten, ondermeer *Church News*, en drie radiostations brachten verslag uit. Er werd niet alleen veel aandacht aan het gebeuren besteed, het had ook plaats in een sfeer van respect en genegenheid.

Het hoogtepunt van de parade was de ontvangst van onze delegatie op het stadhuis. Terwijl buiten een grote schare aanwezigen kon luisteren naar de muziek van de fanfare en de square-dancing van ondermeer een voortreffelijke groep Antwerpse leden, werden in de trouwzaal van het stadhuis geschenken uitgewisseld. De burgemeester en aanwezige stadsprominenten waren vol lof over de plaats van onze kerk in de samenleving. De ontvangst werd afgesloten met een 'aangrijpende' vertolking van het lied 'Ik ben een kind van God' door de kinderen van het plaatselijke jeugdwerk.

Na dit hoogtepunt baande de stoet zich een weg, in de warmte van de middagzon, door de laatste straten van het traject. In de namiddag had er een familiefeest plaats op het terrein van de kerk in Charleroi. Het was een groots gebeuren. Ongeveer 3.200 mensen stroomden samen om te genieten van diverse optredens door leden en niet-leden. Ruim 2.000 'vrienden van de kerk' vertoefden tot elf uur 's avonds op het terrein. Square dancing, theateropvoeringen over de uittocht, country- en westermuziek, klassieke muziek, een getuigenis-

Jong en oud deden mee aan de parade.

FOTOS: ALEXSTROOBANTS

Eén van de zes huifkarren die meereden in de parade, met jeugd uit Brugge en Eindhoven.

dienst rondom een kampvuur en vuurwerk maakten deel uit van het programma. In het kerkgebouw zelf was er diavertoning over het pioniersleven. Ter gelegenheid van dit feest werden maar liefst 200 exemplaren van het Boek van Mor-

Broeder Jacques Kumes trekt de kar van Antwerpen 2.

mon uitgedeeld en kregen de zendingen 70 verwijzingen. 23 augustus was een historische dag voor de heiligen in België. Wat aanvankelijk als doel had de leden de kans te geven om zich in de voetsporen van de pioniers te begeven, groeide uit tot een media-evenement. Het was een bijzondere ervaring om zoveel leden eendrachtig te zien optrekken, één in vertrouwen op God, met geloof bij elke voetstap. □

Studente Amerikanistiek schrijft scriptie over de mormoonse vrouw

Ellen Hoppen en Bert Niessink

Toen Rikkie Ramsaransing (24) – extrovert, verfrissend, prettig in de omgang – met een reisgezelschap door het westen van de Verenigde Staten reisde, kon het niet anders of zij zou in aanraking komen met de invloeden van het mormonisme. Dat gebeurde in Las Vegas, waar de reisleidster summier inging op de rol van de mormonen bij de kolonisatie van deze stad in de staat Nevada, waarbij de invloed van de kolonisator en profeet, Brigham Young, alsmede zijn vele vrouwen, niet onbesproken bleef. Hoe summier ook, het had wel de interesse gewekt van de studente Amerikanistiek, die een onderwerp voor haar scriptie wilde waarin de aspecten cultuur, religie, geschiedenis, politiek en sociale economie aan de orde zouden komen. Zij was vooral benieuwd naar de rol van de vrouw in de mormoonse samenleving, waarbij ze, zo geeft ze toe, voorbereid was op een ondergeschikte, onbeduidende rol voor de vrouw.

Enmaal thuis in Amsterdam ging zij er literatuur over raadplegen en wilde ze in contact met Amerikaanse mormonen (gezien haar studie). Ze verdacht haar buurvrouw ervan lid te zijn van de kerk, omdat die altijd lange rokken draagt. Dat bleek niet zo te zijn, maar die wist wel iemand in haar familie die in Amerika woont en mormoon is. En zo kwam zij in contact met Margaret Jacobs, die in Salt Lake City op de afdeling vertalingen van de kerk werkt. Daarmee bleek zij, zonder dat ze het zelf wist, een ‘goudmijn’ aangeboord te hebben, want Margaret wist haar in contact te brengen met een breed scala aan HLD-vrouwen die zij uitvoerig kon interviewen. Zo sprak zij met Mary Ellen Smoot, de onlangs geroepen algemeen presidente van de zusterhulpvereniging, die haar de doelen van de zustershulpvereniging uitlegde en die er voor zorgde dat Rikkie een dag lang door een gastvrouw en -heer van de kerk werd rondgeleid door de bezienswaardigheden van de kerk. Zij bracht een bezoek aan een kringloopcentrum van de kerk, de Tabernakel en de bezoekerscentra op Temple Square. In totaal sprak ze met zeventien vrouwen, variërend in leeftijd van 18 tot 102 jaar.

Ofschoon zij in haar scriptie uitvoerig ingaat op de plurale man-vrouwrelaties in de mormoonse samenleving van de vorige eeuw – dat blijft buitenstaanders toch intrigeren, hoewel vaak wordt voorbijgaan aan de bijbelse achtergrond van het gebed, en ‘hoewel polygamie al heel lang in vele delen van de wereld werd gepraktiseerd’ (zie *Encyclopedia of Mormonism*, blz. 1091) en hoewel het meervoudig huwelijk al meer dan een eeuw geleden door openbaring aan president Wilford Woodruff is afgeschaft – schenkt ze ook voldoende aandacht aan de HLD-vrouw in het algemeen. Die is volgens haar geëmancipeerd, zelfstandig, breed ontwikkeld en op veel terreinen actief. Ze heeft bewondering voor jonge mormoonse vrouwen die hun studie met een huwelijk en gezin weten te combineren.

Het is vooral de verdienste van Rikkie dat zij zich onbevooroordeeld over de ongetwijfeld ingewikkelde materie

Rikkie Ramsaransing voor de Universiteit van Amsterdam.

heeft gebogen en zich daar in korte tijd een genuanceerde mening over heeft eigen gemaakt.

Zij zegt: ‘De belangrijkste conclusie die ik over de positie van de mormoonse vrouw kan trekken is dat mormoonse vrouwen altijd stevig in hun schoenen hebben gestaan en dat ze al snel geëmancipeerder waren dan de rest van hun Puriteinse tijdgenotes. De mormoonse vrouwen leefden tamelijk geïsoleerd van andere Amerikaanse vrouwen tijdens hun al dan niet gedwongen migraties en hebben hun sterke persoonlijkheid goed ontwikkeld. De hedendaagse mormoonse vrouw staat middenin het leven en deelt dat op een verantwoorde manier in. Allen nemen deel aan het gesecculariseerde leven. Ze verkeren in een positie waarin ze niet alleen trots mogen zijn op zichzelf, maar ook op de vrouwen die hen voorgingen in het leven en in het geloof.’

Rikkie heeft inmiddels haar studie aan de Universiteit van Amsterdam met goed gevolg afgerond. Op vrijdag 12 september jongstleden kreeg zij haar bul uitgereikt uit handen van de examencommissie van de vakgroep Amerikanistiek. □

FOTOS: CHARLES MAC LEAN SR.

JV-kamp van de ring Antwerpen in de Ardennen

I LIKE A HIKE

Charles Mac Lean sr.

Het weer op die 30ste juni was alles behalve aangenaam: zwaar bewolkt, regen, koud. De weersverwachtingen waren niet veel beter. Bepaald niet uitnodigend om te gaan kamperen. Warm gekleed vertrokken we richting Ardennen, met een gebed in ons hart of de zon mocht gaan schijnen.

Na aankomst op het kampterrein werden de tenten opgezet in een grote kring zoals de pioniers in hun tijd deden.

De volgende morgen, dinsdag 1 juli, werd door de broeders de 'apenbrug' gebouwd. Touwen werden op deskundige wijze over een 20 tot 25 meter brede kloof gespannen en door de bouwers zelf met goed gevolg uitgeprobeerd. Het was opmerkelijk dat het de hele dag droog gebleven was.

's Avonds mochten we Hans Noot verwelkomen, die bij het zien van de tentenformatie opmerkte: 'Zoals bij de pioniers 150 jaar geleden, zullen ook wij binnen de kring onze activiteiten houden.' Nadat we samen wat hadden gezongen onder begeleiding van zijn gitaarspel, vroeg hij ons wat vermoeidheid voor ons betekende en nodigde ons uit hierover wat te vertellen. Hij herinnerde ons verder aan de inspanningen en de vermoeidheid van de pioniers die desondanks volhardden, en vergeleek het met de vermoeidheid tijdens de hike die wij de volgende dag zouden ondernemen.

Woensdag 2 juli. De dag van de hike. Stralend mooi weer! We moesten ons ontbijt zelf klaarmaken om mee te ne-

men, evenals een lunchpakket. De eerste-, tweede- en derdejaars vertrokken om 9 uur om 's avonds weer terug te keren, terwijl de vierdejaars later vertrokken voor een tweedaagse tocht.

We kregen een routekaart, aan de hand waarvan we onze weg moesten vinden. Onderweg werd er ontbeten en werd ons geleerd hoe we op primitieve wijze een eitje met spek konden bakken. Toen we een heel eind van het kamp waren, moesten we in rechte lijn het kamp weer zien te bereiken door middel van kaart en kompas. Deze 'weg' voerde ons dwars door weilanden, over of door prikkeldraadversperringen, door bossen en struiken -- die soms zo ondoordringbaar waren dat we slechts met moeite voorwaarts kwamen --, tussen kocien

(en koeienvlaaien) door met soms ook een stier die we angstvallig in de gaten hielden. Afgezien van een enkel buitje, bleef het verder prachtig weer. Omdat je samen een doel moet bereiken en daarbij volledig op elkaar bent aangewezen, ontstaat er een samenwerking, een verbroedering die langer meegaat dan alleen die dag. Zonder gemopper of geweklaag werd deze toch zware tocht tot een goed einde gebracht.

Donderdag 4 juli. Terwijl de vierdejaars ergens hun tweede dag ingaan, houden de anderen zich bezig met kampvaardigheden zoals touw knopen, hout zagen en hakken, bijlen en zagen slijpen, en vuur maken. Dat alles onder een stralende zon.

Om 17.00 uur keerden de vierdejaars terug van hun hike. Totaal aan het eind van hun krachten. Sommigen sleepten zich voort of werden door anderen ondersteund vanwege de pijnlijke blaren onder hun voeten. Ze ploften direct neer in het gras om hun voeten te koelen in bakken water.

Nadat er was gezwommen, en gegeten van het heerlijke eten dat door zuster Staepels steeds met veel zorg werd klaargemaakt, waren de meisjes weer voldoende op krachten gekomen om 's avonds bij het kampvuur te dansen. Iedereen had een tevreden en voldaan gevoel over de geleverde prestaties. Het gevoel van saamhorigheid was sterker dan ooit door deze gezamenlijke krachtsinspanning.

Vrijdag 4 juli. Weer een zonnige dag. Ook nu weer naar leeftijdsgroep, mochten de JV-ers tonen wat ze waard waren op de 'apenbrug', bij het abseilen en langs touwen weer omhoog klimmen. Toen de JV-ers gevraagd werd hoe zij de moed vonden om op dat zwabberende touw over een diepe kloof naar de overkant te lopen, antwoordden ze eenvoudig: *'Wij durfden omdat om die leiders zeiden dat we het konden'*.

Met diverse activiteiten rond een kampvuur beleefden we onze slotavond, die werd afgesloten met een wandeling met fakkels, waarbij we op zeven verschillende plaatsen konden luisteren naar verhalen over de pioniers van vroeger. Met een indrukwekkende getuigenisvergadering op zaterdagmorgen werd dit Zionskamp, waarop voelbaar de Geest

Gods rustte, afgesloten. Menigeen had tranen in de ogen.

Er was veel gepresteerd en er werden derhalve veel certificaten uitgereikt. De meisjes hadden gehoorzaamheid en discipline getoond, waren volgzzaam ge-

weest aan het leid(st)ersteam, onder leiding van zuster Pilgrim, dat een serieuze en liefdevolle opvatting van zijn taak heeft getoond en daarmee alle 38 deelnemers een onvergetelijke kampweek heeft bezorgd. □

Zwolle: voortbouwen op erfgoed

Percy O.M. de Wilde

Zwolle, hoofdstad van de provincie Overijssel, kent een rijke historie. Gesticht in 1230 is Zwolle indrukwekkend te noemen. Kenmerkend zijn de prachtig gerestaureerde monumenten als de Grote St. Michaëlskerk met haar Schnitger-orgel, de bekende Peperbus, de Sassenpoort en de oude Stadsmuur. Ook een innovatief woon-, werk- en recreatiebe-

leid maken deze provinciale hoofdstad met ruim 100 duizend inwoners een plaats waar het aangenaam toeven is.

Maar ook de geschiedenis van de kerkelijke gemeente Zwolle gaat ver terug. Het logo van de gemeente — de engel Moroni staande op het stadszegel van Zwolle — symboliseert de ruim 130-jarige vestiging van Gods herstelde koninkrijk in deze eeuwenoude Hanzestad.

Eerste Zwolse dopelingen (1866)

De geschiedenis van de gemeente gaat terug tot de eerste zendingsactiviteiten van de kerk in Nederland. Reeds in 1866, vijf jaar nadat de eerste mormoonse zendingen in Nederland arriveerden, maakte men vooruitgang in Zwolle waar een kleine sekte die zichzelf 'christenen' noemde, interesse in het herstelde evangelie toonde. Er werden toen vier leden gedoopt.

Zwolse 'zendingspresident' (1869-1871)

Drie jaar later, na het vertrek van zendingspresident Marcus Holling (1867-1869), kreeg een lokale broeder — Jan F. Krumpelman uit Zwolle — de presiderende verantwoordelijkheid voor de kerk in Nederland. We nemen aan dat hij de zaken goed bijhield tot de aankomst van de nieuwe zendingspresident, Sybren van Dijk.

Conferentie in Zwolle (1880)

Tijdens de tweede ambtstermijn van Sybren van Dijk (1880-1882) werd op 22 augustus 1880 de tweede conferentie van de kerk in Nederland gehouden in een hotel in Zwolle. Er waren 120 aanwezigen, van wie 40 onderzoeker waren.

Heropening van het zendingswerk (1947)

Na de Tweede Wereldoorlog heropende ouderling Haye Hom-

mes, een oudere zending en Nederlander van geboorte, Op 26 januari 1947, samen met zijn collega Cornelius Kapteijn, het zendingswerk in Zwolle.

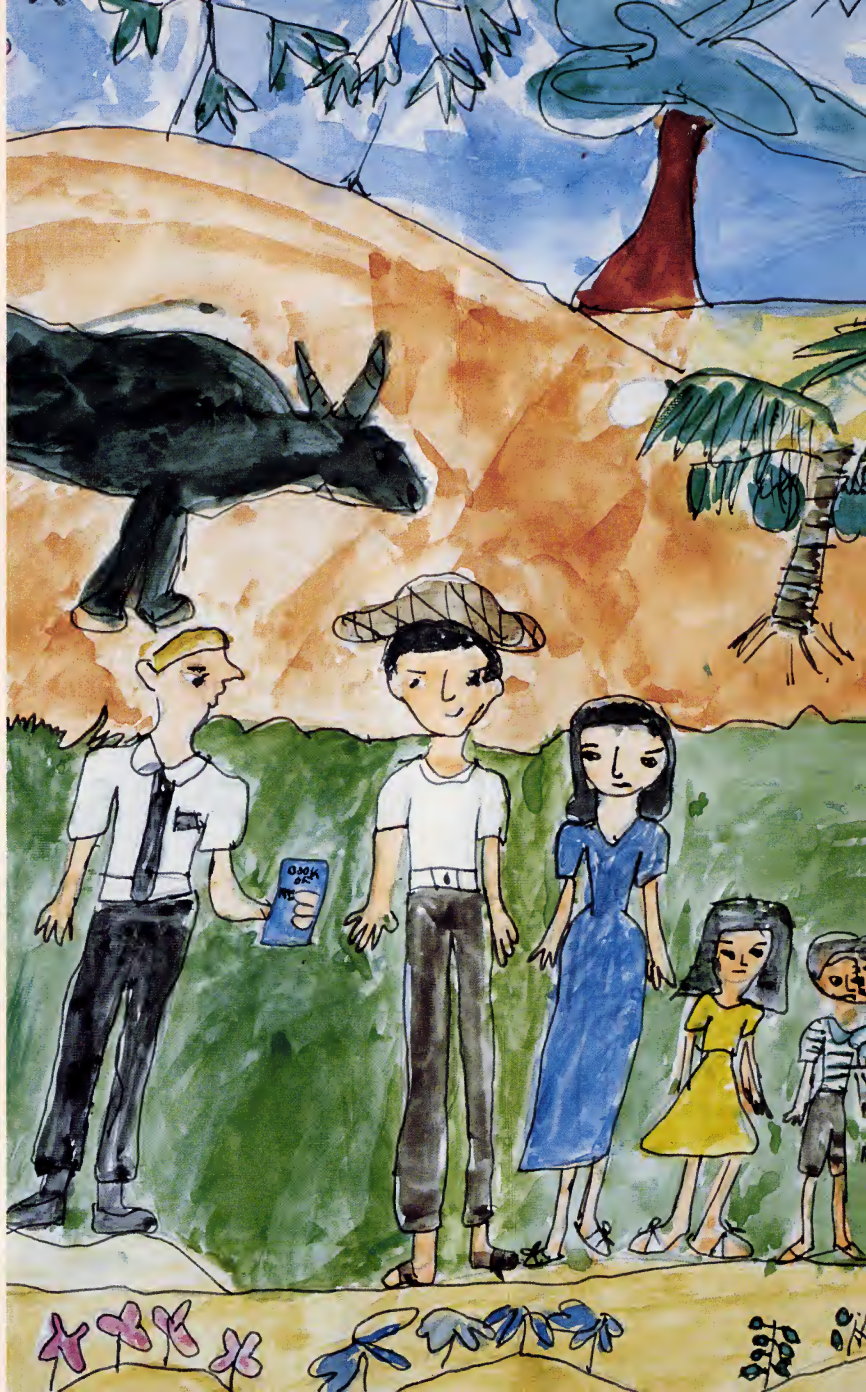
In 1948 begon men te vergaderen in het voormalige Hotel Gijtenbeek. En een jaar later kwam men bijeen in het pand van de vrijmetselaarsloge aan de Bloemendalstraat, waar de gemeente vele jaren de diensten zou houden. Vervolgens 'verhuisde' de gemeente naar het zogeheten 'Eigen Gebouw' aan de Badhuiswal. Doordeweeks werd dit voormalige gebouw voor 'Christelijke Belangen' verhuurd voor vergaderingen en bruiloften. Het fenomeen van asbakken en bierglazen verwijderden, dat al menig keer eerder genoemd is door andere units in deze rubriek, klinkt ook de Zwolse heiligen uit

die periode bekend in de oren. Eveneens typerend voor de vergaderingen op zondag was de 'muzikale begeleiding' van een ander kerkgenootschap die een verdieping hoger vergaderde. Sinds 1 augustus 1989 huurt de gemeente Zwolle een vleugel van het kantoorcomplex 'De Dommel' aan de Rijnlaan nummer 39. Vanwege de centrale ligging van Zwolle wordt dit gebouw eveneens gebruikt voor vergaderingen van de ring Apeldoorn Nederland.

DE KINDERSTER

VOOR DE KINDEREN VAN DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN NOVEMBER 1997

O V E R D E

OP ONDERZOEK UIT

De winter van 1846 tot 1847 was heel druk voor de leden van de kerk in Winter Quarters. Ze waren plannen aan het maken voor hun reis verder naar het westen.

Ze kochten spullen, repareerden wagens en bouwden nieuwe wagens. De leiders van de kerk zeiden dat een groep mannen in de lente moest vertrekken om de beste weg uit te zoeken voor de mensen die achter hun aan zouden komen. Omdat ze geen oudere of zieke mensen en weinig kinderen bij zich hadden, konden ze snel reizen. President Brigham Young koos 144 mannen uit om te gaan – twaalf mannen voor ieder van de twaalf stammen van Israël. Toen ze net waren vertrokken, werd er een man ziek, en hij ging terug naar Winter Quarters. Dus de groep had nog 143 mannen (acht waren lid van het Quorum der Twaalf Apostelen). Er gingen ook drie vrouwen en twee kinderen mee.

De mannen in deze eerste groep waren hele goede werkers. Ze konden wagens bouwen en repareren, voor dieren zorgen, jagen, een dagboek bijhouden, gereedschap repareren, vloten bouwen, een stuk land woonrijp maken. Ze namen een leren boot mee die *Revenue Cutter* heette, 73 wagens, 93 paarden, 52 muilezels, 66 ossen, 19 koeien, 17 honden, kippen en een kanon op wielen.

William Clayton was de officiële geschiedenis-schrijver. Om de mensen die achter hun aan kwamen te helpen, schreef hij alles op van de reis. Om uit te rekenen hoe ver ze iedere dag hadden gereisd, bond hij een lap rode stof aan een van de wagenwielen. Hij bleef naast het wiel lopen om te tellen hoe vaak het wiel ronddraaide. Daar werd hij

wel erg moe van, en hij kreeg het idee om een kilometerteller te maken. Orson Pratt vond de machine uit, en William Clayton en Appleton Harmon hebben de machine

gebouwd. De kilometerteller kon 16 kilometer tellen, en begon dan weer overnieuw. Het werk van William werd een stuk makkelijker.

Aan het begin van de reis hadden de pioniers regels afgesproken. Als er om vijf uur in de ochtend op de hoorn werd geblazen, moesten de pioniers opstaan en in hun eigen wagens bidden. Daarna hadden ze twee uur de tijd om te eten, de dieren te voeren en andere klusjes te doen. Om zeven uur werd er weer op de hoorn geblazen, en dan was het tijd om verder te reizen.

De wagens reden in dubbele rijen achter elkaar. Als er indianen zouden aanvallen, moesten ze met de wagens een kring maken en de dieren binnen de kring vastbinden. Om half negen in de avond werd er weer op de hoorn geblazen en moest iedereen bidden en zich klaarmaken om naar bed te gaan. Door de regels konden de pioniers veel problemen oplossen.

Iedere dag moesten ze hard zoeken om een plaats te vinden waar de dieren konden grazen. Om de groepen die achter hun aan zouden komen te helpen, schreven ze op waar ze schoon water, gras en hout konden vinden. De mannen werkten hard om de

V L A K T E N

Sherrie Johnson

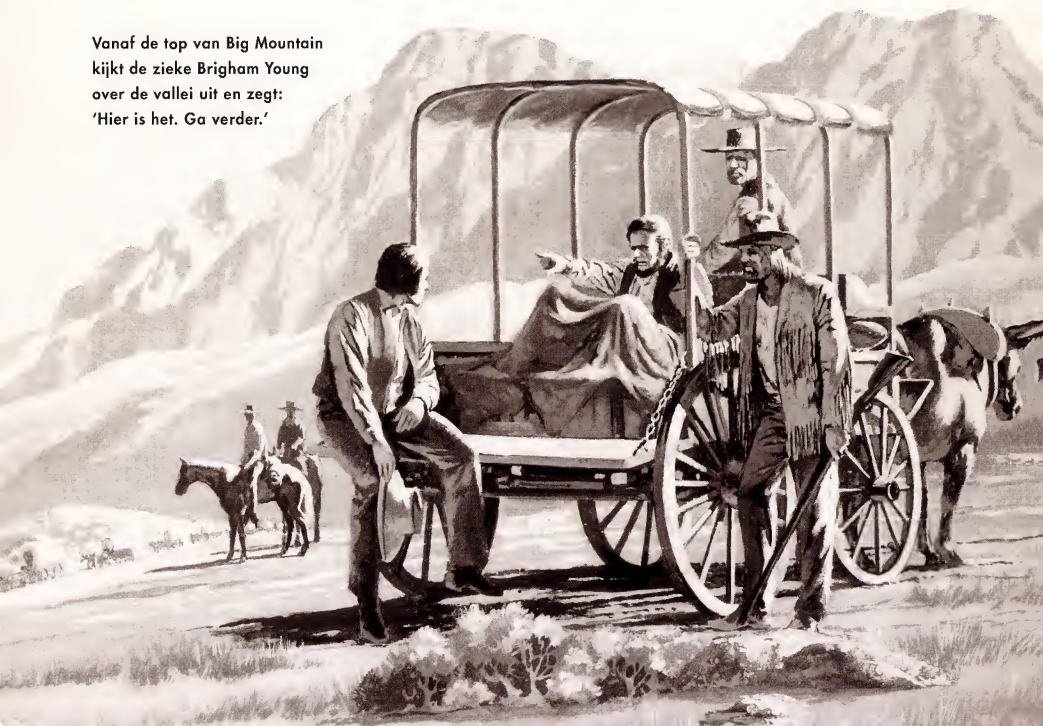
weg zo vlak mogelijk te maken om het de groepen achter hun makkelijker te maken. Op zondag rustten ze uit van hun werk, namen ze deel aan het avondmaal en baden ze tot God.

Onderweg lieten de pioniers ook tekens achter voor de groepen die achter hun aan kwamen. Op een dode boomstam schreven ze: '295 mijl van Winter Quarters, 8 mei 1947. Goede reis, W. Clayton.' Een andere boodschap stond op de schedel van een dood dier: 'De

pioniers hebben hier op 23 juni 1847 gekampeerd. Vandaag 15 mijl gereisd. Alles verder goed. Brigham Young.' Ze gaven ook brieven mee voor familie en vrienden aan wildjagers en andere mensen die naar het oosten reisden.

Onderweg spraken de pioniers met mensen die in de wildernis woonden. Jim Bridger zei dat de heiligen niet met z'n allen naar de Salt Lake Valley moesten reizen, totdat ze zeker wisten dat ze er graan konden verbouwen. Hij wist zo

Vanaf de top van Big Mountain kijkt de zieke Brigham Young over de vallei uit en zegt: 'Hier is het. Ga verder.'

zeker dat er geen graan kon groeien, dat hij tweeduizend gulden wilde betalen voor de eerste 29 kilo graan. Maar God leidde de heiligen. President Young zei tegen Bridger: 'Wacht maar af. Je zult het wel zien.'

Toen ze aan de Bear River kampeerden, werd Brigham Young heel erg ziek, en hij kon niet verder reizen. Ze spraken af dat er acht wagens en een paar mannen bij hem zouden achterblijven. De rest zou verder gaan. Maar toen ze verder reisden werden ook anderen ziek. De pioniers spraken af om de zieken te laten rusten. Een kleine groep met 23 wagens en 42 mannen zou onder leiding van Orson Pratt verder gaan om de beste weg door de bergen op te zoeken.

Ze vonden 'Donner Trail' die een jaar eerder al was gemaakt en begonnen die weg te volgen. De weg was erg ruw, en het kostte veel tijd om bomen weg te halen en de grond vlak te maken voor de mensen achter hun.

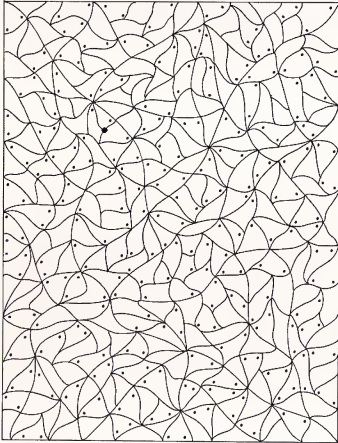
Op 21 juli 1847 gingen Orson Pratt en Erastus Snow vooruit door de Emigration Canyon om het gebied te verkennen. Ze hadden maar één paard en gingen om de beurt lopen en op het paard. Een paar kilometer voor de uitgang van het ravijn, merkte Erastus dat hij zijn jas kwijt was. Hij nam het paard en ging terug om te zoeken. Orson liep alleen verder en was de eerste pionier die de Salt Lake

Valley binnenkwam. Hij en Erastus gingen terug naar het kamp en de volgende dag ging de voorhoedegroep de Salt Lake Valley binnen, en reisde naar het noorden.

Op 23 juli kwamen ze in een gebied waar nu de Salt Lake-tempel staat. Orson Pratt riep iedereen bij elkaar en zij baden om God te bedanken en om zichzelf en het land aan de Heer toe te wijden. Na het gebed gingen de pioniers meteen aan het werk. Ze gingen de wagens uitladen, maakten een kamp en ploegden de droge, harde grond om te zaaien. Op dezelfde dag kwam Brigham Young met zijn groep over Big Mountain. Hij keek uit zijn wagen en zei: 'This is the right place (Hier is het). Ga verder.' De volgende dag, 24 juli, kwamen de laatsten van de groep in de vallei aan. Ze hadden er 111 dagen over gedaan om naar de Salt Lake Valley te reizen.

Op zondag 25 juli 1847 aanbaden de heiligen God, en bedankten Hem voor hun veilige reis. Het was een lange reis geweest, en er zouden nog jarenlang heiligen over de vlakten komen. Maar er was eindelijk een plaats gevonden waar De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen kon groeien. □

* Geciteerd door Wilford Woodruff in *The Utah Pioneers* (1880), blz. 23. Alle andere citaten en gegevens komen uit B. H. Roberts, *A Comprehension*.

Het verstopte dier

Colleen Fahy

Zoek het verstopte dier door de vakjes met één stip in te kleuren.

Wie is deze profeet?

JennaVee Allgrunn

- Hij verkondigde het evangelie aan de Lamanieten.
- Hij was de zoon van koning Mosiah.
- Hij verdedigde de kudden en de dienstknechten van koning Lamon.
- Hij bevrijdde zijn broers uit de gevangenis.

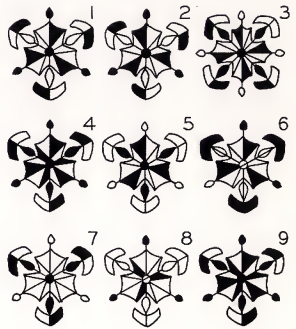
Antwoord: Ammon (zie Mosiah 27:34-28:9; Alma 17:19-39; Alma 20:8-28).

Welke horen bij elkaar?

Roberta L. Fairall

Welke twee zijn hetzelfde?

Welke is anders?

Antwoord: 4 en 9 zijn hetzelfde; 3 is anders.

Trier

M. H. Martin

In Trinidad spelen de kinderen het spel *trier*.

Je hebt minimaal twee spelers nodig, en voor iedere speler vijf gedroogde bonen of steentjes.

Het doel van het spel is om de bonen te vangen, zonder ze te laten vallen.

De jongste speler mag beginnen.

Stop de vijf bonen in de palm van je hand. Gooi ze voorzichtig in de lucht, draai je hand om, en probeer de bonen op de achterkant van je hand te vangen. (Je mag de bonen die op de grond zijn gevallen niet oprapen, totdat je beurt over is.) Gooi nu de bonen die je hebt gevangen weer in de lucht, draai je hand om, en probeer ze nu met de palm van je hand weer te vangen. Je moet de bonen altijd met dezelfde hand vangen als waarmee je

ze gegooid hebt – je mag niet met twee handen spelen.

Als je in de tweede worp een of meer bonen laat vallen (van de achterkant van je hand naar de palm), krijg je nul punten voor deze ronde. Als je alle bonen in de tweede worp vangt, krijg je voor iedere boon een punt.

De speler die na drie ronden de meeste punten heeft, is de winnaar! □

PRESIDENT THOMAS S. MONSON

EERSTE RAADGEVER IN HET EERSTE PRESIDIUM

Uit een interview met Rebecca M. Taylor

Ik wil met jullie over twee belangrijke dingen praten die ik in mijn jeugd heb geleerd. Toen ik jong was, speelde ik met mijn vrienden vaak honkbal in de steeg achter ons huis. Mevrouw Shinas, woonde in een klein huurhuisje en ze zat altijd door het raam naar ons te kijken. Ze kwam bijna nooit buiten, en als ze buiten was, lachte ze nooit. We dachten allemaal dat ze gemeen was. Ze had een grote hond, en iedere keer als er een honkbal hun kant oprolde – en dat gebeurde vaak, stuurde ze de hond om de bal te pakken. En die bal zagen we nooit meer. We waren altijd snel door onze ballen heen.

We hadden in die tijd nog geen tuinsproeiers, en ik moest ons grasveld iedere dag met een tuinslang water geven. Op een dag stond ik het gras water te geven en zag ik dat het gras van mevrouw Shina er een beetje onverzorgd uitzag.

Het duurde maar een paar minuten om het water te geven, en toen gaf ik haar gras iedere dag water.

Toen de herfst kwam, moest ik de bladeren uit onze tuin halen. Ik besproeide

de grond met de tuinslang en duwde de bladeren door de kracht van het water op een hoop. Ik besloot om ook de bladeren uit de tuin van mevrouw Shinas te halen. Toen ik daar op een dag mee bezig was, kwam ze naar de deur en vroeg of ik even binnen wilde komen. Ik deed het water uit en ging naar binnen.

We gingen in de huiskamer zitten, en ze gaf me een glas melk met een koekje. Terwijl ik mijn koekje zat te eten, liet ze me een collectie porceleinen hondjes zien. Ik kon zien dat dat haar belangrijkste bezit was. Toen bedankte ze me omdat ik voor haar gras zorgde. Het was de eerste keer dat ik met haar praatte.

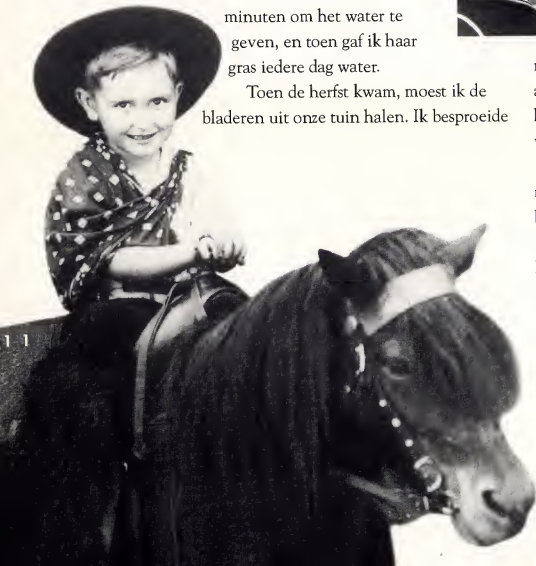
Mevrouw Shinas ging de keuken in en kwam terug met een doos. In die doos zaten alle honkballen die haar hond had verzameld. Ze gaf me de doos en zei 'dankjewel!' – en ze lachte! Het was de eerste keer dat ik haar had zien lachen.

Ik geloof dat je liefde kunt tonen door de manier waarop je leeft en hoe je anderen helpt. Als we andere mensen helpen, laten we zien dat we van ze houden. En we laten ook aan Jezus Christus zien dat we van Hem houden.

Jezus heeft gezegd: 'Wanneer gij Mij liefhebt, zult gij mijn geboden bewaren (...). Wie mijn geboden heeft en ze bewaart, die is het, die Mij liefheeft' (Johannes 14:15, 21).

Het volgende gedichtje vind ik erg leuk. Het gaat over liefde:

1. Als vierjarige op een pony.
2. In de brugklas.
3. Op de middelbare school.
4. In de marine.
5. Samen met zuster Monson.
6. Met twaalf jaar een hoop vissen gevangen.

5

Wie hield het meest van haar?

*'Mam, ik hou van jou', zei lieve Fan,
'Meer dan ik met woorden zeggen kan.'
Toen plaagde zij haar broers en zusjes,
Moeder bleef zitten met de klusjes.*

*'Mam, ik hou van jou', zei ook Jeroen
En vergat het werk dat hij zou doen.
Heerlijk buiten, vriendjes, sport en spel.
Moeder, die deed het werkje wel.*

*'Mam, ik hou van jou', zei kleine Nel.
'Wat heb je veel te doen: ik help je wel.
Dat is voor mij helemaal geen straf.'
Die dag had zij van school vrijaf.*

*Ze bracht haar kamer gauw op stel,
Ze stofte, veegde, en alles even snel.
Ze wiegde zingend baby nu en dan,
Blij en behulpzaam als maar kan.*

*'Mam, ik hou van jou', zei 't drietel weer
Bij 't naar bed gaan nog een keer.
Wie denk je van die kind'ren daar
Hield nu echt het meest van haar?*

(Naar Joy Allison, *Highdays and Holidays*, 133)

Eerlijkheid is ook heel belangrijk.

Toen de Tweede Wereldoorlog bijna afgelopen was, zat ik als jongeman bij de marine. Ik kreeg mijn opleiding in San Diego, Californië. Iedereen in de marine moest kunnen zwemmen, anders mocht je niet van het trainingskamp af. Ik had als kind al leren zwemmen, en kon het vrij goed.

Op een dag zei de officier: 'Iedereen die kan zwemmen, mag vandaag naar San Diego. Als je niet kan zwemmen, krijg je de hele dag zwemles. Dus als je kan zwemmen, moet je aan deze kant komen staan, dan ga je met de bus naar de stad.' Ik ging bij de zwemmers staan, er waren er ongeveer dertig of veertig. Maar we gingen niet naar de bus, we gingen naar het zwembad.

Ik dacht, je bent in de war, man. Wij kunnen al zwemmen. Maar ik zei natuurlijk niks. We deden onze zwembroek aan en moesten allemaal in het diepe springen.

De meesten van ons sprongen er zo in, maar een stuk of tien in de groep konden helemaal niet zwemmen.

Ze dachten dat ze een dagje naar San Diego

konden gaan, zonder te leren zwemmen. De officier liet ze niet aan de kant staan, maar duwde ze zo het water in. Hij liet ze onder water gaan, boven komen om naar lucht te happen en weer ondergaan. Toen ze voor de tweede keer boven water kwamen, werd er een stok naar ze uitgestoken, zodat ze veilig naar de kant konden worden getrokken. Toen zei de officier: 'Lieg nooit meer tegen mij!' Ik kan je wel zeggen dat ik blij was dat ik dat niet geprobeerd had! Die ervaring heeft me geleerd om altijd eerlijk te zijn.

Liefde en eerlijkheid zijn twee beginselen die ons in het leven zullen leiden. □

IK GA BELANGRIJKE BESLISSINGEN NEMEN

Karen Ashton

'Kiest heden om te dienen den Heere God, Die u gemaakt heeft' (Mozes 6:33).

Zijn je schoenen weleens plotseling te klein, zodat je tenen zeer doen? Is je broek weleens plotseling te krap of te kort? Je schoenen en je kleren worden niet echt kleiner. Jij wordt groter en langer! Je groeit nu heel erg snel; je lichaam verandert iedere dag.

Door de belangrijke beslissingen die je nu neemt, kun je straks een sterk en gezond lichaam hebben dat niet gauw ziek zal worden. Een gezond en sterk lichaam is nu en in de toekomst een zegen. Je kunt belangrijke beslissingen nemen om genoeg te bewegen, te rusten en je lichaam schoon te houden. Je kunt ook kiezen om geen alcohol, tabak en drugs te gebruiken. Deze keuzen zullen jou en je lichaam nu en in de toekomst zegenen.

Je geest verandert ook, net als je lichaam. Het groeit in kennis, begrip en getuigenis. Je geest heeft, net als je lichaam, voedsel nodig. Je kunt je geest voeden door de Schriften te lezen. Je kunt je geest gezond houden en laten groeien door op zondag naar de kerk te gaan, aan het avondmaal deel te nemen, iedere dag te bidden en naar de Heilige Geest te luisteren. Als je ervoor kiest om je geest voedsel te geven, kun je zonde en spijt vermijden en kun je nu en in de rest van je leven gezegend worden.

Instructies

Plak bladzijde 9 op dik papier of dun karton. Knip dan ieder figuur voorzichtig langs de dikke zwarte lijnen uit. Maak ringen, door de uiteinden van iedere strook aan elkaar te plakken. Plaats de ringen in elkaar, met ring 1 aan de binnenkant en ring 3 aan de buitenkant (zie het voorbeeld). Leg of hang deze ringen over het

nemen van belangrijke beslissingen op een plaats waar je ze veel ziet.

Ideeën voor de participatieperiode

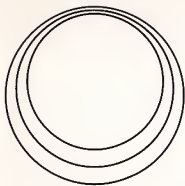
1. *Leg uit dat gewoontes gevormd worden door bepaalde dingen steeds weer te doen, en dat onze gewoonten het patroon van ons leven vormen. Gewoontes kunnen goed of slecht zijn.*

Leg uit dat de kinderen goede gewoontes kunnen ontwikkelen, zoals bidden, de Schriften bestuderen, aan de Heiland denken, de geboden onderhouden, tiende betalen, eerlijk zijn en er aan meehelpen om het thuis gezellig te maken. Laat ieder kind een gewoonte opschrijven die hij of zij wil ontwikkelen.

2. *Zing 'Een zending hoop ik te volbrengen' (Kinderliedjes, 91). Vraag de kinderen hoe ze zich nu al kunnen voorbereiden om op zending te gaan. Laat ieder kind een kort briefje maken om naar een zending uit de wijk of gemeente te sturen. U kunt ook zendelingen uitnodigen om over de vreugde van een zending te komen vertellen.*

3. *Dek een kleine tafel voorin de klas. Zet er een prullenbak naast. Leg uit dat de kinderen nu belangrijke beslissingen kunnen nemen over het voedsel dat zij willen eten, en de schadelijke dingen die ze willen vermijden. Knip plaatjes uit tijdschriften en laat hen uitkiezen welke dingen op tafel horen en welke in de prullenbak. Vertel dat hun lichaam gezond en sterk zal opgroeien als zij voor de goede dingen kiezen en de schadelijke dingen vermijden. Laat hen Leer en Verbonden 89 opzoeken en lezen.*

4. *Vraag de bisschop of gemeentepresident om de vragen te bespreken die tijdens een doopgesprek gesteld worden. Laat hem uitleggen dat deze vragen overeenkomen met de vragen die tijdens een ordeningsgesprek en een tempelaanbevelingsgesprek gesteld worden. Laat hem uitleggen hoe de voorbereidingen op de doopverbonden ons ook voorbereiden op de andere verbonden die we in de toekomst zullen sluiten. □*

#1

Lijm

#2

Lijm

#3

Lijm

IK NEEM NU BELANGRIJKE BESLISSINGEN WAAR IK LATER IETS AAN HEB

KEVINS VERJAARDAGSCADEAU

Timothy S. Wight

(Gebaseerd op een ware gebeurtenis)

O pstaan, Kevin.' Ik keek naar mijn broers bed aan de andere kant van de kamer. Hij lag te slapen. Hij lag helemaal in zijn dekens gerold omdat het koud was. Zo ging dit al een jaar lang iedere ochtend, sinds pa de helft van de konijnen, met kooien, had geruild voor een melkgeit. Ik moest haar iedere ochtend melken, en Kevin moest haar eten geven en het hok verschonen.

'Hoe laat is het?' vroeg Kevin, toen hij opstond om zich aan te kleden en het buiten licht zag worden.

'Het is half zeven.' Ik was al aangekleed en stond bij de kast om mijn jas aan te trekken en mijn muts op te zetten. De jas rook naar alfalfa en gedroogde melk.

'Hallo, mam', zeiden we allebei tegelijk toen we de trap aflieten. Ik deed de achterdeur open en pakte de schone melkemer toen we naar buiten liepen. Toen we naar de schuur liepen, zagen we dat er vanaf het meer een dikke mist over de velden trok. De grond die net begon te ontdoeien, voelde aan als dikke pindaakaas onder onze laarzen.

'Kevin, wat wil je voor je verjaardag hebben?' vroeg ik. Ik was al twee dagen aan het nadenken wat ik mijn broertje van bijna zeven zou kunnen geven. Ik had geen geld om

iets te kopen, en er was geen sneeuw op te ruimen waar ik een paar gulden mee kon verdienen.

'Ik weet het niet', zei Kevin, en hij gooidde een schep alfalfa in de voederbak. 'Waarom doe je morgenochtend mijn klusjes niet?' Dat deden we altijd in onze familie – op je verjaardag deden de anderen je klusjes.

'Dat is goed.' Maar ik wilde hem iets anders geven, iets meer dan anders.

'Tim en Kevin,' riep pa, 'het ontbijt is klaar.'

Toen de geit weer in het hok stond, namen we de melk mee naar het huis, zetten de emmer op het aanrecht en gingen eten. De pap die met de melk van gisteren was gemaakt, smaakte zoet door de honing en de rozijnen die mama er in had gedaan.

Toen we klaar waren met eten zei ze: 'Tijd om naar school te gaan.' We pakten onze schoolboeken, gingen naar de huiskamer voor het gezinsgebed, en gingen naar school.

De basisschool van Kevin was iets minder dan drie kilometer lopen. Ik hoefde maar een kilometer naar de middelbare school te lopen. Kevin wenste iedere dag stilletjes dat we vijfhonderd meter meer naar het zuiden zouden wonen,

waardoor hij met de schoolbus mee zou mogen rijden. De meeste kinderen uit zijn klas gingen met de bus. De meeste ochtenden zagen we ze de bus instappen. Kevin bleef altijd even staan om te kijken, en liep dan weer verder. Als hij op school aankwam, waren de kinderen die met de bus waren gekomen er al lang. Het was altijd een vervelend moment van zijn dag, vooral als het erg koud was of sneeuwde.

'Tot straks', zei ik, toen we bij mijn school kwamen en hij verder liep.

Ik dacht de hele dag over zijn verjaardag na. Ik wist nog dat hij de vorige zomer het onkruid uit de groentetuin van de burens had gehaald om geld te verdienen, om voor mijn

verjaardag een cadeautje te kopen. Het was een zakmesje dat hij bij een tweedehandswinkel had gekocht. Hij had het roest met staalwol weggehaald en had het mes met zilverpoets opgepoetst.

Toen ik 's avonds mijn persoonlijk gebed uitsprak, vroeg ik mijn Vader in de hemel om me te helpen een cadeautje voor Kevin te vinden.

Nadat ik onrustig had geslapen, werd ik al wakker toen het nog donker was. Ik kledde me zachtjes in het donker aan en keek naar Kevin die nog lag te slapen. Ik liep op mijn tenen van de trap af en naar buiten.

Het landschap zag er nu heel anders uit. Er was een sneeuwstorm en de sneeuw waaide aan alle kanten om

me heen. Er waaide zelf wat sneeuw het huis in, voordat ik de deur dicht kon doen. Ik rende naar de schuur om de klusjes zo snel mogelijk af te maken.

Toen ik klaar was, zag ik iets in de hoek van de schuur liggen. Ik had het al sinds de zomer niet meer gezien. Ik kreeg een idee voor Kevins verjaardag.

Ik rende snel naar huis om de melk neer te zetten. Toen nam ik een emmer warm water met zeep erin, pakte een paar oude doeken, en ging terug naar de schuur. Door de stof van de winter en de roest van de vochtigheid, was het moeilijk om schoon te maken, maar ik ging door. Toen werd ik geroepen omdat het ontbijt klaar was.

Toen ik bij de deur kwam, rook ik de spek en de pannenkoeken. Dat aten we alleen op zondag en op andere speciale dagen. We gingen zitten om te eten. Kevin was blij omdat hij zeven jaar was geworden. Ik was zenuwachtig en hoopte dat hij mijn cadeautje leuk zou vinden.

'Tijd om naar school te gaan', zei mama toen Kevin zijn laatste pannenkoek op had. Na het gezinsgebed liepen we de donkere sneeuwstorm in.

'Kevin, ik heb een cadeautje voor je. In de schuur.' Hij liep achter me aan naar de schuur.

Daar stond onze oude, rode kar. Gewassen en met was opgepoetst. Er lag een wollen dekenjete op de bodem, en op de zijkant had ik voorzichtig

ILLUSTRATOR: STEVE KNOOP

met wat oude verf 'schoolbus' geschreven.

'Stap maar in, Kevin. Je hoeft vandaag niet naar school te lopen. Dit is jouw schoolbus.'

Hij keek vrolijk en stapte in. Ik deed nog een deken om hem heen zodat hij het niet koud zou krijgen.

Ik trok de kar uit de schuur, langs het huis en de straat in, die vol met sneeuw lag. Papa en mama stonden op de veranda en keken naar Kevins vrolijk gezicht.

'Allemaal uitstappen!' riep ik toen we voor de school van Kevin waren aangekomen. Ik probeerde de buschauffeur na te doen, en Kevin moest erom lachen. Ik ging snel met de kar terug, en toen ik bij mijn

school kwam, verstopte ik de kar in de bosjes.

Toen de laatste bel ging, rende ik naar buiten, pakte de kar uit de bosjes en liep snel naar de lagere school.

Toen daar de bel ging, kwam ik net aanlopen. Kevin kwam al snel met twee vriendjes naar buiten. 'Tim, mogen zij meerijden?'

'Natuurlijk,' zei ik. 'Iedereen instappen,' riep ik. Kevin stapte als eerste in en de twee andere jongens kropen achter hem.

Toen ik bij het huis van het tweede jongetje was aangekomen, begon ik wel moe te worden.

'Tim, ik zal jou de rest van de weg naar huis wel trekken,' zei Kevin.

'Nee, het is jouw verjaardag en ik

wil het graag doen.' Toen ik naar bed ging, was ik te moe om te bidden.

Ik wist niet of ik ooit zo moe was geweest. Mijn benen, mijn rug en mijn handen deden zeer. Ik had blaren op mijn handen van het handvat van de kar. Ik lag in het donker na te denken over de cadeautjes die Kevin van papa en mama, opa en oma en van mij had gekregen. Vlak voordat ik in slaap viel hoorde ik 'Tim?'

'Ja.'

'Van alle cadeautjes vond ik die van jou het leukst.'

'Dankjewel,' zei ik. Toen dacht ik aan mijn gebed van de vorige avond. Ik kroop uit bed, knielde op de koude, houten vloer, en bedankte mijn Vader in de hemel dat Hij mij had geholpen

NEPHI EN HET SCHIP, Bae Tae Joo,
zeven jaar, uit Korea. 'Nephi bouwde een
schip om naar het beloofde land te gaan.
Nephi is een pionier omdat hij een voorbeeld
voor zijn broers was.'

JE BENT EEN PIONIER

Je hoeft geen kar te trekken,
naar 'n plek heel ver van hier
of maandenlang te lopen,
maar toch ben je pionier!
(Kinderliedjes, 138).

*Selecties van de Children's Sesquicentennial Art Exhibit,
onder auspiciën van het Museum voor kerkgeschiedenis en kunst.*

FOTO'S VAN SCHILDERLIJEN EN TEKENINGEN: R. T. CLARK

DE PIONIERS, Rafael Monroy Angel,
acht jaar, uit Mexico.

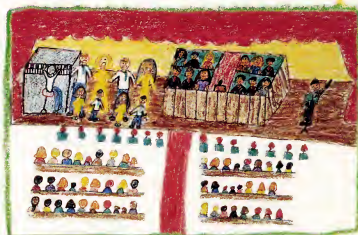
EEN TEMPEL BOUWEN, Jorge Cantos Rodriguez, negen jaar, uit Spanje. 'Ik was bij het steken van de eerste spade voor de tempel in Spanje en ik zag de profet. Mijn opa en oma zijn pioniers in de kerk in Spanje. Ik hoop dat de tempel gauw klaar is.'

DEANN MARIE JENSEN, Kaitlyn Brunsdale, zes jaar, uit de Verenigde Staten. Deann is nu een pionier. Ze is de eerste van onze familie die op zending ging. Ze is mijn nicht! Ze ging naar Italië. Op deze foto staat ze bij de toren van Pisa. Ik zet mijzelf in de foto omdat ik later ook op zending wil.'

MENSEN DIE IN GOD EN IN DE TEMPEL GELOVEN, Bae Tae Jung, vier jaar, uit Korea. 'Mijn vader en moeder geloven in God, en ze gaan vaak naar de tempel. Anderen volgen ons. Daarom zijn we pioniers.'

RINGCONFERENTIE, Nataly Estefania Ruiz Villacis, acht jaar, uit Ecuador. 'Mormoonse pioniers uit Guayaquil op hun eerste ringconferentie.'

EEN KERK BOUWEN, Nadia Ruiz Villacis, acht jaar, uit Ecuador. 'Mormoonse pioniers in Guayaquil helpen bij de bouw van de eerste kerk.'

PIONIERS DIE NAAR DE KERK GAAN, Alex Wolf,
zes jaar, uit Canada.

PIONIERS IN MIJN FAMILIE, Marilla Kim De O
Nafalski, negen jaar, uit Brazilië. 'Op een ochtend
hoorde mijn moeder twee jongemannen buiten in
hun handen klappen. Het waren twee zendingen.
Onze familie werd lid van de kerk en nu bereiden
we ons voor om naar de tempel te gaan.'

IK BEN EEN PIONIER, Barbra Jackeline
Gomez Yalderrabano, vijf jaar,
uit Mexico. 'Ik wil een pionier zijn en
andere kinderen over het evangelie
vertellen. Ik wil ze helpen om Christus
en zijn leringen te leren kennen.'

HOOP OP EEN TEMPEL, Andrianaly
Harison Nivoelhanta, tien jaar, uit
Madagascar. 'Eerst hadden we
alleen een gemeente, nu hebben we
een district. Ik hoop dat we later een
tempel zullen krijgen.'

PIONIERS OP WEG NAAR DE TEMPEL,
Maria Alicia Matos Strauss, tien jaar,
uit Bolivia. 'Dit is een van de eerste
groepen die naar de tempel gingen.
Ze hadden wel wat autopech.'

Zelfstandig (1978)

Hoewel de gemeente Zwolle al eind jaren vijftig een zelfstandige gemeente was, verloor ze die status midden jaren zestig weer, omdat veel leden naar andere units verhuisden. De gemeente werd afhankelijk van Apeldoorn. Op 7 mei 1978 werd Zwolle weer een zelfstandige gemeente en werd zij ingedeeld bij het toenmalige district Groningen van de Nederlandse Zending. Bijna tien jaar later, op 22 juni 1986, maakte Zwolle voor het eerst deel uit van een ring van Zion — de ring Utrecht Nederland. Sinds 1988 is Zwolle ingedeeld bij de ring Apeldoorn Nederland.

Uitdagingen

Ook Zwolle heeft in haar lange geschiedenis te maken gehad met sterke fluctuaties in het ledental. In de vorige eeuw en de eerste helft van deze eeuw betrof het uiteraard de emigratie

ringen en activiteiten, en het verrichten van huisonderwijs en huisbezoek. Maar de Zwolse leden zijn volhardend.

Sterke punten

Niet zelden krijgen de Zwolse heiligen van ringfunctionarissen en bezoekers te horen dat er zo'n fijne geest in de gemeente is. Eén van de dingen die hiertoe wellicht bijdraagt is de aanwezigheid van alle leeftijdscategorieën die de gemeente altijd heeft gekend. Dit geeft de gemeente veel variatie en warmte. Onderzoekers en nieuwe leden voelen zich al snel thuis.

Scoutinggroep Moroni

Een aantal jaren geleden werd onder de bezie-lende leiding van het jongemannenpresidium de scoutinggroep Moroni opgericht. De groep groeit sterk (ook door participatie van niet-leden) en is zeer actief.

Een paar broeders schaften zelfs een heuse legertruck met aanhanger aan, een DAF 126, voor insiders ook wel bekend als 'Wep' (zie foto). De scoutinggroep heeft de naam 'Mobat' aangebracht op de truck, een afkorting voor 'Moroni Battalion'. Deze spectaculaire 'set of wheels' vervoert niet alleen de scoutinggroep, maar heeft ook de jongemannen en de jongevrouwen vervoerd naar menige geslaagde activiteit.

Volleybal

Uiteraard kent men de gemeente Zwolle sinds jaar en dag als kampioen (en toegegeven: af en toe een tweede plaats) van het jaarlijkse landelijke volleybaltoernooi dat gehouden wordt in Groningen. Een vaste kern van Zwolse 'profs' aangevuld met de zendingen houdt de eer van Zwolle elk jaar hoog.

Zwolle in de toekomst

De fijne geest onder alle Zwolse heiligen doet de gemeente met vertrouwen werken aan de vervulling van president Hinckley's oproep het ledental in vijf jaar te verdubbelen. □

FOTO: GEMEENTE/AVOLLE

van Zwolse heiligen naar Amerika. In 1979 werd de gemeente Lelystad een feit, wat Zwolle enigszins uitdunde. Ook aanvaardden leden een nieuwe werkkring waarvoor zij naar elders verhuisden.

Een andere uitdaging is altijd de geografische spreiding van de leden geweest. Behalve in Overijssel, wonen er ook leden in de provincies Flevoland, Drenthe en Gelderland. Dit vergt natuurlijk grote inspanning voor het bijwonen van vergade-

Bert Niessink wint categorie poëzie van schrijfwedstrijd

‘Schrijven in de zomer’ is een literaire wedstrijd voor poëzie- en prozaliehebbers — onderdeel van het festival Zomaar Apeldoorn — die dit jaar georganiseerd werd in samenwerking met Het Huis voor Schoone Kunsten en de Bibliotheek van Apeldoorn. De jury, die bestond uit Joop Bromet (voorzitter), Mies Bouhuys, Willem Bierman en Coen Seur, schrijft in het juryrapport: ‘liefst 545 verhalen en gedichten uit werkelijk alle delen van ons land hebben ons bereikt. Daarmee werd “Schrijven in de Zomer” in één klap de grootste schrijfwedstrijd voor amateurs van ons land.’

Over de uitslag in de categorie poëzie schrijft de jury: ‘De eerste prijs ging ten slotte naar ‘Danville’ van Bert Niessink uit Oss. Een in veel opzichten opmerkelijk gedicht: origineel qua beeld, raadselachtig in de uitwerking, soms wat paradoxaal, maar getuigend van een onontkoombare spanning.’ Commentaar van de winnaar: ‘Ik wist dat ik een goed gedicht had geschreven, maar toch kwam deze prijs als een volkomen verrassing. Wat ik nog het leukste vind, is dat mijn gedicht in het Tsjechisch vertaald zal worden in het kader van de culturele uitwisseling met de zustergemeente van Apeldoorn, Pardubice. Bovendien zal in het lustrumjaar een bundel worden samengesteld van de beste verhalen en gedichten. Hoewel ik mijn gedichten meestal niet uitleg, iedereen mag er in lezen wat hij wil, wil ik in dit geval toch wel kwijt dat Elvis Presley in dit gedicht gebruikt is als antipode van een veel grotere koning.’

Bert Niessink kreeg de prijs op 29 augustus jl. uitgereikt in Het Huis voor Schoone Kunsten te Apeldoorn.

danville

Op de dag dat elvis stierf
begonnen we die vreemde zomer
in de straten aan de brede rivier
beurtelings op de deuren
van danville te bonzen:

luister, we geven je graceland
melk en honing gekookt
op een louterend vuur

de volgende dag lag hij
op de toonbank van
de supermarkt amerika
hoewel hij het gebouw
had verlaten en zou worden
bijgezet in de hall of fame
(de roovere revisited)

we zeiden: de koning leeft, sela
met genezing onder z'n vleugels
en balsem in zijn woorden

boven de stad brak onze spraak
geruisloos kwam zij neer
in de heuvels om leven te wekken —
we voelden de herfst in de wind
stilzwijgend vervolgden we onze weg.

'Zo'n spektakel vergeet je niet gauw'

*D*at was de reactie van een lid dat 24 jaar na dato gevraagd werd naar zijn herinneringen aan de interregionale conferentie in München in augustus 1973. En zo zal het velen vergaan die in 1973 de lange reis naar de Beierse hoofdstad hebben gemaakt. De conferentie was een fenomenaal hoogtepunt in de geschiedenis van de kerk in West-Europa, vandaar dat we de impressie die in De Ster van november 1973 is verschenen integraal overnemen.

MÜNCHEN 73

Op 24, 25 en 26 augustus werd de derde interregionale conferentie van de kerk gehouden in het Olympisch park te München in Duitsland. Het Eerste Presidium leidde de aanwezige delegatie van algemene autoriteiten. Het Tabernakelkoor was er voor opnamen van 'Music and the Spoken Word'. Tevens verzorgde het de zang voor de zondagmorgenbijeenkomst. Ook de plaatselijke leiders namen er aan deel; velen van hen verzorgden de gebeden en toespraken.

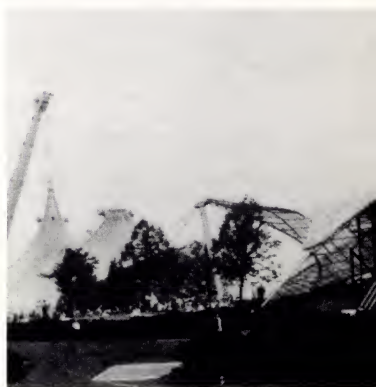
Het was de eerste maal dat een dergelijke conferentie op het vasteland van Europa werd gehouden en bovendien was het een unicum omdat er de heiligen uit acht Europese landen — Oostenrijk, België, Frankrijk, Duitsland, Nederland, Italië, Spanje en Zwitserland — die zes verschillende talen spraken bij betrokken waren.

'Het is goed, dat wij hier zijn'. Deze woorden, die Petrus sprak tijdens de wonderbaarlijke gebeurtenis op de berg der verheerlijking (Mattheüs 17:4) hadden ook door ieder die de interregionale conferentie te München bijwoonde uitgesproken kunnen worden. Een van de leden had vlak voor de laatste bijeenkomst op zondagmiddag het volgende commentaar: 'De Geest is hier op overweldigende wijze over ons uitgestort.' En zo was het. De Europese heiligen zullen beslist nog lang napraten over 'München'.

De bijeenkomsten begonnen voor de jeugd op vrijdagmiddag met de finales voor volleybal en tafeltennis. Op vrijdagavond gaf de jeugd uit de verschillende landen die vertegenwoordigd waren voor een enthousiaste menigte roadshows, volksdansen en volksliedjes ten beste in de sporthal.

Op zaterdagmorgen begonnen de normale bijeenkomsten van de conferentie waarbij president Lee elke bijeenkomst zelf leidde. Op zaterdagavond werden ook bijeenkomsten gehouden voor de zusters en voor de priesterschap, waarbij de algemene autoriteiten en de plaatselijke leiders elke groep aanwijzingen gaven ten aanzien van hun verschillende plichten. Tevens spraken zij woorden van bemoediging en gaven ze raad. Een van de opmerkelijkste dingen van de conferentie te München was de kwaliteit van de muziek ... Er waren twee grote koren geformeerd die mede de zang tijdens de conferentie verzorgden. Zoals de naam reeds zegt, omvatten het Noordkoor en Zuidkoor leden uit de noordelijke en zuidelijke regio's van het interregionale gebied waarvoor de conferentie gehouden werd. Als een dergelijk koor wordt geformeerd uit leden uit verschillende naties, moet er op plaatselijk niveau geoefend worden. De leden van het koor moesten een- of tweemaal per week bij elkaar komen op ring- of districtsniveau. Dit vergde veel toewijding.

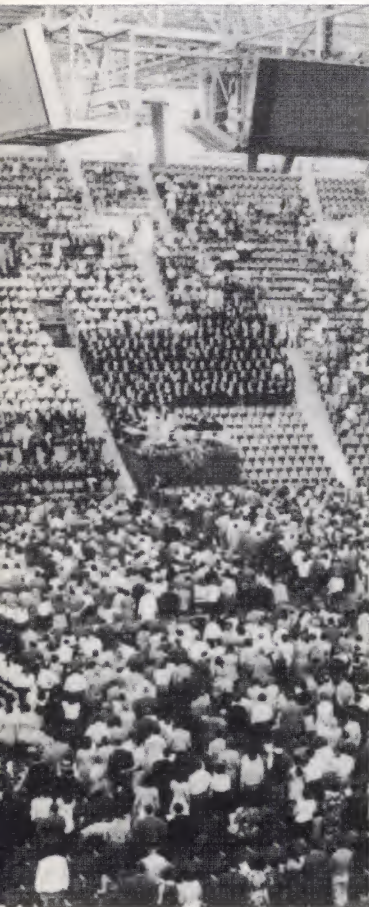
Er was een bijzonder geval: de leden van de gemeente Wenen 1 (Oostenrijk) waren ook betrokken bij het bouwen en inwijden van een kapel. Nu kwam er een zangoefening samen te vallen met een feest dat de gemeente georganiseerd

had ter gelegenheid van het bereiken van het hoogste punt. De leden van het koor, die in die gemeente woonden verkozen de zangoefening bij te wonen omdat dat hun plicht was. Een van die koorleden sprak ook voor de anderen toen hij beweerde: 'We leerden niet alleen zingen, maar we gingen een grotere eenheid vormen en ontwikkelden meer liefde voor elkaar. Het evangelie verblijdde ons, wij mochten ervan zin-

gen. Ons getuigenis werd geweldig versterkt. Het was een fantastische manier om ons op de conferentie te München voor te bereiden.'

Het is duidelijk gebleken hoe hard de leden van het koor, de dirigenten en de organisten gewerkt hebben en met welk

een toewijding dit gebeurde. Zij, die aanwezig waren roemden veelvuldig de muziek als een van de dingen die tijdens de conferentie de meeste indruk gemaakt hadden. Evenals in de andere interregionale con-

Drie toekomstige algemene autoriteiten en een tempelpresident op rij (vlnr): Jacob de Jager, Charles Didier, F. Enzo Busche en Immo Luschin von Ebengreuth.

ferenties getroosten de leden zich vele offers en soms moesten zij groot geloof betonen om aanwezig te kunnen zijn. Er waren gevallen waarin mensen vlak voor de conferentie ziek werden en pas aanwezig konden zijn nadat zij door een priesterschapsdrager gezalfd waren. Er was een broeder die zo ernstig ziek was, dat de doktoren er van overtuigd waren dat hij zou sterven. Hij werd gezalfd door de ouderlingen en herstelde in zoverre dat hij aanwezig kon zijn. Volgens de doktoren was er geen medische verklaring voor zijn herstel. Een andere broeder die blind en heel ernstig ziek was kreeg toestemming van zijn eigen dokter en reisde in gezelschap van drie doktoren uit zijn eigen ring naar de conferentie. Velen brachten ook financieel een offer om aanwezig te kunnen zijn. Er waren leden wie om andere redenen niet konden komen en hun het geld gaven die het aan contanten om te gaan ontbrak. Zo was er een vrouw van in de zeventig die huishoudelijk werk ging doen om het benodigde geld te verdienen. Niet in alle gevallen werd melding gemaakt van wat er allemaal is gedaan om geld bijeen te krijgen. Dat waren mensen, die in stilte overuren maakten, er een baantje bijnamen, anderen hielpen en zich bepaalde dingen ontzegden zodat zij de profeet konden gaan beluisteren.

Wat voor uitwerking had de conferentie op al deze mensen die uit zoveel verschillende landen kwamen? Het Noordkoor en Zuidkoor hadden tijdens de laatste vergadering op zondagmiddag voor de zang gezorgd. Daarna barstten ze nogmaals in gezang uit: 'God zij met u tot w'u wederzien ...' Men kon bij velen de tranen langs de wangen zien lopen en vele broeders stonden de tranen in de ogen. Hier waren mensen uit vele verschillende landen — landen die in veel gevallen vijanden van elkaar waren geweest — verenigd in de broe-

derschap van het evangelie zich gezamenlijk verheugend in de warmte van de Geest, die men daar kon voelen.

Een van de plaatselijke priesterschapsleiders zei: 'Onze mensen gaan hier anders weg dan dat zij gekomen zijn. Velen van hen komen uit kleine gemeenten waar ze slechts met twintig of dertig personen vergaderen. Het met duizenden getrouwe heiligen in conferentie bijeen zijn en de profeet en de andere algemene autoriteiten te zien en te horen heeft hen versterkt.'

Een zendingspresident merkte op dat de conferentie een goede uitwerking op het zendingswerk zou hebben niet alleen vanwege de publiciteit, maar ook omdat de leden naar huis gingen, versterkt in hun besluit het koninkrijk op te bouwen. Het was inderdaad goed daar te zijn. □

FOTOS:DESTER

De zendelingenpagina's

Deze maand richten we de aandacht op Jimmy Coryn uit de gemeente Gent, die op zending is in het zendingsgebied Bordeaux.

‘In dienst van de Heer zijn, is een wonder’

Bonjour, ik ben ouderling Coryn. Ik ben afkomstig uit de gemeente Gent en vertegenwoordig de Heer in la Mission française de Bordeaux.

Mijn zending begon op 18 juli 1996. Ik wilde al vanaf mijn twaalfde de Heer dienen, omdat ik ervan overtuigd ben dat Joseph Smith een profeet van God was, en dat de inwoners van het oude Amerika ook kinderen Gods waren. Het is prachtig. Ik wilde dat aan iedereen vertellen!

Nu ik hier op zending ben kan ik Hem twee jaar lang 24 uur per dag dienen. Er blijft niet veel tijd over! En dat maakt me een beetje bang! Maar ik zal tot het einde toe volharden.

In dienst van de Heer zijn, is een wonder. Je kunt je geen betere baas of leraar voorstellen. Ik wens dit iedere jongeman en jongevrouw toe die waardig is om Christus' naam op zich te nemen. Waar de Heer hen ook moge roepen.

Ik heb al veel geleerd: geduld, respect, naastenliefde en, vooral, te getuigen van Christus! Wat ik ook geleerd heb en wat volgens mij belangrijker is dan al het andere is luisteren. Ik heb eens anderhalf uur naar iemand geluisterd, nu ken ik die persoon veel beter! Ik voelde me echt goed.

Frankrijk is een mooi land met veel kaas en wijn. Het woord van wijsheid is een geliefd onderwerp! Maar als de Fransen eenmaal de Geest voelen, dan volgen ze die raad na.

Dit zijn de steden waarin ik werkzaam ben geweest: Nantes, Perigueux, Bordeaux, Dax. Hier in Dax zijn er maar ongeveer twintig leden. Echte pioniers. Maar de gemeente zal groeien, zoals alle units groeien.

Het is ongelooflijk hoeveel liefde de zendingspresident en zijn vrouw voor ons hebben. Daar ben ik erg dankbaar voor.

FOTOS: JIMMY CORYN

Boven: Ouderling Coryn in het centrum van het plaatsje Dax.

Onder: De zendelingen van het district Dax-Mont de Marsan (vlnr): de ouderlingen Ruete (Zwitserland), Prince (Canada), Coryn, Pettit (VS).

Ik wil getuigen dat God leeft. Hij heeft zijn eniggeboren Zoon gegeven. Joseph Smith was een profeet van God. Hij heeft God en de herrezen Christus ge-

zien en met hen gesproken. Het Boek van Mormon is het woord van God. President Gordon B. Hinckley is een hedendaagse profeet van God.

In het zendingsveld

Duitsland

Cornelis en Siegried van der Put
Talstrasse 10, D-61381 Friedrichsdorf
Jos Reijnders

Deutschland-Mission Leipzig
Springerstrasse 16, D-04105 Leipzig

Engeland

Henk Prins

England Leeds Mission,
Technocentre, Station Road,
Horsforth, Leeds, Yorkshire,
LS18 5BJ, Engeland

Sander Uyleman/Daniel Woodman

England Manchester Mission,
Trafalgar House, 110 Manchester Road,
Altrincham, Cheshire, WA14 1NU,
Engeland

Jared Verdonk/Marvin Bijkerk

England London South Mission,
Southfield House, 482-484 London Road
Mitcham, Surrey CR4 4ED, Engeland

Ben Janssen/Arno Kruisman/

Walter van der Donk

England Bristol Mission
Southfield House, 2 Southfield Road
Westbury-on-Trym, Bristol
BS9 3BH Engeland

Natascha Ruwaard

England Birmingham Mission
185 Penns Lane
Sutton Coldfield, West Midlands
B76 1JU Engeland

Griekenland

Sergei Oudman/Timothy Stekkinger/
Richard van der Put/Luit de Jonge/
Hermen van Beek

Zendingsgebied Athene,
Papadiamanti Straat 4,
Paleo Psychiko 15452,
Athene, Griekenland

Zuid-Afrika

Jan en Jenke Peters

South African Johannesburg Mission
Private Bag X 7
Weltevreden Park 1715, Zuid-Afrika

Onze zendingen lezen
uw brieven graag!

Frankrijk

Andrew Bracy

Mission française de Paris
23 Rue du Onze Novembre
F-78110 Le Vesinet

Jimmy Coryn

Mission française de Bordeaux
67 Rue Furtado
F-33800 Bordeaux

Nederland

Benjamin van Impelen

Zendingsgebied Amsterdam
Noordse bosje 16
1211 BG Hilversum

Anton en Anna van Dam

Snijdersplaats 162
7328 VJ Apeldoorn

Verenigde Staten

Curtis Wursten

South Carolina Columbia Mission
1345 Garner Lane, #307
Columbia, SC 29210, USA

Daniel Aukema/Debbie Verdonk

Utah Salt Lake City Mission
7938 South 3500 East, Suite H
Salt Lake City Utah 84121, USA

Marissa Dol/Emily Schoolink/

Renate van Hensen van Uningren
Historic Temple Square Mission
P.O. Box 112110,

Salt Lake City, UT 84147-2110, USA

Annelous van der Sterre/

Natascha Spee

Utah Provo Mission
2500 N. University Ave., #100
Provo, UT 84604, USA

Petra Broekzitter

Washington D.C. North Mission
904 Wind River Lane 103
No. Potomac, VA 20878, USA

Nieuwe zending

Naam: Hermen van Beek

Unit: Zeist

Zendingsgebied: Athene

Aanvang zending: 9 september 1997

Opleidingsinstituut: Provo

HET WOORD DER KENNIS

‘Een ander wordt het woord der kennis gegeven, opdat allen mogen worden onderwezen om wijs te worden en kennis te hebben’ (Leer en Verbonden 46:18).

De gave van het woord der kennis wordt, net als alle andere gaven van de Geest, door de macht van de Heilige Geest gegeven en ontvangen. Moroni heeft geschreven: ‘En door de kracht des Heiligen Geestes kunt gij de waarheid van alle dingen weten’ (Moroni 10:5).

KENNIS GEEFT VREUGDE

De belangrijkste kennis die wij kunnen verkrijgen, is de kennis van God en van het evangelie van zijn Zoon, Jezus Christus (zie Johannes 17:3). De Heer heeft beloofd dat zij die er getrouw naar streven Hem te leren kennen ‘openbaring op openbaring ontvangen en kennis op kennis (...) die vreugde en het eeuwige leven brengen’ (Leer en Verbonden 42:61).

Een lid van de kerk ontving deze gave – en de bijbehorende vreugde – toen zij het Boek van Mormon voor de tweede keer doorlas. De eerste keer was snel en oppervlakkig geweest om het boek zo snel mogelijk uit te lezen. Maar de tweede keer was de motivatie het verlangen om de leerstellingen in het boek te begrijpen.

Toen ik het las, kwamen er nieuwe ideeën in mij op en kon ik het verband leggen tussen wat ik las en mijn eigen

ervaringen. Ik zag in wat ik moest verbeteren. En ik voelde mij niet gestraft, maar geliefd. Mijn hart vulde zich met vreugde.’

ZOEK KENNIS DOOR STUDIE EN GELOOF

Als we kennis van God willen vergaren, moeten we eraan denken dat ‘niemand [weet], wat in God is, dan de Geest Gods’ (1 Korintiërs 2:11). De Geest verschaft kennis en een getuigenis die nergens anders te vinden zijn (zie 1 Kor. 12:3).

Daarom raadt de Heer ons aan: ‘Zoekt wetenschap, ja, door studie *alsmede door geloof*’ (LV 88:118, cursivering toegevoegd). Door studie kennis opdoen, heeft met de hersenen te maken. Door geloof kennis opdoen, heeft met de geest te maken. Zo kreeg Ammon de kennis van het evangelie

waar koning Lamoni zo verbaasd over was. Ammon zei: ‘En een gedeelte van die Geest woont in mij, hetgeen mij kennis geeft en eveneens kracht volgens mijn geloof en verlangens, die in God zijn’ (Alma 18:35).

De Heer verwacht ook van ons dat wij ‘studeren en leren, en bekend worden met alle goede boeken, en met talen, tongen en volken (LV 90:15; zie ook 88:79).

Heidi Harris uit Salt Lake City wilde graag het Boek van Mormon bestuderen, maar had alleen maar tijd voor huiswerk. Toen ze op een avond moeite had met een wiskundig vraagstuk, oefende ze haar geloof en bad om hulp. Toen ze haar ogen opendeed, zag ze eerste het Boek van Mormon liggen. Ze zei: ‘Ik pakte het en begon te lezen. (...) Ik las een hoofdstuk in 1 Nephi en ging toen weer verder met dat taaië wiskunde-probleem. Ik kwam eruit.’

Na enkele weken in het Boek van Mormon gelezen te hebben, haalde Heidi op school betere cijfers. ‘Het werk moest nog steeds gedaan worden, maar het lezen gaf me altijd een extra zetje. (...) Ik begreep wat ik bestudeerde, en ik had het geduld om m’n werk af te maken. Niet alleen gingen m’n cijfers omhoog, maar ik werd ook prettiger in de omgang en voelde me gelukkiger dan ooit’ (De Ster, februari 1996, blz. 13).

- Hoe kunnen wij onze geestelijke kennis vergroten?
- Hoe kunnen wij anderen in onze kennis laten delen? □

ILLUSTRATOR CAROL CUTLER

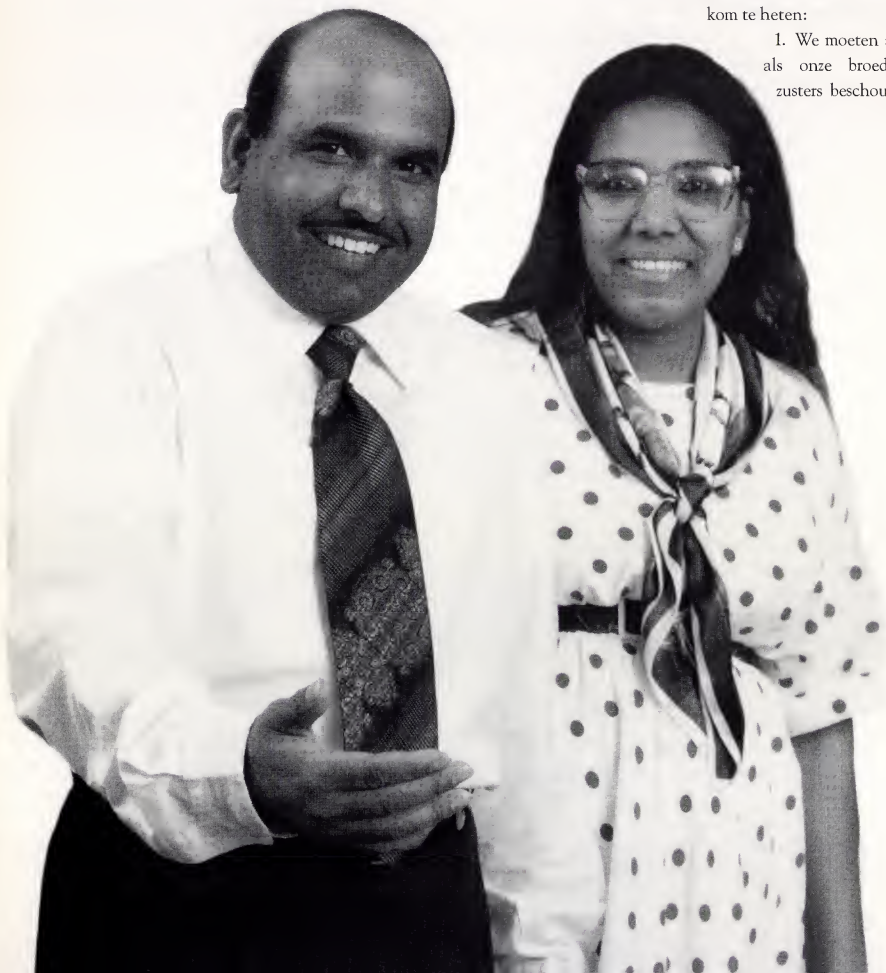

THUIS IN EEN NIEUWE WIJK

Joanne Doxey

Wij zijn allemaal gastheer of gastvrouw in onze wijk of gemeente. Het is onze taak als heiligen der laatste dagen om nieuwkomers, bezoekers en onderzoekers welkom te heten, en onze medemensen vriendelijk te behandelen. Maar soms hebben we de neiging om een muur van terughoudendheid om ons heen te bouwen en die is soms moeilijk te doorbreken om aardig tegen vreemden te zijn. Hier volgen een aantal ideeën om anderen in onze bijeenkomsten welkom te heten:

1. We moeten anderen als onze broeders en zusters beschouwen en

hen behandelen zoals wij zelf behandeld willen worden. De Heiland heeft gezegd: 'Alles nu wat gij wilt, dat u de mensen doen, doet gij hun ook aldus' (Matteüs 7:12).

2. Als er nieuwe mensen in onze wijk of gemeente komen, moeten we ze welkom heten, moeten we onszelf voorstellen en hulpvaardig en vriendelijk zijn. We moeten het geluk uitstralen dat wij in het evangelie van Jezus Christus hebben gevonden.

3. Bezoekers reageren als ze aardig en vriendelijk worden begroet, en met aanvaarding behandeld worden. Veel niet-leden willen graag weten waarom wij zo aardig voor ze zijn. Het antwoord kan, uiteraard, in de leringen van Jezus gevonden worden: '[Hebt] elkander lief (...); gelijk Ik u liefgehad heb' (Johannes 13:34).

4. De volgende raad van ouderling Marvin J. Ashton is niet alleen van toepassing op bestaande vriendschappen, maar ook op nieuwe kennissen: 'Wij moeten actief bezig zijn om onze vrienden op een hoger plan te brengen' (*The Measure of Our Hearts* [1991], blz. 114).

Wij kunnen veel mensen tot zegen zijn als we attent zijn op de kansen die wij krijgen om anderen in de kerk op te bouwen en te dienen, vooral de 'vreemdelingen (-.-) in uw land' (Deuteronomium 24:14). We kunnen er zeker van zijn dat de Heer ons zal leiden als we zijn kinderen verwelkomen en liefhebben, zodat zij 'geen vreemdelingen en bijwoners meer [zijn], maar medeburgers der heiligen' (Efeziërs 2:19). □

IDEEËN VOOR VERHUIZENDE LEDEN

Patricia Nilssen

Een aantal jaren geleden kreeg mijn man promotie en verhuisden we naar een andere staat. De eerste paar weken in ons nieuwe huis voelde ik me eenzaam en ontmoedigd.

Op een dag kreeg ik een brief van mijn vorige ZHV-presidente. Ze schreef dat zij ook vaak de nieuwe zuster in verschillende wijken was geweest en dat ze de overgang altijd moeilijk had gevonden. Ze gaf me de volgende ideeën:

1. Wacht niet tot de mensen zich aan jou voorstellen, maar stel jezelf voor!

2. Zeg tegen de nieuwe wijkleden dat je blij bent om in hun gebied te wonen en dat je ernaar uitkijkt iedereen beter te leren kennen. Een positieve houding trekt mensen aan.

3. Kijk rond of er iemand is die hulp kan gebruiken.

4. Vraag aan een priesterschapsleider of aan een ZHV-leidster of je op huisonderwijs of huisbezoek mag gaan.

5. Vraag hen ook of er leden zijn met dezelfde interesses of hobby's. Stel je dan aan hen voor.

6. Maak gebruik van deze rustige tijd om dingen te doen waarvoorheen nooit tijd voor was.

7. Vergeet niet dat je een kind van God bent en veel te bieden hebt.

Toen ik deze ideeën ging toepassen, voelde ik me al snel in mijn nieuwe wijk thuis. Ik zal mijn vriendin altijd dankbaar zijn omdat ze mij heeft geholpen de overgang te vergemakkelijken. □

EEN ZAAK VAN EERLIJKHEID

De beginselen van rechtvaardigheid die het gedrag in ons persoonlijke leven voorschrijven, moeten ook op ons gedrag in de zakenwereld van toepassing zijn.

Alan V. Funk

Begin juni 1971 zat mijn militaire dienst in Californië er bijna op. Mijn vrouw Judy was net bevalen van onze eerste baby en logeerde bij haar ouders in een aangrenzende staat. We keken ernaar uit om de familieleden van beide zijden uit te nodigen om naar de wijk van mijn schoonouders te gaan en erbij te zijn wanneer onze zoon een naam en een zegen ontving. Mijn ouders zouden met de auto uit Californië komen en ik zou zaterdag met het vliegtuig gaan, de dag nadat ik zou afzwaaien. Alles was precies zo geregeld dat iedereen op zondag de vasten- en getuigenisdienst kon bijwonen.

Soms zijn de financiële aanbiedingen die we ontvangen – of die we kunnen doen – niet veel meer dan de verhalen over de pot met goud aan het einde van een regenboog. Het vaste voornemen om altijd eerlijk te zijn, kan ons een hoop ellende besparen.

Een dag of twee voordat ik zou vertrekken, kreeg ik bericht dat de benodigde papieren niet op tijd klaar zouden zijn en dat ik nog een aantal dagen op de basis moest blijven. Toen ik dit teleurstellende nieuws hoorde, vroeg ik mij af hoe we de geplande verordening zouden kunnen verrichten. Ik legde mijn situatie uit aan het verantwoordelijke personeel, maar die waren niet bereid mee te werken.

Vastbesloten om mijn zoon zoals gepland een zegen te geven, herinnerde ik mij plotseling dat ik een paar weken eerder had gehoord dat er iemand was die omgekocht kon worden om iemand vervroegd te laten afzwaaien. Ik kwam in de verleiding om contact met hem op te nemen, maar om iemand om te kopen om een priesterschapsverordening te kunnen verrichten, stemde niet overeen met mijn geweten. Ik nam contact op met alle familieleden om de verordening uit te stellen.

Drie weken later kreeg ik een telefoontje van een militair opsporings-

ambtenaar. Mijn naam was genoemd als mogelijke getuige en eventuele verdachte in een militair omkopingschandaal. Tijdens het gesprek met de opsporingsambtenaar liet hij een aantal foto's zien van soldaten die ervan verdacht werden bij het schandaal betrokken te zijn. De officier die mij had doorgegeven dat mijn vertrek zou worden uitgesteld, stond ook op de foto's.

Wat ben ik dankbaar dat ik de juiste keuze heb gemaakt! Als ik dat niet had gedaan, had ik mijn carrière en mijn kans om als goed lid mijn zoon een naam en een zegen te geven op het spel gezet. Ik besefte toen, en ik ben er sindsdien nog vaak aan herinnerd, dat alleen door gehoorzaamheid aan de beginselen van gerechtigheid 'uw vertrouwen in het nabij-zijn van God sterk [zall] worden' (Leer en Verbonden 121:45).

Ieder jaar leg ik verantwoording af aan de bisschop om te zien of ik aan de vereisten voldoe om naar de tempel te gaan. Ik denk dan diep na over de manier waarop ik in mijn persoonlijke

en zakenleven met anderen omga. Als eigenaar van een accountantskantoor dat fraude onderzoekt, moet ik hetzelfde doen, en mijn werk voortdurend vanuit een geestelijk perspectief evalueren. Ik moet mijzelf niet alleen beoordelen op onjuist of dubieus zakengedrag, maar ook of ik alles vermijd wat tot dergelijk gedrag kan leiden.

Ik ben tot de ontdekking gekomen dat onethische of frauduleuze zaken meestal drie ingrediënten bevatten: motief, gelegenheid en gebrek aan integriteit. Als er slechts een of twee van deze ingrediënten aanwezig zijn, komen frauduleuze activiteiten meestal niet voor.

Dat doet me denken aan wat ik als scout over vuur heb geleerd. Vuur ontstaat als er brandstof, zuurstof en hitte aanwezig zijn. Vuur wordt gedoofd als er minstens een van deze ingrediënten wordt uitgeschakeld. Op deze manier kunnen mensen die onethisch gedrag willen vermijden, een of meer van de genoemde ingrediënten uit hun leven verwijderen.

MOTIEF

Of we nu rijk, arm of modaal zijn, we leven in een wereld die onmiddel-

lijke bevreemding aanmoedigt, met buitensporige uitgaven als gevolg. Luxe artikelen worden al gauw als noodzakelijk beschouwd, waardoor de financiële druk onze aandacht van belangrijker zaken afleidt. In zo'n omgeving worden onze motieven veel te makkelijk aangetaast. Motieven die aan onethisch gedrag voorafgaan, worden meestal in verband gebracht met schulden, hebzucht, gokken of drugs- en alcoholverslaving.

Een van de grote risico's waar zakenmensen mee geconfronteerd worden, is de druk om op het werk aan onethisch gedrag deel te nemen – in het bijzonder als er persoonlijk voordeel te behalen valt. Voor veel mensen is het makkelijk om de ogenschijnlijk kleine frauduleuze handelingen weg te redden. Ze zeggen tegen zichzelf: 'Ik ben niet verantwoordelijk voor de gang van zaken hier' of 'Ik doe alleen maar wat mijn werkgever heeft gevraagd' of 'Ik grijp deze kans nu maar, en ik betaal het wel terug als het weer beter gaat.'

Voor de mensen die de rekeningen van vorige maand met het salaris van deze maand moeten betalen, nemen de motieven toe en wordt de vastbeslotenheid om het goede te doen zwaar op de proef gesteld.

Het evangelie leert ons wat voor mensen wij doordeweeks en op zondag moeten zijn. Ware beginselen kunnen niet van het dagelijks leven worden gescheiden.

GELEGENHEID

Mensen geven soms toe aan verleiding als de mogelijkheid zich voordoet om gemakkelijk aan geld te komen. De gelegenheid verduistert hun ethisch onderscheidingsvermogen. Een man had bijvoorbeeld een vertrouwenspositie, en duizenden beleggers vertrouwden op zijn advies aangaande de financiële stabiliteit van een bepaald bedrijf. Als hij de waarheid over de slechte financiële status van het bedrijf had bekendgemaakt, zou hij het bedrijf als klant zijn kwijtgeraakt. Zes jaar lang bleef hij liegen, en nam hij steekpenningen aan van zijn klant. Uiteindelijk kwam de waarheid boven tafel, ging het bedrijf failliet, verloren de investeerders honderden miljoenen, en ging de man de gevangenis in.

De gelegenheden voor onethisch gedrag zijn bijna overal aanwezig en daarom is het moeilijk om het werken met oneerlijke mensen te vermijden.

Maar we moeten altijd samenwerken met degenen waarvan wij denken dat ze eerlijk zijn. Wij kunnen trouwens een positieve invloed op onze medewerkers uitoefenen door compromitterende situaties te vermijden en eerlijk te zijn. Zelfs in situaties waar de onthulling van een bepaald feit of een fout beschamend of schadelijk kan zijn,

moeten wij bereid zijn om het juiste te doen en de gevolgen te accepteren. Op die manier zullen wij bijdragen aan loyaliteit en wederzijds vertrouwen.

GEBREK AAN INTEGRITEIT

Een gebrek aan integriteit komt vaak tot uiting door rationalisering. De

meest gebruikte rationalisering voor dubieus zakengedrag luidt: 'Het is puur zakelijk.' Met andere woorden, dubieuze zakelijke handelingen worden getolereerd als zij gebruikelijk of zonder werkelijke gevolgen zijn.

President Spencer W. Kimball heeft integriteit gedefinieerd als 'een eigenschap van volkomenheid (...) onbeperkt in zuiverheid en morele volledigheid.' Hij gaat verder met de woorden: 'Bijna alle oneerlijkheid komt voort uit de innerlijke vervorming die we *zelfrechvaardiging* noemen. Het is de eerste, de ergste en de verraderlijkste vorm van bedrog om jezelf te bedriegen' (Verslag van de gebiedsconferentie van het gebied Mexico en Midden-Amerika).

Het evangelie leert ons wat voor mensen wij iedere dag, zeven dagen in de week, moeten zijn. 'Wij geloven eerlijk te moeten zijn, trouw, kuis, welwillend, deugdzaam, en goed te moeten doen aan alle mensen' (Artikelen des geloofs 1:13).

STREVEN NAAR VOLMAAKTHEID

Ik geloof niet dat de dag ooit zal aanbreken dat onze wijsheid en ervaring ons in staat zullen stellen om

altijd snel de juiste beslissingen te nemen. We maken allemaal fouten. Soms kennen we niet alle feiten; soms schatten we de situatie verkeerd in. We moeten onze fouten toegeven en ervan leren.

Als we merken dat we een vergissing hebben begaan, moeten we de zaak snel rechtzetten. Ons gedrag moet het daglicht kunnen verdragen. De apostel Paulus heeft geschreven:

'De nacht is ver gevorderd, de dag is nabij. Laten wij dan de werken der duisternis afleggen en aandoen de wapenen des lichts!

'Laten wij, als bij lichte dag, eerbaar wandelen' (Romeinen 13:12–13).

Als leden van de kerk hebben wij geleerd om in alle aspecten van het leven naar volmaking te streven – met als prioriteit onze relatie met onze hemelse Vader en onze gezinsleden. Een van onze opmerkelijkste taken is ons streven naar volmaaktheid op ons werk en in onze gemeenschap.

Helaas wordt onze volmaaktheid in het zakenleven meestal in geldelijke termen als winst, aantal klanten, beurswaarde enzovoorts uitgedrukt. Maar deze criteria kunnen geen werkelijke volmaaktheid beoordelen. Volmaaktheid heeft een geestelijke di-

mensie die alleen door menselijke voorwaarden kan worden beoordeeld.

Ik denk aan de oprechte pogingen van mijn tante die nooit in de krant hebben gestaan of op een andere wijze erkend zijn. Een van haar burens was een afgezonderde vrouw waarvan de man was overleden. Ze vertoonde soms vreemd gedrag en wij als kinderen grepen dat aan om haar uit te lachen. Omdat ze geen vrienden of familie had, ging mijn tante geregeld bij haar op bezoek om eten te brengen, met haar te praten of haar te troosten. Toen deze buurvrouw overleed, waren er maar drie mensen op de begrafenis: mijn moeder, mijn oom en mijn tante.

In dit geval, en nog veel vaker, gaf mijn tante op persoonlijke en oprechte wijze van zichzelf. Voor mijn tante was 'de mensheid haar zaak' (Charles Dickens, *A Christmas Carol*, in *Works of Charles Dickens* [1982], blz. 543).

VOORBEELD VAN EERLIJKHEID

In het Boek van Mormon wordt gesproken van een hele groep mensen die zich 'onderscheiden (...) door hun ijver jegens God, en ook jegens de mensen; want zij waren *volmaakt eerlijk en oprecht in alle dingen*, en zij waren

standvastig in het geloof in Christus, zelfs tot het einde' (Alma 27:27, cursivering toegevoegd).

De Heer verwacht tegenwoordig niets minder van zijn volk. President Joseph Fielding Smith heeft gezegd: 'Heiligen der laatste dagen, waar ook ter wereld, die hun naam, roeping en begrip van het evangelie eer aandoen, staan voor waarheid, eerzaamheid, deugd, reinheid in het leven en eerlijkheid in zaken en godsdienst' (in *Conference Report*, oktober 1968, blz. 122).

Zakelijk succes hoeft niet door compromitterende handelingen bereikt te worden. Als wij ernaar streven om getrouw de beginselen van het evangelie na te leven – en onrechtvaardige motieven, gelegenheden en onethisch gedrag uitbannen – zal de Geest ons helpen om getrouw te zijn aan onze belofte om eerlijk in de omgang met anderen te zijn.

Een van de grootste zegeningen van het evangelie van Jezus Christus is dat oprechte gehoorzaamheid aan de beginselen ons wapent tegen de verleidingen om oneerlijk te zijn. Als wij werkelijk in Christus zijn verankerd (zie 1 Nephi 15:24; Helaman 5:12), zal oneerlijkheid geen plaats in ons hart of in ons leven hebben. □

DRUK VAN DE KETEL

Teresa Hunsaker

Mijn hersenen waren uitgeput! Ik had een bladzijde in mijn geschiedenisboek al drie keer doorgelezen en er geen woord van onthouden. Het was al na middernacht. Ik wreef in mijn brandende ogen en sloeg het boek dicht. Ik wilde een goed cijfer voor mijn eindexamen halen, maar het was nu tijd om ermee op te houden omdat er toch niets meer in mijn bonkende hoofd bleef hangen. Ik legde mijn geschiedenisboek neer en pakte bijna automatisch een ander geschiedenisboek op. De omslag van mijn Boek van Mormon voelde zacht aan toen ik Alma opvloeg en zoals iedere avond begon te lezen. Ik verwachtte in mijn huidige toestand niet veel te leren, maar tot mijn verbazing zakte de hoofdpijn en kreeg ik een warm, vredig gevoel in mijn lichaam.

Ik was rustig en opmerkzaam. De woorden waren duidelijk en gemakkelijk te begrijpen. Het leek wel of mijn hemelse Vader rechtstreeks tot mij sprak.

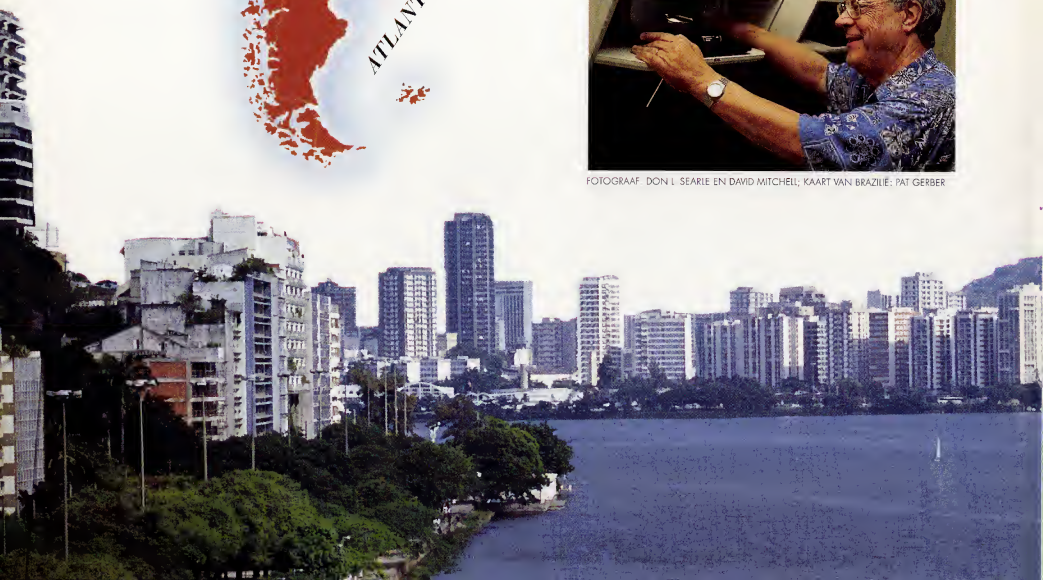
Ik had in mijn leven vaak het gevoel dat ik de Schriften niet kon begrijpen. Nu merk ik dat mijn houding anders is op dagen dat ik in de Schriften lees. Het is verbazingwekkend dat ik me gelukkiger voel als ik in de Schriften lees, dat mijn familie aardiger lijkt, en ik veel geduldiger en tevredener ben. Vaak als ik in de Schriften lees, voel ik de Geest die mij leiding geeft. De geestelijke ervaringen die uit het lezen van de Schriften voortkomen, zijn net zo belangrijk als de geschreven woorden. Ik weet dat ieder woord in het Boek van Mormon in onze bedeling belangrijk is. □

Onder, van boven naar beneden:
Zendingzusters op het opleidingsinstituut voor zendingen in São Paulo; Wilson Sanchez Netto, patriarch van de ring Recife-Boa Viagem bij het centrum voor familiegeschiedenis van de ring. *Rechts:* Bisschop Eduardo Naum van de wijk Ferreira in de ring São Paulo-Taboão. *Uiterst rechts:* Evilasio Cavalcanti, patriarch van de ringen Salvador en Salvador-Noord, met zijn vrouw Dilza. *Helemaal onderaan:* Rio de Janeiro.

FOTOGRAAF: DON L. SEARIE EN DAVID MITCHELL; KAART VAN BRAZILIË: PAT GERBER

Tudo Bem in Brazilië

Deze veelgebruikte Braziliaanse groet wenst anderen het allerbeste. De manier waarop de Braziliaanse heiligen der laatste dagen leven, en anderen over het evangelie vertellen, maakt van deze groet geen loze kreet.

Don L. Searle en David Mitchell

Vraag: Wat is de meest gesproken taal in Zuid-Amerika?

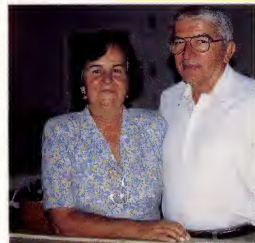
Antwoord: Portugees, gesproken in Brazilië. De reus van Zuid-Amerika heeft meer inwoners dan de andere landen bij elkaar.

Met meer dan een half miljoen heiligen der laatste dagen, heeft Brazilië, op Amerika en Mexico (driekwart miljoen) na, de meeste leden van de kerk.

Eduardo Naum en Evilasio Cavalcanti vertegenwoordigen twee dimensies van deze groei – het relatief jonge lid, en de pionier.

Eduardo is achter in de twintig, heeft een leidinggevende positie in het bedrijfsleven en is bisschop van de wijk Ferreira,

in de ring São Paulo/Taboão. Sinds hij in 1991 lid van de kerk werd, is hij al twee keer als bisschop geroepen. Zijn familieleden, die geen lid van de kerk zijn, vragen zich af waarom hij niet wordt betaald voor alle tijd die hij aan zijn roeping besteedt. 'Ik werk voor de Heer,' antwoordt hij. 'Ik heb uit

mijn dienstbetoon geleerd dat Jezus werkelijk leeft. Hij staat voor iedereen klaar.' Alleen al die zekerheid is een kostbare zegen die iedere offerering waard is.

Ongeveer zestienhonderd kilometer ten noorden van São Paulo ligt de stad Salvador aan de prachtige Braziliaanse kust. Het was in de zestiende en zeventiende eeuw de aankomsthaven voor duizenden Afrikaanse slaven. In die stad woont Evilasio Cavalcanti, een Braziliaanse pionier. Hij is patriarch van de ringen Salvador en Salvador-Noord. In 1971 kwam hij in Maceio, een stad ongeveer vijfhonderd kilometer ten noorden van Salvador, in aanraking met de zendelingen. Zuster Cavalcanti werd het eerst gedoopt, daarna broeder Cavalcanti en de kinderen die toen oud genoeg waren. Binnen een jaar na hun doop verhuisden ze naar Salvador.

'In die tijd was er nog geen organisatie van de kerk,' zegt broeder Cavalcanti. 'Wij waren de kerk. Pas in 1978 werd er een gemeente georganiseerd en werd ik geroepen als de eerste gemeentepresident.'

In die tussenliggende jaren leefden ze het evangelie naar beste weten na. 'We wisten niet alles van de kerk af, maar we hebben ons lidmaatschap nooit ontkend. We hebben altijd gezegd dat we mormoon waren.

'Al die tijd hebben we uitgekeken naar jongemannen met witte overhemden, in de hoop dat het zendelingen zouden zijn. Af en toe konden we een kerkdienst houden met leden die de stad bezochten. We hadden geen lesmateriaal voor de kinderen, maar we

probeerden altijd een goed voorbeeld voor ze te zijn.'

Alle vier de kinderen hebben uiteindelijk hun tempelverordeningen ontvangen en zijn op zending geweest. Ze zijn allemaal nog actief in de kerk.

Aan de toekomst bouwen

Voltijdzendingen begonnen in 1928 aan Duitstalige emigranten het evangelie te prediken. Het Boek van Mormon kwam tien jaar later in het Portugees uit. Maar door de oorlogsjaren kon er weinig zendingswerk meer worden gedaan. Toch is de kerk vanaf de tijd dat de eerste ring in 1966 werd georganiseerd, uitgegroeid tot meer dan zestien miljoen leden, verdeeld over honderdvijftig ringen.

De moeilijkste taak van de kerk in de komende jaren wordt het begeleiden en reguleren van de explosieve groei. Sommige kerkgebouwen in Brazilië worden door vier of vijf wijken gebruikt. In een gemiddelde maand worden er ongeveer negen mensen gedoopt om een nieuwe ring te vormen.

Ongeveer 25 procent van alle gedoopte bekeerlingen in de afgelopen twee jaar zijn mannen. De leden van het Braziliaanse gebiedspresidium zijn van mening dat deze mannen, met de juiste begeleiding, sterke leiders in hun gezin en de priesterschapsleiders van de toekomst zullen worden. 'Er moet een goed evenwicht worden gezocht tussen de inspanningen om mensen te dopen, om mensen geestelijk op te bouwen en om bekeerlingen te behouden,' zegt ouderling Dallas N. Archibald van de Zeventig, voormalig president van het gebied Brazilië.

De zendelingen zijn zich bewust van het feit dat mannen over het algemeen niet zo positief op geestelijke waarden reageren als vrouwen. Maar vaders reageren *wel degelijk* op de ideeën die hun gezin ten goede kunnen komen. Om hen het evangelie te onderwijzen, denken de zendelingen in termen van PAIS-F: het doel (*Propósito*) van de kerk – het versterken van de gezinnen op aarde en het beschikbaar stellen van alle verordeningen; echte vrienden (*Amigos*) in het evangelie; liefdevolle en ondersteunende integratie (*Integração*); de zegeningen van lichamelijke gezondheid (*Saúde*) door het

woord van wijsheid; en tenslotte, het gezin (*Família*) voor eeuwig aan elkaar verzegeld. En *país* betekent in het Portugees: vaders.

Ouderling Archibald vergelijkt de inspanningen om nieuwe bekeerlingen te behouden met de manier waarop

een gebouw in Brazilië wordt gebouwd. Betonnen vloeren worden een voor een gestort en iedere verdieping moet eerst minimaal 21 dagen met volledige ondersteuning 'uitharden'.

Hij vraagt: 'Hoe lang duurt het voordat een lid in de kerk is "uitgehard"?' In Brazilië wordt er van de priesterschapsleiders en de hulporganisaties verwacht dat de nieuwe leden minstens een jaar worden begeleid, totdat het hele gezin in de tempel is verzegeld.

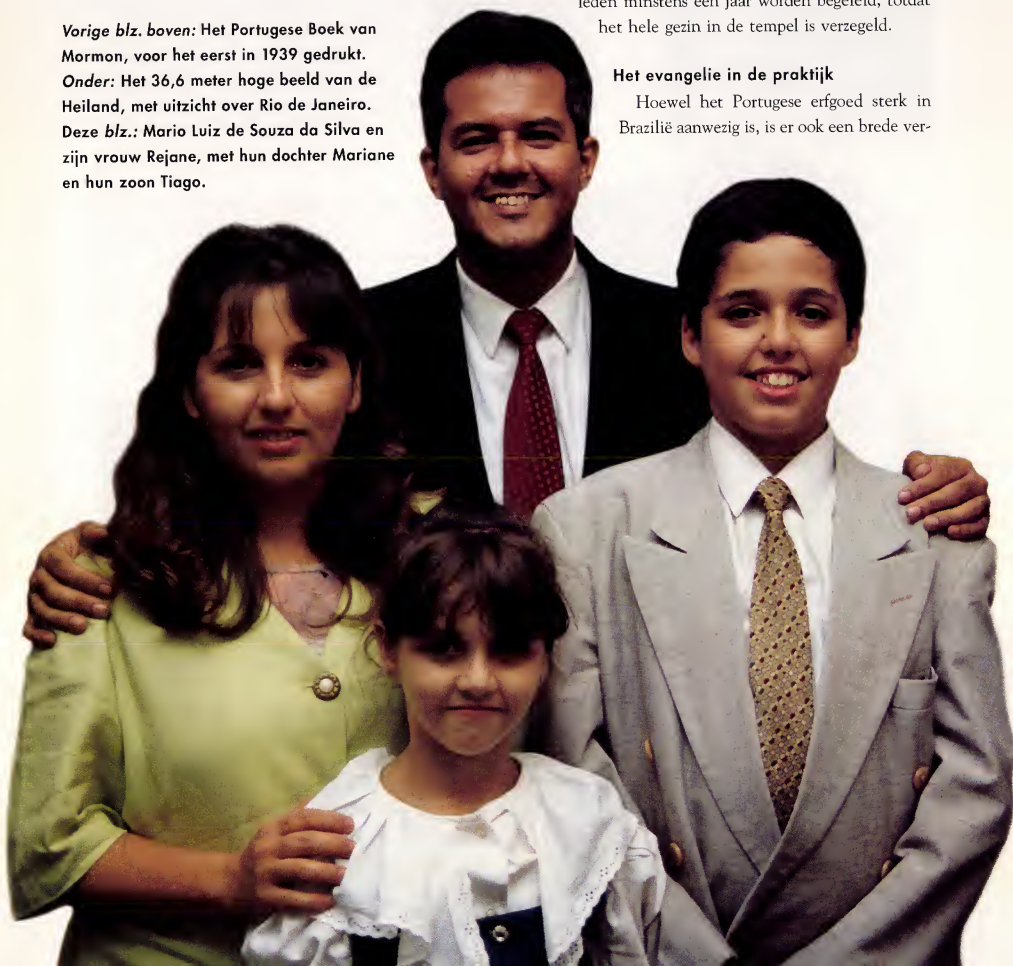
Vorige blz. boven: Het Portugese Boek van Mormon, voor het eerst in 1939 gedrukt.

Onder: Het 36,6 meter hoge beeld van de Heiland, met uitzicht over Rio de Janeiro.

Deze blz.: Mario Luiz de Souza da Silva en zijn vrouw Rejane, met hun dochter Mariane en hun zoon Tiago.

Het evangelie in de praktijk

Hoewel het Portugese erfgoed sterk in Brazilië aanwezig is, is er ook een brede ver-

tegenwoordiging van Europese landen en andere gebieden: indianen in het Amazone-gebied; Europese en Aziatische afstammelingen in de zuidelijke staten; en Afrikaanse afstammelingen in de belangrijkste kuststeden.

Uit de grote Japanse bevolkingsgroepen komen Otávio en Setsuko Nagata, van de gemeente Vila Pernata in de ring Curitiba Tarumã. Ze zijn Brazilianen van de tweede generatie, net als zoveel anderen in dit land.

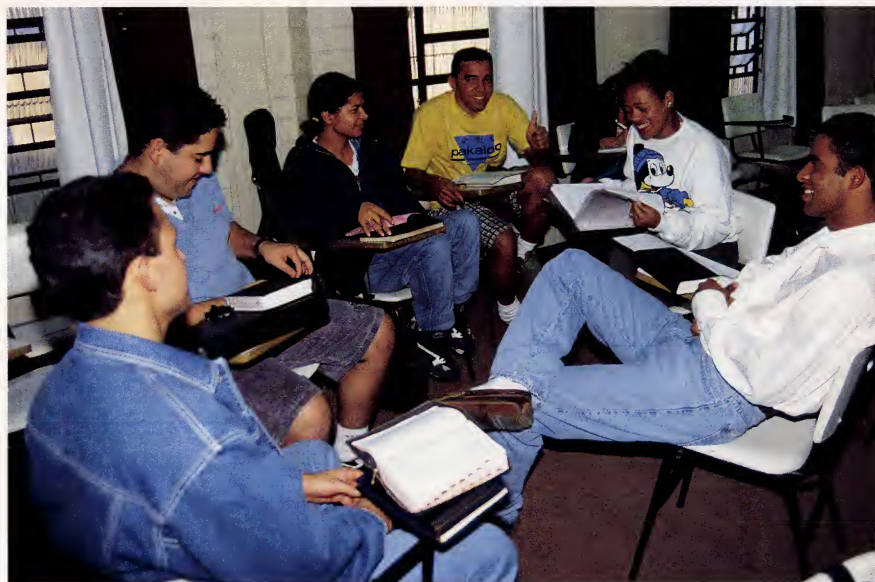
Beschouwen ze zichzelf als Brazilianen of Japanners?

'Wij zijn op de eerste plaats heiligen der laatste dagen', zegt broeder Nagata. 'Vervolgens Brazilianen.' Maar hij voegt eraan toe dat hun leven is gezegend door de combinatie van het evangelie, hun Japanse erfgoed en hun Braziliaanse cultuur.

Broeder en zuster Nagata zijn allebei in Brazilië op zending geweest. Van de 21 huwelijksjaren is broeder Nagata 16 jaar bisschop, lid van een bisschop of lid van een gemeentespresidium geweest. Voor zuster Nagata hebben geestelijke ervaringen met haar overleden vader en grootvader het belang van de tempelverordeningen bekrachtigd. De ver-

Links, van boven naar beneden: Jeugd op een activiteit van het seminarie; een jongevrouwenkamp in het noordoosten van Brazilië; kampleidster Marcia Linhares uit Recife. **Boven: van links naar rechts:** Lucirley Goncalves Ferreira; een jonge bezoeker in de botanische tuinen van Rio de Janeiro.

Instituutleerlingen in de klas Oude Testament in São Paulo.

sterkende invloed van het evangelie is een anker in hun leven en in het leven van hun vier kinderen: Spencer, Hyrum, Camilla en Patricia.

De Braziliaanse leden begrijpen dat het noodzakelijk is om de normen van het evangelie in hun leven voortdurend te bekrachtigen. Ze worden gesterkt door alles wat de kerk te bieden heeft, waaronder de zondagsdiensten, dagelijkse schriftstudie, seminarie en instituut, en goede activiteiten van de hulporganisaties.

Marcia Linhares uit Recife, leidster van het kampeerprogramma van de jongevrouwen in het noordoosten van Brazilië, zegt dat het kampeerprogramma 'een zegen in het leven van de jongevrouwen is. Ik vind het geweldig!'

'Tijdens het kamp zijn het geen meisjes uit verschillende wijken', zegt zuster Linhares. 'Ze zijn een onderdeel van de groep.' Naast alle doelen die ze bereiken, sluiten ze hechte vriendschappen met HLD-meisjes – en zijn ze tijdens het carnaval uit de stad. De carnavalsweek omvat vaak onzedelijke en onbetamelijke parades door de stad. Vorig jaar

gingen er twaalfduizend jongevrouwen en veertienduizend jongemannen uit Brazilië op kamp op het platteland, op veilige afstand van de wereldse invloed van het *carnavál*. Dit jaar worden de kampen in Brazilië ter herinnering aan de pionierstijd van de kerk gehouden, met als thema: 'Geloof bij elke voetstap.'

De achttien jaar oude Fernanda Pereira Santos uit de wijk Tijuca in de ring Rio de Janeiro Andaraí, is een van de jongevrouwen die probeert in geloof te wandelen.

Soms als ze beleefd een uitnodiging voor een feestje afslaat, zeggen haar vriendinnen op school sarcastisch: 'Ja, we weten het wel – je bent een kleine heilige.' Onlangs was er een feestje waar ze wel heen dacht te kunnen gaan, maar haar moeder en een les in de zondagsschool deden haar van gedachte veranderen. In de les werd Mosiah 2:41 aangehaald, een tekst die ook in haar patriarchale zegen is geciteerd: 'En bovendien zou ik willen, dat gij de gezegende en gelukkige toestand zoudt overdenken van hen, die de geboden Gods bewaren (...) en indien zij getrouw volhardten tot het einde, worden zij in de hemel ontvangen.'

Fernanda zegt dat haar vriendinnen waar ze tijdens het seminarie mee omgaat, het makkelijker maken om het evangelie na te leven en aan goede activiteiten mee te doen.

Eerst was ze de enige heilige der laatste dagen op school, nu is er nog iemand – een pasgedoopte jongevrouw die door Fernanda het evangelie heeft leren kennen, omdat die haar naar het seminarie had meegenomen.

Het seminarie motiveert de HLD-jongeren om de Schriften te bestuderen, te bidden en ernaar te streven de evangeliebeginselen na te leven. Het beschermt hen tegen de wereldse invloeden.

‘Ik ken veel kinderen die geen lid van de kerk zijn, en die roken en drinken’, zegt Ana Christina Sampaio, een seminarieleerling uit Salvador. ‘Maar ik probeer altijd om daar niet aan mee te doen. Ik weet dat mijn hemelse Vader mijn gebeden beantwoordt en me helpt een goed leven te leiden.’

Sandro Quatel, de coördinator van de kerkelijke onderwijsinstellingen in het gebied Salvador, zegt dat er nu ongeveer vierhonderd leerlingen aan het seminarie deelnemen, zowel aan ochtendseminarie als seminarie-thuis. Er zijn ongeveer vijfhonderd deelnemers aan het instituut.

Onder die studenten zijn de vijf kinderen van Jonas en Raimunda Moraes: Jucarda, Jolenilda, Joicileide, Jonatã en

Jeane. ‘We zijn met zeven personen en we organiseren om de beurt een gezinsavond, zodat we iedere avond gezinsavond houden’, zegt broeder Moraes.

Hij voorziet in het onderhoud van zijn gezin met zijn eigen autoschadebedrijf voor de deur van zijn huis. Het huis biedt ook onderdak aan de huisdieren – drie aapjes die zo groot zijn als een handpalm.

De familie Moraes, actieve leden van de gemeente São Caetano, in de ring Salvador-Noord, is aan het sparen om naar de tempel te gaan. ‘De oudere kinderen dragen zoveel mogelijk bij als ze iets verdienen’, zegt broeder Moraes. ‘En we proberen zoveel mogelijk te besparen.’ Een van de manieren waarop ze geld uitsparen, is door van de kerk vijf kilometer naar huis te lopen in plaats van de bus te nemen.

Anderen over het evangelie vertellen

De heiligen der laatste dagen in Brazilië spreken veel met hun naasten over het evangelie, en veel mensen staan open voor de waarheid. Het komt geregeld voor dat de burens aan leden van een HLD-gezin vragen: We hebben de veran-

Linksboven: Jonas Moraes, zijn vrouw Raimunda en hun dochters Jucarda, Jolenilda, Joicileide en Jeane, en hun zoon Jonatã. Broeder Moraes repareert auto's (links).

Rechtsboven: Sandro Quatel, met zijn vrouw Luciane en hun kinderen Andre, Leandro en Daniela. Rechts: Fernanda Pereira Santos.

deringen in jullie leven gezien sinds jullie lid van die nieuwe kerk zijn. Jullie hebben iets waar wij ook naar op zoek zijn. Wil je ons er wat meer over vertellen?

Om mensen in aanraking te brengen met de kerk heeft de ring São Paulo ter gelegenheid van haar dertigjarige bestaan een open dag gehouden om te laten zien wat de kerk een gezin te bieden heeft. De bezoekers konden lessen van de zustershulpvereniging, de jongevrouwen, de jongemannen en het jeugdwerk bijwonen. In het jeugdwerk konden de bezoekers het lied 'Ik ben een kind van God' leren en een poster maken om mee naar huis te nemen.

Norberto Carlos Lopes, de president van de ringzending, is een dynamische persoonlijkheid die door een blessure aan zijn been op krukken liep. Hij zegt dat hij tijdens de open dag letterlijk heen en weer hinkelde. Ongeveer 616 mensen bezochten de open dag, en een aantal weken lang hadden de zendelingen gemiddeld een dopeling per dag. Volgens broeder Lopes is het aantal leden dat aan de open dag meewerkte en gasten meebracht, typerend voor het doorzettingsvermogen van de Braziliaanse heiligen om anderen over het evangelie te vertellen. 'We kunnen niet ophouden met mensen te werken,' zegt hij, 'want we kunnen niet weten wanneer zij hun hart zullen openstellen.'

De grote steden in Brazilië, zoals São Paulo, hebben net als de andere grote steden in de wereld wolkenkrabbers, supermarkten, moderne winkelcentra en grote flatgebouwen. Ook zijn er de dichtbevolkte sloppenwijken, *favelas* genoemd.

Maria Leopoldina do Espírito Santo woont alleen aan de rand van een *favela* in een woninkje van kratten en diverse bouwmaterialen. Een paar jaar geleden zag Maria een andere bewoonster, Lindy Now, iedere zondag langskomen. Toen ze aan Lindy vroeg waar ze naartoe ging, werd Maria uitgenodigd om mee naar de kerk te gaan. De zendelingen bezochten haar en binnen twee weken liet ze zich dopen.

Voorheen deed Maria de was voor enkele leden en de zendelingen om mede in haar onderhoud te voorzien. Nu ze de ziekte van Parkinson heeft, moet ze rondkomen van een kleine uitkering en de hulp van vrienden. Ze kan niet altijd zelf naar de kerk gaan, 'maar sommige zusters halen mij op

met de auto. Ik luister graag naar de lofzangen en het gebed is een deel van mijn leven.'

Hoewel ze geboren is in een land met een meerderheid aan rooms-katholieken, is Maria nooit actief geweest in de katholieke kerk. 'Maar ik heb een sterk getuigenis van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. Ik blijf zo lang mogelijk alle diensten bezoeken.'

De brandweerman Ozair Ribeiro is bisschop van de wijk Guaraituba in de ring Curitiba Bacacheri. Toen hij en zijn vrouw met een groepje anderen in 1990 lid van de kerk werden, organiseerde de ringpresident een kleine groep leden in hun stad. Sindsdien is die groep uitgegroeid tot een wijk die al een keer is gesplitst en nu weer overvol is. In 1996 had de wijk gemiddeld vijf tot acht dopelingen per week. 'De hele wijk is bij het zendingswerk betrokken,' zegt de bisschop. Iedere twee weken organiseert hij een 'dag van de oogst' waarop de leden verwijzingen aan de zendelingen geven.

Een dergelijke oogst is er in heel Brazilië. De oogst strekt zich zelfs uit tot de afgelegen gebieden van de Amazone. Op een landkaart lijkt het wel of de Amazone de top van Zuid-Amerika afsnijdt in zijn 6.400 kilometer lange stroom uit het Andes-gebergte in het westen naar de Atlantische Oceaan in het oosten. Deze grote rivier, die bij de monding een breedte van maar liefst 145 kilometer heeft, is zo diep dat zeeschepen ongeveer duizend kilometer landinwaarts kunnen varen.

Broeder Honorato Bruce Rolim, een van de velen die van de rivier afhankelijk is voor zijn onderhoud, is lid van de gemeente Itaporanga in het kleine Amazone-stadje Itacoatiara. Hij is visser en is zelf in het net van het evangelie 'gevangen' toen hij de zendelingen thuis uitnodigde en de oproep om zich te laten dopen aanvaardde. Zijn vrouw, Nilza, die lid was van een andere kerk, was bang om zo'n grote stap te nemen.

'Mijn vriendinnen waarschuwden mij voor De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen', zegt ze. 'Ze vertelden me dat mijn man, als hij lid van die kerk werd, naar de hel zou gaan. En dat ik, als ik hem zou volgen, er ook heen zou gaan.'

Maar broeder Rolim had een sterk getuigenis van de

Amazonevisser Honorate Bruce Rolim en zijn vrouw Nilza, en van links naar rechts de bezoekers Elisangela en Lidiane Ozaki Baptista en hun zoons Honorato, Euciney en Helio.

waarachtigheid van de kerk, en hij wilde dat zijn vrouw en hun oudste zoon ook gedoopt zouden worden. Dus maakte hij een plan. Itacoatiara is een stad met weinig auto's. Paard en wagen zie je er vrij veel, er is een bus die alleen de buitenwijken aandoet, en je ziet veel fietsen over de onvoltooide wegen hobbelen. Maar de meeste mensen lopen. Het is ruim drie kilometer om van hun huis naar de kerk te lopen.

'Ik wist zeker dat mijn vrouw nooit voor de eerste keer helemaal naar de kerk zou willen lopen,' zegt hij. 'Maar ik had het gevoel dat als ze er eenmaal zou zijn, ze de Geest zou voelen. Ik was van plan om haar voor de eerste keer met een taxi naar de kerk te nemen.' Het duurde ruim drie maanden om veertien gulden bij elkaar te sparen om de taxi te kunnen betalen.

Nilza was onder de indruk van zijn zorgzaamheid. 'Toen ik eenmaal in de kerk was, voelde ik mij thuis,' zegt ze.

'Ik voelde me op mijn gemak onder de leden. Ik leerde die ochtend meer over het evangelie dan ik al die jaren ooit in mijn eigen kerk had geleerd.' Al snel werden zij en twee van hun zoons, Helio (14 jaar) en Euciney (8 jaar) gedoopt. Hun derde zoon, Honorato, werd gedoopt toen hij acht jaar werd.

Net als veel Braziliaanse heiligen geven zij anderen graag hun getuigenis van het evangelie, en nodigen ze vrienden uit om bij hen thuis kennis te maken met de zendingen. Daardoor zijn er minimaal 35 mensen gedoopt.

'Broeder en zuster Rolim zijn typische Braziliaanse heiligen', zegt ouderling Matthew Connelly, een teruggekeerde zending die in Itacoatiara op zending is geweest. 'Ze vertellen anderen enthousiast over het evangelie. Mijn collega en ik werden bijvoorbeeld door een lid uitgenodigd om bij hun thuis een aantal vrienden te ontmoeten die geen lid waren. We verwachtten ongeveer twee of drie mensen aan te treffen, maar er waren er meer dan twintig om mee te praten.'

De hulp van de plaatselijke leden is uiterst belangrijk omdat het aantal zendingen in Brazilië relatief klein is. Ouderling Archibald kan veel steden van vijftigduizend tot tweehonderduizend inwoners opnemen waar nog nooit zendingen zijn geweest. In vergelijking met andere Zuid-

Amerikaanse landen heeft Brazilië voldoende inwoners voor 85 zendingsgebieden. Er zijn er op dit moment maar 23.

Waar zal Brazilië de benodigde zendingen vandaan halen?

'Slechts drie procent van de 44 duizend Braziliaanse leden die de leeftijd hebben om op zending te gaan, zijn ook daadwerkelijk op zending', zegt Jerry F. Twitchell van het opleidingsinstituut voor zendingen in São Paulo. Het doel is om dat aantal te vertienvoudigen. Om die toename aan te kunnen is het opleidingsinstituut dit jaar verhuisd. Het oude gebouw kon ongeveer tweeduizend zendingen per jaar herbergen, het nieuwe gebouw zes keer zoveel. De boodschap aan de zendingen wordt nog steeds weergegeven door een schilderij dat de president van het opleidingsinstituut onder zijn hoede heeft. Het is geschilderd door Walter Spät, de eerste ringpresident in Brazilië, die vijftig jaar geleden door de zendingen werd onderwezen en gedoopt. (Zie 'Walter Spät en de eerste Zuidamerikaanse ring', *De Ster*, maart 1991, blz. 32.) Het schilderij laat de achterkant van de onderbenen van twee in gebed geknieelde

zendingen zien, met gaten in hun schoenzolen van hun dagelijks werk.

Ongeveer veertig procent van de zendingen in Brazilië is Braziliaan. President Dolimar Fagundes Batista van de ring Rio de Janeiro Andaraí zegt dat hun ervaring in het zendingsveld ertoe zal bijdragen om bij hun terugkeer goede leiders te worden en de toekomstige kracht van de kerk in hun gebied. Leiderschap is vaak een probleem als de bevolking veel verhuisd. Er wonen ongeveer 4,5 miljoen mensen binnen de grensen van de ring van president Batista, van zeer rijk tot bijzonder arm. Door de onstabiele economie in Brazilië moeten zelfs de leden met modale inkomens verhuizen om ander werk te vinden. Maar dat brengt ook vaak een ervaren leider naar een gebied waar hij en zijn gezin hard nodig zijn. President Batista zegt dat de Heer, waar nodig, overal leiders kan voortbrengen, omdat er zoveel leden in Brazilië zijn die zich volledig op eeuwige waarden concentreren.

Zich op de eeuwigheid concentreren

Naarmate de Braziliaanse heiligen in het evangelie

Onder, van boven naar beneden: Seminariëleerlingen op een superzaterdag; de klas evangelieleer in de wijk Jardim Botânico. Rechts: Zendingen op het opleidingsinstituut voor zendingen.

groeien, neemt het verlangen toe om naar de tempel te gaan. Momenteel is er maar één tempel in Brazilië, in São Paulo. De slaapzalen van het opleidingsinstituut voor zendingen worden gebruikt als gastenverblijf voor tempelbezoekers die van buiten de stad komen. Het tempelbezoek wordt zorgvuldig gepland. 'We hebben een jaar van tevoren al een volle agenda', zegt Sergio Cardoso Munhoz, administratief medewerker in de tempel.

De tempel is zo druk bezocht, dat er in het weekend van vrijdagochtend tot zaterdagavond continu diensten gehouden worden. Het kan zijn dat een ring een dienst krijgt toegewezen die bijvoorbeeld zaterdagochtend om twee uur 's nachts begint.

De reis naar de tempel is voor veel heiligen een moeilijke zaak. De leden uit Itacoatiara bijvoorbeeld – waar het maandelijks inkomen gemiddeld 140 gulden is – moeten 500 gulden per volwassene betalen om aan de door de ring gesponsorde boot- en busreis naar de tempel deel te nemen. Alleen de 6 400 kilometer heen en weer neemt al twee weken, naast de week die ze toegewijd in de tempel werken.

Gelukkig worden er meer tempels in Brazilië gebouwd. Ongeveer 1900 kilometer ten noordoosten van São Paulo wordt de Recife-tempel gebouwd. Deze tempel zal worden toegewezen aan twaalf of meer ringen en districten in Noord-Brazilië en aangrenzende landen. Begin dit jaar werd de bouw van de derde tempel aangekondigd, in Campinas, ten noorden van São Paulo.

Door de groei van de kerk in Brazilië zal het voor de heiligen moeilijk blijven om naar de tempel te gaan. Maar het is een offer wat veel Braziliaanse heiligen een zegen vinden. De voormalige tempelpresident Athos M. De Amorin vertelt over een jongetje dat met zijn familie naar de tempel kwam om aan elkaar verzegeld te worden. 'Dat jongetje werd door de Geest geraakt, en hij voelde het belang van die gebeurtenis. Hoewel hij niets had om te geven, wilde hij toch een offer aan de Heer brengen. Hij liep naar de tempelpresident, opende verlegen zijn hand, en gaf de president een tand die er net uitgevallen was.'

Ernestina Conceição dos Santos uit de wijk Curitiba 2 van de ring Curitiba, is een actieve 86-jarige vrouw die bijna nooit een tempelreis van de ring overslaat. 'Ik bid altijd tot

mijn hemelse Vader of Hij mij de kracht wil geven om te gaan', zegt ze. Ongeveer tien jaar geleden heeft ze door een gebroken been een aantal tempelreizen gemist, maar zodra ze weer met krukken kon lopen, was ze klaar om mee te gaan. 'De leden die de tempel niet goed hebben leren kennen, missen een aantal van de belangrijkste zegeningen voor heiligen der laatste dagen', zegt ze. 'Het beste dat we kunnen doen, is die verbonden met God sluiten.'

Sommige leden halen uit de tempelverordeningen kracht om de beproevingen het hoofd te bieden die anderen nauwelijks kunnen doorstaan. Antônio Edison Berrocal, een man met een zachte, rustige stem, beheert snelwegprojecten van de overheid. Hij is in 1988 lid van de kerk geworden en is nu lid van de wijk Ahú in de ring Curitiba Bacacheri. Het duurde een paar jaar voordat zijn vrouw bereid was om met hun vijf kinderen lid van de kerk te worden. Hij herinnert zich: 'Het evangelie zat in ons bloed. We deden alles wat het evangelie van ons vroeg.' Het gezin was onderweg naar de tempel toen ze een auto-ongeluk kregen. Alleen broeder Berrocal overleefde het. Toen hij in het ziekenhuis wakker werd, hoorde hij dat zijn vrouw en kinderen al waren begraven.

Hij is nu in de tempel aan zijn gezin verzegeld. Zijn keurige baard bedekt de littekens van het ongeluk. De eeuwige waarheid heeft ervoor gezorgd dat zijn geest geen blijvende schade heeft opgelopen. 'Ik weet niet wat er met me gebeurd zou zijn als dat zonder het evangelie van Jezus Christus zou zijn gebeurd. Het belangrijkste is voor mij nu om mijzelf rein te houden en waardig om eeuwig bij mijn gezin te zijn. Mijn hart is op de hoop van het evangelie gericht.'

De leden weer geestelijk gezond laten worden

Het feit dat er binnenkort drie tempels in Brazilië operationeel zullen zijn, is een duidelijk bewijs van de geestelijke kracht van de leden. Maar er zijn, zoals overal, leden die afdwalen en liefde en begeleiding nodig hebben om opnieuw actief te worden. Volgens de instructies van het Quorum der Twaalf Apostelen heeft het gebiedspresidium van Brazilië de zendingen gevraagd om maximaal een derde van hun tijd te besteden aan het terugbrengen van leden die de zegeningen van het evangelie op dit moment niet ervaren.

Het doel is om de minder actieve leden de weg naar de tempel te wijzen.

De priesterschapsleiders en de leden werken nauw samen met de zendelingen om dit doel te bereiken. Achilles Miguel de Oliveira, een van de hogeraadsleden van de ring Rio de Janeiro Madureira, zegt dat de priesterschapsquorums in zijn ring actief meedoen om de minder-actieve leden te benaderen. Zij leggen niet alleen een bezoek af, ze onderwijzen het evangelie bij hen thuis en bieden activiteiten en taken aan om het individu te sterken. Ze moedigen de broeders aan om de Schriften te bestuderen en gezinsavond te houden. Soms worden de minder-actieve leden uitgenodigd om bij de leden thuis gezinsavond te houden. Hun doel is, net als dat van de zendelingen, om de minder-actieve leden de weg naar de tempel te wijzen.

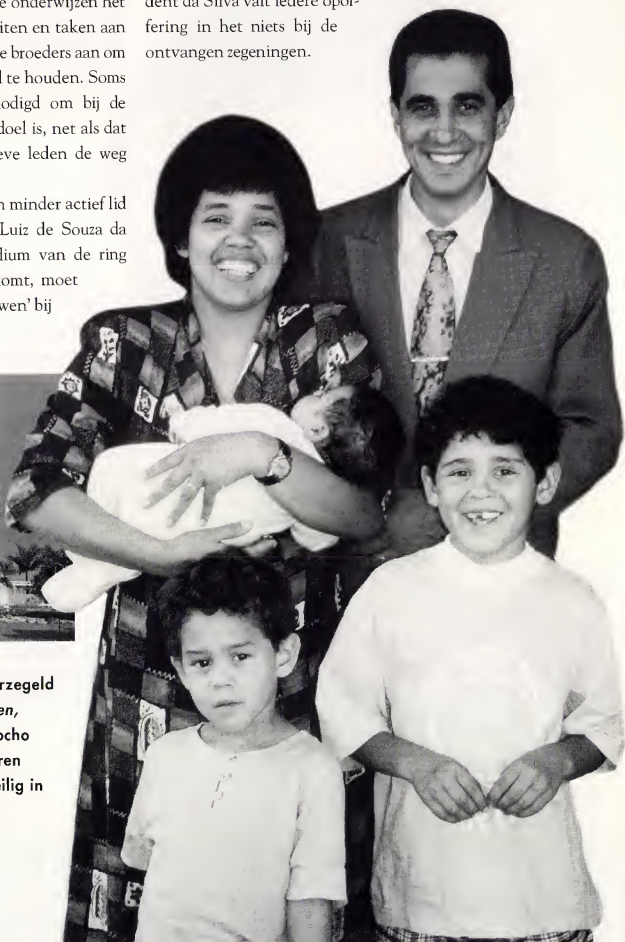
'Het kan een gevoelige zaak zijn om een minder actief lid terug te brengen', zegt president Mario Luiz de Souza da Silva, eerste raadgever in het ringpresidium van de ring Madureira. Als er bekering aan te pas komt, moet een bisschop 'volledig op de Geest vertrouwen' bij

de begeleiding van het proces. 'De medicijnen moeten goed gedoseerd worden', zegt hij. 'Als je teveel geeft, kan de patiënt overlijden. Als je te weinig geeft, kan de ziekte voortwoekeren. De enige arts die precies kan vertellen hoeveel medicijnen nodig zijn, is de Heer.'

Het resultaat – zien dat iemand geestelijk gezond wordt – is de beloning voor alle inspanningen. Maar volgens president da Silva valt iedere opoffering in het niets bij de ontvangen zegeningen.

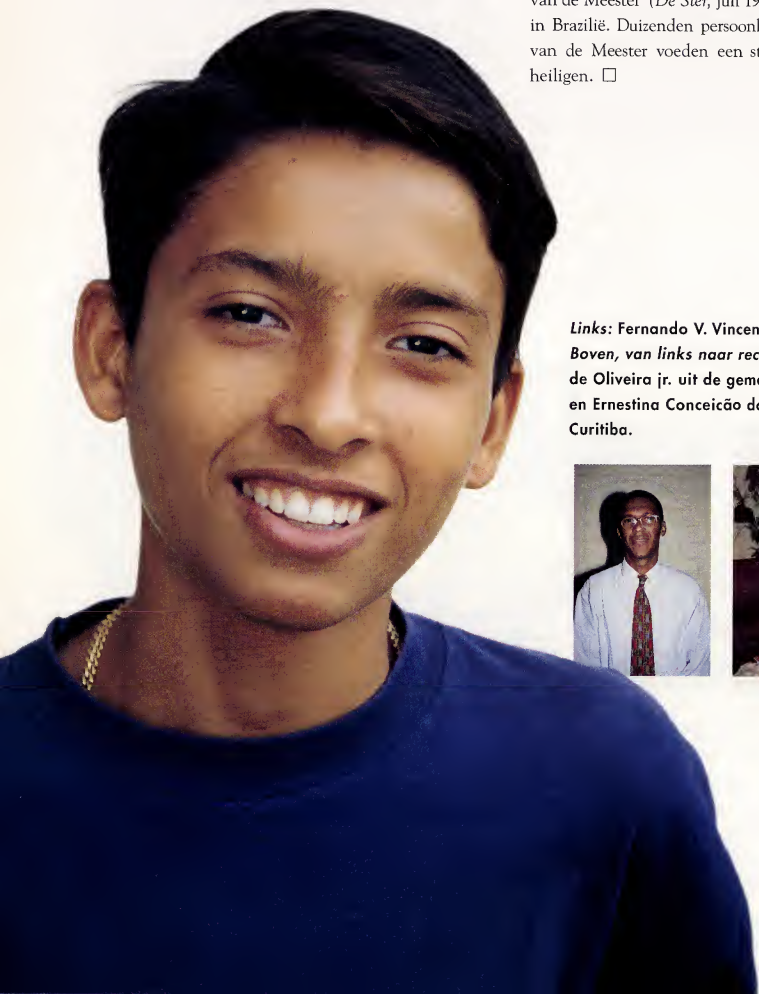
De vreugde om als gezin aan elkaar verzegeld te worden in de São Paulo-tempel, boven, straalt van de gezichten van Roberto Rocho Filho, zijn vrouw Silvana, en hun kinderen Rafael en André. De baby Tiago ligt veilig in zijn moeders armen.

Zijn houding geeft aan wat er onder de heiligen in Brazilië gebeurt. De leden geven wat zij kunnen om anderen te sterken en daardoor wordt de hele kerk sterker.

Volgens Spencer Nagata uit Curitiba heeft het evangelie in zijn land een invloed die president James E. Faust, nu

raadgever in het Eerste Presidium, eens heeft omschreven: 'Een belangrijke reden waarom deze kerk (...) uitgegroeid is tot haar huidige sterkte, is de getrouwheid en de toewijding van miljoenen nederige mensen die slechts vijf broden en twee kleine vissen hebben aan te bieden in de dienst van de Meester' (*De Ster*, juli 1994, blz. 5). En zo is het ook in Brazilië. Duizenden persoonlijke bijdragen in de dienst van de Meester voeden een sterke en groeiende familie heiligen. □

Links: Fernando V. Vincente uit de wijk Niteroi. Boven, van links naar rechts: Achilles Miguel de Oliveira jr. uit de gemeente Agua Branca, en Ernestina Conceição dos Santos uit de wijk Curitiba.

Doen wat juist is

Milton Soares jr. en zijn vrouw Irene ontvangen vriendelijk en gastvrij bezoekers in het huis dat zij in Recife gebouwd hebben. Ze hebben een groot deel van hun leven besteed aan hun gezin en de opbouw van de kerk, die in dit gebied met hen begon.

Ze hebben nog steeds de eerste brochure, het verhaal van Joseph Smith, met een handgeschreven diagram aan de binnenzijde met apostelen als het fundament van de kerk. In een ander veel gebruikt kerkboek staat de vermelding van de zendingen die Milton onderwezen dat hij in deze bedeling de eerste dopeling in Recife was. Hij werd op 15 mei 1960 gedoopt. Zijn vrouw en de kinderen van acht jaar en ouder werden drie weken later gedoopt.

Irene Soares was skeptisch toen haar man het evangelie begon te onderzoeken, maar ze wist dat hij een rechtschapen man was, en dat als hij het kon accepteren, het wel goed moest zijn. Ze ontving haar eigen sterke getuigenis van het evangelie toen president Joseph Fielding Smith met ouderling A. Theodore Tuttle Recife bezocht. 'Ik kreeg de wetenschap in mijn hart dat alles wat ze ons geleerd hadden, waar was en dat president Smith een profeet van God was', herinnert ze zich.

Toen hun beide families aanvankelijk vroegen waarom ze toch lid van deze onbekende kerk waren geworden, hadden Milton en Irene alleen hun

geloof om zich aan vast te houden. De gevoelens van zijn familie ten opzichte van de kerk zijn in de loop der tijd wel verzacht. De gevoelens van haar familie helaas niet, maar ze kon de waarheid die ze had gevonden niet opgeven.

Irene moet lachen als ze zich herin-

vont en zorgde Irene voor de doopkleding.

Net zoals vele andere Brazilianen die in de begintijd lid van de kerk werden, plantten zij de zaden voor de groei van het evangelie ten behoeve van hun familie. En net als in andere Braziliaanse gezinnen heeft hun voor-

De Braziliaanse pioniers Milton Soares jr. en zijn vrouw Irene. Een veel gebruikt kerkboek, onder, met de boodschap van de zendingen die hun het evangelie brachten.

nerf dat ze 'al na een week in de kerk tot de oude garde werd gerekend.' Ze voelde zich geropen om zich aan iedereen voor te stellen en iedereen te begeleiden. Haar eerste offer was het maken van kleden voor de avondmaalstafel. Toen hun kleine gemeente naar een ander kerkgebouw verhuisde, bouwde Milton de doop-

beeld in het nageslacht vruchten voortgebracht. Hun oudste zoon Irajá is daar een voorbeeld van. Nadat hij als tiener gedoopt was, kreeg hij al snel plezier in het werk met de zendingen. In 1966 werd hij de eerste Braziliaanse ouderling die in het buitenland op zending ging (hij ging naar Chili). Tegenwoordig is hij een van de gebiedsvertegenwoordigers. □

Met de kerk opgroeien

Mathilde Felber werd lid van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen toen de kerk in haar land nog in de kinderschoenen stond, en ze is er mee opgegroeid.

De zendingen in Brazilië werkten aanvankelijk onder de Duitstalige leden die zich in het zuidelijk deel van het land hadden gevestigd. Mathilde, een Duitstalig meisje uit Zwitserland, kwam in 1938 als tienjarige met de zendingen in contact. Het duurde nog drie jaar totdat haar vader zijn vrouw en dochters toestemming gaf om zich te laten dopen.

In de jaren dat Mathilde het evangelie onderzocht en pas lid van de kerk was, kwamen er geregeld zendingen uit Noord-Amerika bij haar thuis. Onder deze bezoekers bevonden zich onder andere ouderling James E. Faust,

ouderling W. Grant Bangerter en anderen die ze bij naam kan noemen als ze door haar foto-albums bladert.

De man van Mathilde, Enos de Castro Deus, heeft, voordat hij in 1952 werd gedoopt, de kerkdiensten vijf jaar bijgewoond, de leerstellingen zorgvuldig bestudeerd en zelfs in de gemeente meegeholpen. Hij wilde zich nergens toe verplichten waar hij zich niet levenslang aan kon toewijden. Hij wilde zeker weten dat de kerk waar was.

Enos en Mathilde hebben in Curitiba drie generaties lang de kerk versterkt. Zij heeft in iedere hulporganisatie leidinggevende functies bekleed, waaronder zeventien jaar in het ZHV-presidium, en taken op zendings- en ringniveau. Hij is vier keer gemeente-president, twee keer bisschop en één keer districtsresident geweest. Ook is hij raadgever in gemeente-, zendings-

en ringpresidiums geweest. Hij was nauw betrokken bij de bouw van het eerste kerkgebouw in Curitiba, toen de kerk daar nog vrij onbekend was. Vorig jaar is Enos overleden.

'Aanvankelijk groeide de kerk erg langzaam', zegt Mathilde. 'Het was moeilijk om dopelingen te vinden.' Nu zijn de vruchten van het evangelie zo duidelijk in het leven van zoveel leden te zien dat zij door hun voorbeeld zendingswerk doen, waardoor het gemakkelijker is om met de mensen over het evangelie te praten.

Mathilde moet glimlachen als ze denkt aan wat er gebeurde toen haar schoondochter een buurvrouw op zondagochtend over de schutting zag kijken. De buurvrouw verontschuldigde zichzelf met de woorden: 'Ik vind het zo leuk om uw gezin samen naar de kerk te zien gaan!' □

Mathilde Felber de Castro Deus en haar man Enos bestuderen de foto's van de zendingen in Brazilië toen zij nog jong was.

De schilder Everett Clarke Thorpe uit Utah (1907-1984) heeft een serie schilderijen vervaardigd met als thema de pionierservaringen van de heiligen der laatste dagen. Dit olieschilderij (3x1,5 m) hangt in de kapel van de wijk Logan 1 in de ring Logan Utah.

De kerk in Brazilië

Bevolking: 160 miljoen

Kerkleden: 601 duizend

Ringen: 150

Zendingsgebieden: 23

Districten: 43

Tempels: 1 in bedrijf (São Paulo),

1 in aanbouw (Recife),

1 aangekondigd (Campinas)

Met het sluiten van heilige tempel-
verbonden als doel, hebben de
jonge seminarie- en instituutscursisten
(*boven en links*) de Braziliaanse groet
tudo bem – het allerbeste – hoog in
hun vaandel. Zie “Tudo Bem in Brazilië”,
blz. 34.

